

VUOSIKERTOMUS 2018



S=Pankki

SISÄLLYS

YLIVOIMAISEN HELPOJA JA HYÖDYLLISIÄ PANKKIPALVELUITA	3
TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	4
HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	5
Toimintaympäristö	5
Tilikauden tapahtumat	6
Taloudellinen asema	7
Riskienhallinta	9
Vakavaraisuus ja omat varat	12
Konsernirakenne ja S-Pankin tytäryhtiöiden toiminta	16
Hallinto	17
Olenneiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	18
Näkymät vuodelle 2019	18
Hallituksen esitys tilikauden tulosta koskeviksi toimenpiteiksi	19
Tunnuslukujen laskentakaavat	19
VASTUULLISUUSRAPORTTI	
S-Pankki-konsernin liiketoimintamalli	20
Asiakkaan hyväksi	21
Hyvinvoiva henkilöstö	22
Yhteiskunnan hyväksi	24
KONSERNIN JA S-PANKKI OY:N TILINPÄÄTÖS	26
Konsernin tilinpäätös	28
S-Pankki Oy:n tilinpäätös	100

YLIVOIMAISEN HELPPOJA JA HYÖDYLLISIÄ PANKKIPALVELUITA

S-Pankki on suomalainen pankki, jonka tehtävänä on tehdä asiakkaidensa arjesta sujuvaa.

S-Pankin toiminta perustuu helppoihin tuotteisiin, nopeaan ja aktiiviseen palveluun, läpinäkyvään hinnoitteluun, helppoon saavutettavuuteen ja yhteistyöhön kaupan kanssa. S-Pankki panostaa vahvasti digitaalisten palveluiden kehittämiseen, ja sen tavoitteena on tuottaa Suomen paras digitaalinen pankkipalvelukokemus. Digitaalisten palveluiden keihäänkärkenä toimii kansainvälisesti palkittu, kaupan ja pankin asiakkuuden sekä LähiTapiolan vakuutukset yhdistävä S-mobiili-sovellus. S-Pankin asiakkaat ovat ottaneet S-mobiiliin omakseen ja yli 78 prosenttia kaikista kirjautumisista S-Pankin sähköisiin palveluihin tapahtui mobiilissa vuoden 2018 lopussa.

Maksuttomat peruspankkipalvelut eli käyttötili, kansainvälinen maksukortti ja pankkitunnukset ovat tuntuva etu, jotka S-ryhmän asiakasomistajat saavat omasta pankistaan. Päivittäisissä pankkiasioissa S-Pankki palvelee noin 700:ssa S-ryhmän toimipaikassa kautta maan. Käteisen nostaminen ja tallettaminen onnistuu noin tuhannen S-ryhmän

toimipaikan kassalla. S-Pankki palvelee verkkopankissa, S-mobiilissa sekä asiakaspalvelussa niin puhelimesta, chatissa kuin sosiaalisen median kanavissa.

S-Pankki palvelee asiakkaitaan kahdella brändillä. S-Pankki-brändin alla tarjotaan palveluita päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen, säästämiseen ja sijoittamiseen sekä hankintojen rahoittamiseen. FIM-brändin alla tarjotaan yksityispankkipalveluita sekä palveluita institutionaalisille sijoittajille.

Asuntolaina-asioissa asiakkaiden apuna ovat S-Pankkiirit, jotka palvelevat keskeisissä kasvukeskuksissa sijaitsevissa toimipisteissä. Verkossa tapahtuvan etäneuvottelun avulla S-Pankkiirit ovat asiakkaiden apuna paikasta riippumatta.

Pankin omistavat SOK (37,5 prosenttia), S-ryhmään kuuluvat alueosuuskaupat (37,5 prosenttia), LähiTapiola Vahinkovakuutus (10 prosenttia), LähiTapiola Henkiyhtiö (3,5 prosenttia), LähiTapiolan alueyhtiöt (10 prosenttia) ja Elo (1,5 prosenttia). Merkiksi suomalaisuudesta S-Pankki on saanut Avainlippu-tunnuksen.

S-PANKIN TÄRKEIMMÄT LUVUT VUODEN 2018 LOPUSSA

3,1 miljoonaa asiakasta | **2,2 miljoonaa** kansainvälistä maksukorttia

1,9 miljoonaa kappaletta verkkopankkitunnuksia | **5,8 miljardia** euroa talletuksia

4,2 miljardin euron luottokanta | **7,6 miljardia** euroa hallinnoitavia varoja (FIM)

16,8 prosentin vakavaraisuusaste | **11,6 miljoonan** euron liiketulos

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Jos vuoden 2018 yrittäisi tiivistää kahteen sanaan, ne voisivat olla ponnistelu ja muutos, sillä nämä kaksi teemaa sävyttivät vahvasti toimintaamme. Siitä huolimatta, että viime vuosi oli täynnä isoja muutoksia, onnistuimme kasvattamaan liiketoimintaamme merkittävästi. Samalla pystyimme myös syventämään asiakassuhteitamme.

Mitä sitten käytännössä teimme? Muovusimme S-Pankkia siihen suuntaan, että voimme jatkossa olla yhä parempi kumppani yli kolmelle miljoonalle asiakkaallemme. Tämä näkyy muun muassa uudessa organisaatiorakenteessamme.

Syyskuun alusta alkaen liiketoimintamme on jakautunut kahteen alueeseen: pankkiliiketoimintaan ja varallisuudenhoidon liiketoimintaan.

Pankkiliiketoiminnan puolella viime vuoden kohokohta oli luotonantomme voimakas ja hallittu kasvu. Henkilöasiakkaiden lainakanta kasvoi 3,4 miljardiin euroon (3,0). Asuntolainakantamme kasvoi 15,2 prosenttia samaan aikaan, kun markkinat yleisesti kasvoivat noin kahden prosentin vauhtia.

Yhä useampi hakee rahoitusta uuteen kotiinsa meiltä. Se kertoo, että olemme pystyneet syventämään asiakassuhteitamme merkittävästi. Tämä on meille tärkeää, sillä haluamme olla enemmän läsnä asiakkaidemme arjessa.

Tästä samasta ilmiöstä, 3,1-miljoonaisen asiakaskuntamme heräämisestä, kertoo myös se, miten innokkaasti suomalaiset maksavat ostoksiaan korteillamme. Harva tietää, että karkeasti arvioituna joka kymmenes suomalaisella pankki- tai luottokortilla maksettava ostos maksetaan nykyään S-Pankin kortilla. Viime vuonna korteillamme tehtyjen ostosten kappalemäärä kasvoi 18 prosenttia.

Varallisuudenhoidossa olemme edenneet vauhdilla. Liiketoiminta sai uuden johdon keväällä ja strategia uusittiin syksyllä. Syyskuussa julkaisimme Suomen ensimmäisen mikrosäästämisen palvelun Säästäjän. Tuhannet suomalaiset ovat jo ottaneet Säästäjän käyttöönsä, ja olemme ylpeitä, että yli 30 prosenttia palvelun käyttäjistä säästää nyt ensimmäistä kertaa. Tämä on hienoa, sillä tavoitteenamme on tehdä säästämisestä helppoa ja halpaa.

Olen myös iloinen voidessani kertoa, että vaikka markkinat kehittivät loppuvuonna erittäin haastavasti, varallisuudenhoidomme hallinnoitavat varat kasvoivat 9,9 prosenttia ja olivat vuoden lopussa 7,6 miljardia euroa (6,9). Hallinnoimienne rahastojen osuudenomistajien lukumäärä kasvoi 19 000:lla – huomattavasti markkinoita vauhdikkaammin.

Teknologialla asiakkaan hyväksi

Teknologinen kehitys on tärkeä pankkitoimialaa ja yhteiskuntaa muovaava voima. Myös asiakkaamme arvostavat toimivia digitaalisia

palveluita, ja EPSI Rating -tutkimusyhtiön selvityksen mukaan asiakkaamme ovat jopa selvästi muiden pankkien asiakkaita valmiimpia hoitamaan kaikki pankkiasiansa digitaalisesti.

Siksi haluamme tutkia ja hyödyntää uusia teknologioita, kuten mobiililaitteiden mahdollisuuksia, koneoppimista, ohjelmistorobotiikkaa ja lohkoketjuja, aina kun ne auttavat meitä palvelemaan asiakkaitamme paremmin. Parhailaan esimerkiksi edistämme mobiilimaksamista ja teemme kumppanimme MobilePayn sovelluksella maksamisesta ja Bonuksen keräämisestä mahdollista kaikissa S-ryhmän kaupoissa ja palveluissa. Olemme myös kehittäneet uutta versiota huippusuositusta S-mobiili-sovelluksestamme, joka yhdistää kaupan ja pankin palvelut ainutlaatuisella tavalla. Julkaisemme uuden S-mobiilin alkuvuonna.

Viime vuonna teimme paljon sen eteen, että saamme jatkossa automatisoitua prosessejamme ja vähennettyä paperin määrää niissä. Tänä vuonna jatkamme ponnisteluja vähentämällä paperin kulutusta esimerkiksi laskutuksessa. Se on paitsi taloudellista, myös kestävä kehityksen mukaista.

Vastuullisuus on meille tärkeä osa kaikkea tekemistämme, ja asiakkaamme odottavat sitä meiltä. Pohjoismaiden laajimmassa kestävä kehityksen brändivertailussa, Sustainable Brand Indexissä, suomalaiset valitsivat S-Pankin jo kuudennen kerran peräkkäin vastuullisim-

maksi pankiksi. Viime vuonna rekrytoimme kovan tason osaamista vastuullisesta sijoittamisesta ja julkistimme Suomen ensimmäisen vihreiden joukkolainojen rahaston. Tammikuussa 2019 ostimme puolestaan vaikuttavuussijoittamisen uranuurtajiin lukeutuvan Epiqus-yhtiön, josta tulee osa varallisuudenhoidoitamme.

Lähtökohdat kuluvaan vuoteen

Tulevaisuutta on vaikea ennustaa, mutta arvioin, että kuluva vuodesta on tulossa vauhdikas ja paikoitellen myös haastava.

Tavoittelemme kuluvana vuonna kannattavuutemme merkittävää parannusta, mikä tulee vaatimaan meiltä paljon. Arvioni mukaan lähdemme kuitenkin kuluvaan vuoteen hyvin valmistautuneina ja energiaa täynnä. Siksi olen vakuutunut siitä, että tulemme saavuttamaan tavoitteemme ja pystymme olemaan myös tänä vuonna hieman enemmän kuin asiakkaamme pankilta odottavat.



A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and strokes.

PEKKA YLIHURULA
Toimitusjohtaja, S-Pankki

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Taloussuhdanteen kasvuhuippu saavutettiin vuonna 2018 ja talous kehittyi hyvin monissa maissa. Talouden aktiviteetti alkoi kuitenkin vaimentua vuoden loppua kohden.

Protektionismin nousu ja poliittinen epävarmuus varjostivat talousympäristöä vuonna 2018, ja Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakiista loi epävarmuutta maailmantalouteen. Yhdysvalloissa keskuspankki jatkoi ohjauskoron nostoja. Korkotason nousu Yhdysvalloissa heijastui pääomavirtoihin kehittyvissä talouksissa. Osakemarkkinat laskivat ja talousindikaattorit vaimenivat vuoden lopulla.

Kuluttajahintojen nousuvauhti eli inflaatio vaimeni vuoden loppua kohden monissa kehittyvissä maissa. Raakaöljyn hinnan lasku selitti pitkälti inflaation hidastumista. Euroopan keskuspankki lopetti arvopaperien ostohjelman joulukuussa. Euribor-korot pysyivät negatiivisina, vaikka pidemmissä Euribor-koroissa nähtiin pientä liikehdintää ylöspäin.

Suomen talous kasvoi hyvin vuonna 2018. Työllisyyden tuntuva lisäys, vahva kuluttajien luottamus ja palkkojen nousu pitivät yllä koti-

talouksien kulutusta. Rakentaminen tuki investointiaktiiviteettia, ja vienti kasvoi kohtalaista vauhtia.

Asuntolainojen kysyntä kasvoi vuonna 2018, ja uusia asuntolainoja nostettiin keskimäärin noin 1,5 miljardin euron edestä kuukaudessa. Asuntolainakanta kasvoi kahden prosentin vauhtia, kun matala korkotaso, vahva kuluttajien luottamus ja työllisyyden kasvu tukivat asuntokauppaa. Vanhojen asuntojen hinnat koko maassa nousivat noin puoli prosenttia edellisestä vuodesta. Hintaaero kasvukeskusten ja muun Suomen välillä jatkui suurena.

Kotitalouksien kulutusluotot kasvoivat noin 4,5 prosenttia. Kotitalouksien talletukset lisääntyivät ja talletusten kasvu oli noin neljä prosenttia. Yrityslainat kasvoivat noin 5,5 prosenttia asuntoyhteisöiden nostamien lainojen tukemana. Asuntoyhteisöiden lainakanta kasvoi yli 10 prosenttia viime vuonna. Rahastopääomat Suomeen rekisteröidyissä rahastoissa laskivat vuoden aikana 5,2 prosenttia 110,1 miljardiin euroon. Rahastopääomien kokonaisuutena pienensivät sekä lunastukset että sijoitusten arvomuutokset.

TILIKAUDEN TAPAHTUMAT

S-ryhmä ja S-Pankki julkistivat helmikuussa sopimuksen, jolla S-Pankin ja S-ryhmän kumppanin MobilePayn sovelluksella maksamisesta tehdään mahdollista kaikissa S-ryhmän kaupoissa ja palveluissa. Yhteistyöllä suomalaisille avautuu mahdollisuus maksaa ostokset ja kerätä Bonus kännykällä. Helmikuussa julkaistiin myös FIM Family Office -palvelu, joka tarjoaa kokonaisvaltaista omaisuudenhoitoa varakkaille perheille.

Kesäkuussa FIM Varainhoito Oy ja Varainhallinta Tresor Oy sopivat järjestelystä, jossa Tresorin asiakkuudet siirtyivät FIM Varainhoidolle.

S-Pankki-konsernin organisaatorakennetta uusittiin syyskuussa. Uudessa rakenteessa liiketoiminta jakautuu kahteen alueeseen: pankkiliiiketoimintaan ja varallisuudenhoito-liiketoimintaan.

Varallisuudenhoito sai uuden johdon keväällä ja liiketoiminnan strategia uusittiin syksyllä. Syyskuun lopussa S-Pankki esitteli Suomen ensimmäisen mikrosäästämisen palvelun Säästäjän. Säästäjä liitetään osaksi uudistuvaa S-mobiili-sovellusta, jonka kehitys jatkui läpi vuoden.

Pääomamarkkinat-yksikössä käytiin yhteistointaneuvottelut, jotka päättyivät loka-kuussa. Neuvotteluissa löydettiin ratkaisu, jonka myötä asiakkaat voivat jatkossakin

ostaa ja myydä osakkeita yhteistyökumppanin palvelun avulla. Myös arvo-osuustilien ja strukturoitujen tuotteiden tarjoamista jatketaan edelleen. Neuvotteluiden lopputuloksena yhdeksälle työntekijälle ei ole voitu tarjota uutta tehtävää ja heidän työsuhteensa päättyy vuoden 2019 alkupuolella.

Marraskuussa S-Pankki ilmoitti luopuvansa Siirto-palvelusta ja kertoi muutoksista rahastovalikoimaan. Rahastovalikoimaa uudistettiin ja samassa yhteydessä varallisuudenhoitoliiketoiminta aloitti yhteistyön Ålandsbankenin kanssa useissa rahastoissa, jonka seurauksena noin miljardin euron rahastovarallisuuden hoito siirtyi FIMin rahastoinhoitajille. Yhteistyön taustalla on rahastovalikoiman kokonaistarkastelu molemmissa yhtiöissä.

S-ryhmä ja Nokas CMS Oy jatkoivat yhteistyötään Nosto-käteisautomaateissa ja asensivat uusia käteisautomaatteja. Marraskuussa siirryttiin rahoitusjärjestelyyn, jossa S-Pankki tarjoaa käteisen rahan automaattikierron toteuttamista varten.

S-Pankki julkisti marraskuussa yhteistyön, joka tähtää asunto-osakekaupan digitalisointiin. Digitalisointi tapahtuu S-Pankin, Aktian, Danske Bankin, OP:n sekä Tomorrow Techin omistaman DIAS Oy:n kehittämän alustan kautta.

Kasvunsa varmistamiseksi ja kiristyvän sääntelyn takia S-Pankki järjesti suunnatun osakeannin nykyisille omistajilleen. Osakeannista päätettiin ylimääräisessä yhtiökokouksessa lokakuussa. Kaikki nykyiset omistajat merkitsivät osuutensa ja uudet osakkeet rekisteröitiin joulukuussa. Osakeannin myötä pankin ydinpääoma (CET 1) kasvoi 40 miljoonalla eurolla.

TALOUDELLINEN ASEMA

TOIMINNAN TULOS JA KANNATTAVUUS

S-Pankki-konsernin liiketulos laski edellisestä vuodesta ja oli 11,6 miljoonaa euroa (16,0). Vertailukelpoinen liiketulos oli 13,2 miljoonaa euroa (14,4), kun huomioidaan vuoden 2018 kuluihin kirjatut kertaerät ja edellisen vuoden tulokseen sisältyneet tuotot pk-yritys- ja maatilaliiketoiminnan myynnistä. Tilikauden tulos verojen jälkeen oli 6,7 miljoonaa euroa (12,4).

Konsernin kulu-tuotto-suhde oli 0,84 (0,83). Oman pääoman tuotto laski ja oli 1,6 prosenttia (3,1) Koko pääoman tuotto oli 0,1 prosenttia (0,2).

NETTOTUOTOT

Nettotuotot olivat yhteensä 153,7 miljoonaa euroa (154,3). Nettotuotoista 48,1 prosenttia koostui korkokatteesta. Korkokate kasvoi 1,0 prosenttia edellisvuodesta ja oli yhteensä 74,0 miljoonaa euroa (73,3). Korkokatteen tuotot muodostuivat pääasiassa luottotuotteista saatavista korkotuotoista sekä sijoituksesta raha- ja pääomamarkkinoille. Korkokulut muodostuivat pääasiassa asiakkaille maksetuista talletusten koroista.

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 3,0 prosenttia edellisvuodesta ja olivat 61,0 miljoonaa euroa (59,2). Nettopalkkiotuottojen osuus nettotuotoista oli 39,7 prosenttia.

Muut tuotot olivat yhteensä 18,7 miljoonaa euroa (21,8). Siitä sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 3,9 miljoonaa euroa (6,0) ja liiketoiminnan muut tuotot olivat 14,8 miljoonaa euroa (15,7).

Sijoitustoiminnan tuottoihin vaikuttivat korko- ja sijoitusympäristön kehitys sekä IFRS 9 -standardin tuomat luokittelu- ja arvostusmuutokset.

KULUT

Liiketoiminnan kulut nousivat 1,1 prosenttia edellisvuodesta ja olivat yhteensä 133,1 miljoonaa euroa (131,7). Liiketoiminnan kuluihin sisältyy kertaerinä Siirto-palvelun alasajoon ja Pääomamarkkinat-yksikön uudelleenjärjestelyyn liittyviä kuluja 1,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut nousivat henkilömäärän kasvun takia edellisvuoden tasosta ja olivat yhteensä 49,5 miljoonaa euroa (46,2). Muut hallintokulut laskivat edellisvuodesta ja olivat yhteensä 65,0 miljoonaa euroa (67,0). Poistot tilikaudella kasvoivat edellisvuodesta ja olivat yhteensä 12,7 miljoonaa euroa (12,5). Liiketoiminnan muut kulut laskivat ja olivat 5,9 miljoonaa euroa (6,0). Liiketoiminnan muut kulut muodostuivat muun muassa jäsen- ja valvontamaksuista, toimitilojen, koneiden ja laitteiden vuokrista sekä ajoneuvokuluista.

Taulukko 1: Keskeisimmät tunnusluvut

KESKEISIMMÄT TUNNUSLUVUT, M€	12/2018	12/2017	12/2016
Liiketulos	11,6	16,0	22,3
Nettotuotot	153,7	154,3	160,5
Talletukset	5 832,7	5 005,8	4 547,0
Antolainaus	4 187,0	3 724,9	3 492,2
Hallinnoitavat varat	7 576,2	6 891,7	6 152,6
Saamistodistukset	1 668,0	1 324,8	1 481,5
Kulu-tuotto-suhde	0,84	0,83	0,82
Oman pääoman tuotto	1,6 %	3,1 %	4,4 %
Koko pääoman tuotto	0,1 %	0,2 %	0,3 %
Omavaraisuusaste	6,9 %	7,3 %	7,7 %
Vakavaraisuussuhde	16,8 %	16,7 %	14,8 %

ODOTETTAVISSA OLEVAT JA LOPULLISET LUOTTOTAPPIOT

Odotettavissa olevia ja lopullisia luottotappioita sekä väärinkäytöksistä aiheutuneita tappiota kirjattiin 13,8 miljoonaa euroa (11,8). Palautuneita luottotappioita oli 4,9 miljoonaa euroa (5,3). Odotettavissa olevat ja lopulliset luottotappiot olivat näin ollen nettona yhteensä 8,9 miljoonaa euroa (6,6). Tappioiden kasvu selittyi pääasiassa luottokannan kasvulla. Luottokannan kokoon suhteutettuna luotto- ja arvonalentumistappiot ovat prosentuaalisesti alhaisella tasolla.

TALLETUKSET

Talletuskanta kasvoi tilikaudella voimakkaasti. Yhteensä talletuskanta oli tilinpäätöshetkellä 5 832,7 miljoonaa euroa (5 005,8). Kasvua edelliseen vuoteen 16,5 prosenttia.

Avistaehtoisilla tileillä oli tilikauden päättyessä yhteensä 5 827,5 miljoonaa euroa (5 000,0) ja määräaikaistileillä 5,2 miljoonaa euroa (5,8). Näistä henkilöasiakkaiden talletuksia oli yhteensä 4 557,9 miljoonaa euroa (4 004,6). Henkilöasiakkaiden talletukset jakautuivat avistaehtoiisiin talletuksiin, joita oli 4 552,7 miljoonaa euroa (3 998,9) ja määräaikaistalletuksiin, joita oli 5,2 miljoonaa euroa (5,8). Yritysasiakkaiden talletuksia oli yhteensä 1 274,8 miljoonaa euroa (1 001,1).

S-Pankissa olevien talletussuojan piiriin kuuluvien korvattavien talletusten yhteismäärä

oli katsauskauden lopussa 4 288,8 miljoonaa euroa (3 824,5).

ANTOLAINAUS JA SIIJOITUSTOIMINTA

Vuonna 2018 myös antolainaus kasvoi vahvasti. Yhteensä antolainauskanta kasvoi vuoden aikana 462,1 miljoonaa euroa (232,7) ja oli vuoden lopussa 4 187,0 miljoonaa euroa (3 724,9). Kasvua edelliseen vuoteen oli 12,4 prosenttia.

Asuntolainakanta kasvoi edellisen vuoden tapaan markkinoita nopeammin ja kasvu oli 15,2 prosenttia. Henkilöasiakkaiden luottoja oli 3 393,0 miljoonaa euroa (2 959,0) ja yritysasiakkaiden luottoja 794,0 miljoonaa euroa (765,9). Raha- ja pääomamarkkinoille S-Pankki sijoitti pääomia 1 668,0 miljoonaa euroa (1 324,8).

OMA PÄÄOMA

Oma pääoma oli tilikauden päättyessä 442,1 miljoonaa euroa (414,1), josta vähemmistön osuus oli 0,2 miljoonaa euroa (0,2). Omaa pääomaa kasvattivat tilinkauden tulos sekä toteutettu osakeanti ja sitä pienensivät IFRS 9 -standardin siirtymäkirjaukset.

Taseen kasvun myötä omavaraisuusaste laski 6,9 prosenttiin (7,3) huolimatta oman pääoman kasvusta.

HALLINNOITAVAT VARAT

FIM Varainhoito Oy:n hallinnoitavien varojen määrä oli vuodenvaiheessa 7 576,2 miljoonaa

euroa (6 891,7). Kasvua edelliseen vuoteen oli 9,9 prosenttia. Hallinnoitavista varoista rahastopääoman osuus oli 5 661,8 miljoonaa euroa (6 029,8) ja varainhoitopääoman osuus 1 914,4 miljoonaa euroa (861,9). Rahastojen nettomerkinnot olivat katsauskaudella -83,1 miljoonaa euroa (326,8). Rahastojen osuudenomistajien lukumäärä oli joulukuun lopussa yli 240 000. FIM Varainhoito hallinnoi S-Pankki-, FIM- ja LähiTapiola- rahastoja.

RISKIENHALLINTA

JOHDANTO RISKI- JA VAKAVARAISUUSTIETOJEN JULKISTAMISEEN

S-Pankki noudattaa tiedonantovelvollisuuttaan julkistamalla tilinpäätöksessään tiedot riskeistä, niiden hallinnasta ja vakavaraisuudesta. Julkistetut vakavaraisuutta ja riskejä koskevat tiedot ovat aina saatavilla S-Pankin verkkosivustolta osoitteesta www.s-pankki.fi. Osavuositarkastuksessaan S-Pankki esittää vakavaraisuuden ja riskienhallinnan osalta sellaiset tiedot, joita sääntelyssä edellytetään julkistettaviksi useammin kuin kerran vuodessa.

EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksas osasettaa vaatimuksia laitosten tiedonantovelvollisuudelle ja tietojen julkistamiselle pankkien riskeihin, niiden hallintaan ja vakavaraisuuteen liittyen. Asetuksen mukainen niin sanottu pilari 3 -raportti ("Capital and Risk Management Report") julkistetaan tilinpäätöksestä erillisenä asiakirjana. Raportti on saatavilla S-Pankin verkkosivuilta, joilta löytyvät myös selvitykset S-Pankin hallinto- ja ohjausjärjestelmistä sekä palkitsemisjärjestelmistä.

RISKIENHALLINNAN YLEISKUVAUS

S-Pankki tuottaa asiakkailleen pankki- ja varainhoitopalveluita. S-Pankin strategia tähtää lähivuosina voimakkaaseen kasvuun keskittyen erityisesti henkilöasiakkaiden palveluihin ja varallisuudenhoitoliiketoimintaan.

Kokonaisriskistrategia, joka määrittelee S-Pankin keskeiset riskeihin liittyvät periaatteet ja tavoitteet, on suunniteltu tukemaan S-Pankin liiketoimintamallia ja kasvustrategiaa.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on S-Pankin strategiaan, päätöksentekoon, prosesseihin, sisäiseen valvontaan ja raportointiin integroitu jatkuva prosessi. Riskienhallinnalla tarkoitetaan niitä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja seurataan toimintaan liittyviä riskejä. Se myös kattaa menettelyt, joilla ylläpidetään ja kehitetään hallintakeinoja, jotta riskien toteutuminen tai niistä aiheutuvat seuraukset pidetään hyväksyttävällä tasolla.

Riskienhallinnan tärkeimpänä tavoitteena on ylläpitää kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden taso hallituksen määrittämien raja-arvojen yläpuolella, hallita maineriskiä ja turvata toiminnan häiriötön jatkuvuus sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Kokonaisriskistrategia

S-Pankki-konsernilla on emoyhtiön hallituksen vahvistama kokonaisriskistrategia, joka sitoo kaikkia konserniyhtiöitä sekä niiden liike- ja tukitoimintoja. Kokonaisriskistrategia määrittelee konsernin riskinkantokyvyn, riskinottohalukkuuden, riskienhallinnan tavoitteet ja sen järjestämisen puitteet konsernissa. Kokonaisriskistrategiaa tarkennetaan riskila-

jikohtaisilla periaatteilla ja menettelyillä. Lisäksi liike- ja tukitoiminnot ylläpitävät tarkempia ohjeita ja kuvauksia omien toimintojensa riskienhallinnan tukemiseksi.

Riskinkantokyky ja riskinottohalukkuus

Hallitus määrittelee vuosittain riskinkantokyvyn ja riskinottohalukkuuden määrälliset ja laadulliset tavoitteet.

Riskinkantokyvyllä asetetaan enimmäismäärä konsernin riskinotolle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Riittävän vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden varmistaminen sekä säännösten noudattaminen ovat riskinkantokyvyn keskeiset tekijät.

Riskinottohalukkuus kuvastaa hyväksytyjen riskien tyypit ja tasot, joita S-Pankki on valmis liiketoiminnassaan ottamaan tietynä aikana pyrkiessään asettamiinsa tavoitteisiin. Riskinottohalukkuus määrittää myös esimerkiksi pääomien riittävyyden ja likviditeetin sisäiset tavoitetasot. Riskinottohalukkuuden lähtökohta on saavuttaa vakaa ja riittävä tuotto konsernin omalle pääomalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Tarkoituksena on myös turvata toiminnan jatkuvuus, toiminnan vastuullinen toteuttaminen ja varmistaa, että S-Pankin riskinotto on hallittua ja suunniteltua. Pyrkimyksenä on myös varmistaa, että asiakas-, henkilö- ja liiketoimintatietojen luottamuksellisuus, eheys ja saatavuus eivät vaarannu.

Riskilimiitit

Riskinkantokyky ja riskinottohalukkuus heijastuvat konsernin toimintaan ja riskinottoon asetettujen limiittien kautta. Kyseisiä limiittejä päivitetään säännöllisesti ja aina tarvittaessa, mikäli liiketoiminnan tai toimintaympäristön riskien tunnistamiseen ja arviointiin liittyvät havainnot sitä edellyttävät.

Hallitus asettaa riskilajikohtaiset numeeriset tavoitteet ja hyväksyttävät riskitasot. Limiitit heijastelevat mahdollisia sääntelyn asettamia rajoitteita huomioiden riskinottohalukkuuden. Päätöksentekovaltuuksia delegoidaan tarkoituksenmukaiselle tasolle liiketoiminnan päivittäisen sujuvuuden varmistamiseksi. Näitä tavoitteita ja limiittejä seurataan ja valvotaan osana säännöllistä raportointia.

Viranomaisten asettamien eli niin sanottujen pilari 1 -pääomavaateiden lisäksi S-Pankki laskee ja huomioi toiminnassaan sisäisen riskiperusteisen pilari 2 -pääomavaateen. Asetettuja limiittejä sovelletaan S-Pankki-konserniin, sen emoyhtiöön ja tytäryhtiöihin.

Riskienhallinnan järjestämistä, rakennetta ja organisaatiota sekä riskien seuranta, valvontaa ja raportointia on käsitelty konsernin riskejä ja niiden hallintaa käsittelevässä liitetiedossa. Samassa yhteydessä on myös kuvattu vakavaraisuuden ja likviditeetin hallintaa.

S-PANKKI-KONSERNIN RISKIASEMA

Taulukko 2: S-Pankki-konsernin keskeiset riskeihin liittyvät tunnusluvut

M€	31.12.2018	31.12.2017
Riskipainotetut vastuuerät (euromäärä)		
Riskipainotetut vastuuerät yhteensä	2 696,0	2 531,7
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	2 419,7	2 251,9
Markkinariski	0,0	0,0
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	273,1	276,9
Vastuun arvonokaisuriski	3,1	2,9
Omat varat (euromäärä)		
Ydinpääoma (CET 1)	401,8	372,2
Toissijainen pääoma (T2)	50,0	50,0
Omat varat yhteensä	451,8	422,2
Pilari 1 -vähimmäispääomavaade (8 %)	215,7	202,5
Pilari 1 -kokonaispääomavaade (12,79 % v. 2018 ja 10,53 % v. 2017)	344,8	266,7
Vakavaraisuussuhde (prosentteina suhteessa riskipainotettuihin eriin)		
Ydinpääoma (CET 1) -vakavaraisuussuhde	14,9 %	14,7 %
Omat varat yhteensä -vakavaraisuussuhde	16,8 %	16,7 %
Vähimmäisomavaraisuus (CRR)		
Vähimmäisomavaraisuusaste (%)	6,0 %	6,4 %
Maksuvalmiusvaatimus (Liquidity Coverage Ratio, LCR)		
Maksuvalmiusvaatimus (%)	156,4 %	162,9 %
Pysyvän varainhankinnan vaateen suhdeluku (Net Stable Funding Rate, NSFR)		
NSFR-suhdeluku (%)	145,9 %	144,6 %

Seuraavassa käsitellään tiivistetysti S-Pankki-konsernin riskiasemaa tilikauden lopussa. Merkittävimmät riskit, jotka voivat vaikuttaa S-Pankin kannattavuuteen, vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen, liittyvät liiketoimintavolyymien, anto- ja ottolainauksen marginaalien, yleisen korkotason, taloudellisen kehityksen ja luottotappioiden epäsuotuisaan kehitykseen sekä toiminnan kustannustehokkuuteen.

Sääntelyn mukaisten pääomavaateiden (pilari 1) näkökulmasta konsernin merkittävimmät riskilajit ovat luotto- ja operatiiviset riskit. Sääntelyn mukaisten pääomavaateiden ohella S-Pankki laskee sisäisesti riskiperusteisen pääomavaateen (pilari 2) arvioidakseen kaikki toimintaansa liittyvät olennaiset riskit ja varmistaakseen kokonaisvaltaisen riskiprofiilin arvioinnin.

Luottoriski muodostaa 90 prosenttia (2,4 miljardia euroa) S-Pankin kokonaisriskin määrästä (RWA = Risk Weighted Assets). Luottoriskin pilari 1 -pääomavaateen laskennassa käytetään standardimenetelmää. Merkittävimmät pääomia sitovat erät ovat kiinteistövakuudelliset saamiset sekä vähittäis- ja yritysraamiset. S-Pankin luottokannan jakautumisessa eri luottotuotteiden välillä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2018 aikana. Konservatiivisen riskinottohalukkuutensa mukaisesti S-Pankki ylläpitää matalaa luottoriskiprofiilia, jota tuetaan aktiivisella riskienhallinnalla ja seurannalla.

S-Pankilla ei ole kaupankäyntisalkkua. Siksi S-Pankille ei muodostu pilari 1:n mukaista

markkinariskin pääomavaadetta. Koska S-Pankin markkinariskit syntyvät rahoitustaseesta, ne on pilari 1:n mukaisen sääntelyn ja menetelmien mukaan sisällytetty pilari 1 standardimenetelmän luottoriskisiin. Markkinariskiä mitataan lisäksi sisäisillä riskimalleilla ja osana pääomasuunnitelman riskiperusteista pääomavaadetta (pilari 2).

Operatiivisen riskin osuus on 10 prosenttia S-Pankin kokonaisriskin määrästä (RWA). Operatiivisen riskin sääntelyn mukainen pääomavaade (pilari 1) lasketaan perusmenetelmällä. Tilikauden aikana toteutuneiden operatiivisten riskien aiheuttamat tappiot olivat erittäin vähäiset suhteessa niille varattuihin omiin varoihin. S-Pankin operatiivisen riskin profiiliin vaikuttavat merkittävästi järjestelmiin liittyvät mahdolliset toimintahäiriöt, väärinkäytökset ja puutteet liittyen ulkopuolisten palveluntoimittajien tarjoamiin palveluihin.

S-Pankin vakavaraisuussuhde säilyi vakaana ylittäen sääntelyvaatet ja sisäisesti asetetun 15 prosenttia vähimmäistason. S-Pankin vakavaraisuussuhde oli tilikauden lopussa 16,8 prosenttia. Liiketoiminnan kasvun tukemiseksi ja varautukseen pääomavaateita koskeviin sääntelymuutoksiin S-Pankki toteutti loppuvuodesta suunnatun osakeantoin nykisyille omistajilleen. Anti lisäsi S-Pankin omiin varoihin lukeutuvia ydinpääomia (CET1 = Common Equity Tier 1) 40 miljolla eurolla joulukuussa 2018. S-Pankin pääomat ovat riittävät varmistamaan toiminnan jatkuvuuden myös stressitestien mukaisissa olosuhteissa.

Pääomapuskuri suhteessa sääntelyn mukaiseen pilari 1 -pääomavaateeseen (12,79 prosenttia) oli 107,0 miljoonaa euroa.

S-Pankin vähimmäisomavaraisuusaste 6,0 prosenttia oli vahva viranomaisten asettaman minimitason ollessa 3 prosenttia. Lisäksi S-Pankin maksuvalmiusasema oli ensiluokkainen raportointikauden lopulla. LCR tunnusluku (LCR = Liquidity Coverage Ratio) oli 156 prosenttia viranomaisen asettaman vähimmäistason ollessa 100 prosenttia.

VAKAVARAISSUUS JA OMAT VARAT

Vakavaraisuuden hallintaa on käsitelty myös tilinpäätöksen liitetiedoissa (Konsernin liitetieto 2: Konsernin riskit ja niiden hallinta). Samassa yhteydessä on esitelty S-Pankki-konsernin riskejä ja niiden hallintaa.

Finanssivalvonta asetti 30.1.2018 S-Pankille harkinnanvaraisen pilari 2 -vaateen (SREP = Supervisory Review and Evaluation Process) rahoitustaseen korkoriskiin ja luottoriskin

keskittymäriskiin perustuen. Lisäpääomavaade on yhteensä 2,25 prosenttia ja se astui voimaan 30.9.2018. Lisäpääomavaade on asetettu perustuen siihen, että kyseisiä riskejä ei ole huomioitu sääntelyn mukaisessa pääomavaateessa (pilari 1). Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus on voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään 30.9.2021 asti. Vaatimus tulee täyttää ydinpääomalla.

Taulukko 3 havainnollistaa sääntelyn mukaisen (pilari 1) kokonaispääomavaateen jakautumista S-Pankissa 31.12.2018.

Alla esitettyjen pääomavaateiden ohella Finanssivalvonta asetti 29.6.2018 luottolaitoksille ydinpääoman (CET1) järjestelmäriskipuskurin, joka on S-Pankki Oy:lle yhden prosentin suuruinen. Vaade astuu voimaan 1.7.2019 ja se tarkastetaan jatkossa vuosittain.

Taulukko 4 havainnollistaa pankin riskiaseman ja omien varojen vähimmäispääomavaateiden yhteyttä. Taulukko esittää tiivistelmän riskipainotetuista vastuueristä (RWA). Taseen ulkopuoliset erät raportoidaan asianomaisten vastuuryhmien sisällä. Taulukko esittää vaateet (8 prosenttia) kustakin vastuuerästä. RWA-erät kasvoivat kokonaisuudessaan 164,3 miljoonalla eurolla erityisesti strategianmukaisen henkilöasiakkaiden lainakannan lisääntymisen myötä.

Taulukko 3: S-Pankin pääomavaade 31.12.2018

Pääoma	Vähimmäispääomavaade		Kiinteä lisäpääomavaade		Vastasyklinen pääomapuskuri		Pilari 2 (SREP) lisäpääomavaade		Pääomavaade yhteensä	
	%	M€	%	M€	%	M€	%	M€	%	M€
CET1	4,5 %	121,3	2,5 %	67,4	0,04 %	1,1	2,25 %	60,7	9,29 %	250,5
AT1	1,5 %	40,4							1,50 %	40,4
T2	2,0 %	53,9							2,00 %	53,9
Yhteensä	8,0 %	215,7	2,5 %	67,4	0,04 %	1,1	2,25 %	60,7	12,79 %	344,8

Taulukko 4: Tiivistelmä riskipainotetuista vastuueristä

M€	31.12.2018		31.12.2017	
	Riskipainotetut vastuuerät	Vähimmäis-pääomavaatimukset	Riskipainotetut vastuuerät	Vähimmäis-pääomavaatimukset
1 Luottoriski (lukuun ottamatta vastapuoliriskiä), standardimenetelmä	2 411,7	192,9	2 250,5	180,0
Valtiot tai keskuspankit	0,0	0,0	0,0	0,0
Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	0,8	0,1	0,0	0,0
Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	1,0	0,1	1,4	0,1
Laitokset	133,1	10,6	126,5	10,1
Yritykset	551,2	44,1	577,8	46,2
Vähittäisvastuut	646,2	51,7	577,3	46,2
Kiinteistövakuudelliset saamiset	974,1	77,9	876,1	70,1
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	21,3	1,7	14,8	1,2
Katetut joukkolainat	46,5	3,7	36,1	2,9
Yhteissijoitusyritykset	24,7	2,0	30,7	2,5
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,5	0,0	0,3	0,0
Muut vastuut	12,4	1,0	9,6	0,8
6 Vastapuoliriski	4,8	0,4	4,3	0,3
7 josta arvostaminen markkinahintaan	1,6	0,1	1,4	0,1
12 josta vastuun arvonoikaus	3,1	0,3	2,9	0,2
19 Markkinariski	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Operatiivinen riski, perusindikaattorimenetelmä	273,1	21,8	276,9	22,2
27 Vähennysrajan alittavat määrät (joihin sovelletaan 250 prosentin riskipainoa)	6,4	0,5	0,0	0,0
29 Yhteensä	2 696,0	215,7	2 531,7	202,5

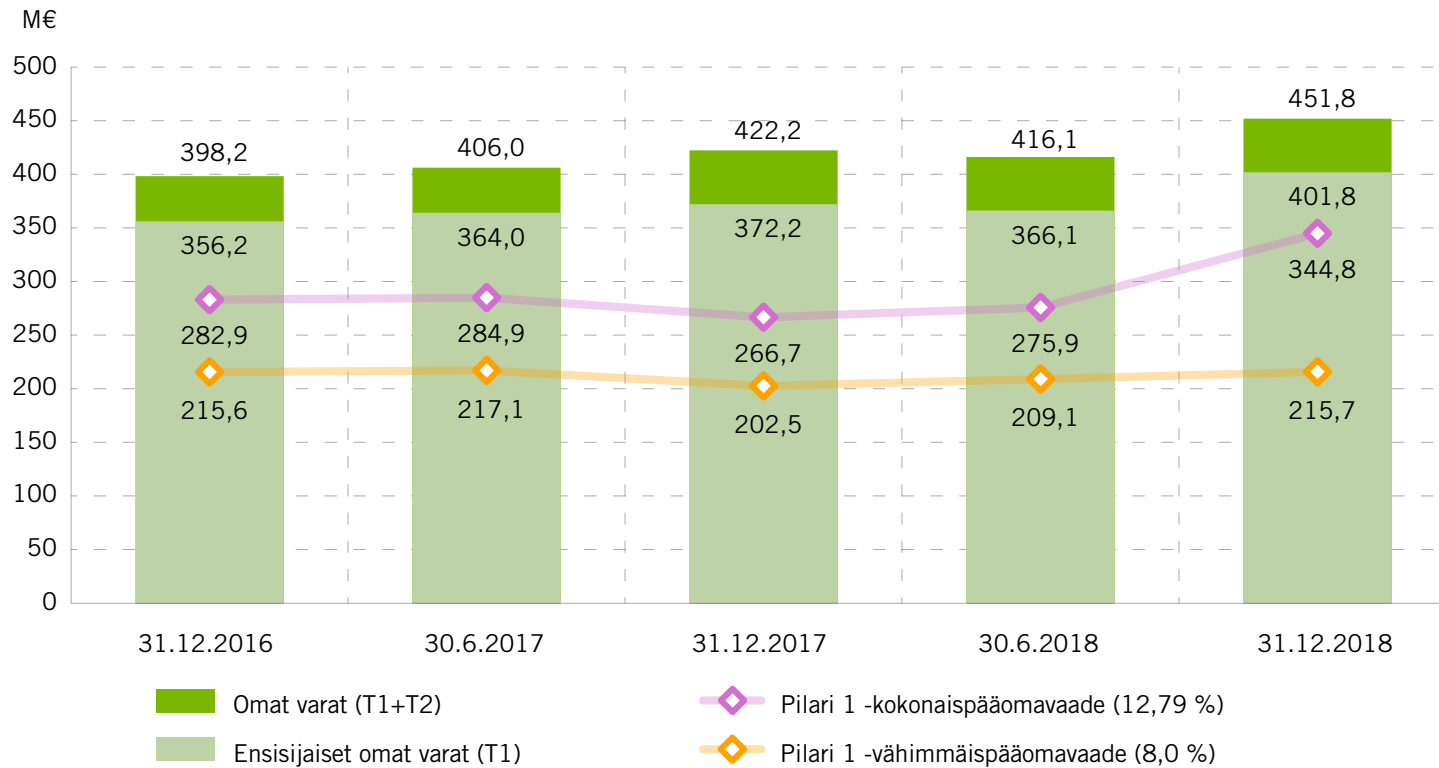
Taulukko 5: Vakavaraisuustietojen pääerät

OMAT VARAT, M€	31.12.2018	31.12.2017		31.12.2018	31.12.2017
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	441,9	413,9	Omat varat yhteensä	451,8	422,2
Osakepääoma	82,9	82,9	Omien varojen vähimmäisvaatimus	215,7	202,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	283,8	243,8	Vakavaraisuussuhde	16,8 %	16,7 %
Voittovarot	78,2	75,6	Ensisijaiset omat varat	401,8	372,2
Edellisten tilikausien voitot / tappiot	71,5	63,3	Omien varojen vähimmäismäärä	215,7	202,5
Tilikauden voitto / tappio	6,7	12,4	Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde	14,9 %	14,7 %
Käyvän arvon rahasto	-3,0	11,6	Riskipainotetut erät yhteensä	2 696,0	2 531,7
Muut rahastot	0,0	0,0	josta luottoriskin osuus	2 419,7	2 251,9
Vähennykset ydinpääomasta	40,0	41,7	josta markkinariskin osuus	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	38,3	38,7	josta operatiivisen riskin osuus	273,1	276,9
Laskennalliset verosaamiset	0,0	1,7	josta vastuun arvonoikeyisuun liittyvän riskin osuus	3,1	2,9
Varovaisesta arvostuksesta aiheutuva arvonoikeyisuus	1,7	1,3	Ydinpääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	14,9 %	14,7 %
Ydinpääoma (CET1)	401,8	372,2	Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	14,9 %	14,7 %
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	0,0	0,0	Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	16,8 %	16,7 %
Vähennykset ensisijaisista lisäpääomista	0,0	0,0			
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0,0	0,0			
Ensisijainen pääoma	401,8	372,2			
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	50,0	50,0			
Debentuurit	50,0	50,0			
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	0,0	0,0			
Toissijainen pääoma (T2)	50,0	50,0			
Omat varat yhteensä	451,8	422,2			

Taulukko 5 esittää vakavaraisuustietojen pääerät. Vakavaraisuussuhde tilikauden lopussa oli 16,8 prosenttia (16,7 prosenttia). IFRS 9 -standardin voimaantulo ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta vähensi pää-

omia 2018 avaavassa taseessa 9,2 miljoonaa euroa. Epäsuotuisa markkinatilanne ja kasvaneet luottopremiot korkomarkkinoilla olivat merkittävin tekijä käyvän arvon rahaston pienentymisessä.

Kuvio 1: Omien varojen ja vakavaraisuusaseman muutokset

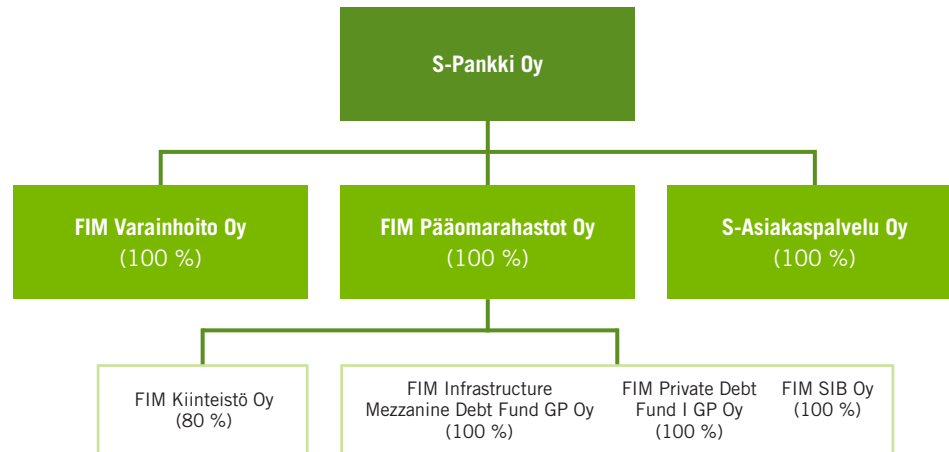


Oheisessa kuviossa esitetään yhteenvetona pilari 1 -vähimmäispääomavaateen ja kokonaispääomavaateen sekä omien varojen kehittyminen puolivuositain. Harkinnanvarainen pilari 2 -vaade (SREP) nosti kokonaispääomavaadetta vuoden 2018 jälkimmäisellä puoliskolla.

Tilikauden päättyessä pääomapuskuri suhteessa pilarin 1:n vähimmäisvaatimukseen on 236,1 miljoonaa euroa ja pilarin 1:n kokonaispääomavaateeseen 107,0 miljoonaa euroa.

KONSERNIRAKENNE JA S-PANKIN TYTÄRYHTIÖIDEN TOIMINTA

Kuvio 2: S-Pankki-konsernin rakenne



FIM Varainhoito Oy

FIM Varainhoito Oy hallinnoi S-Pankki-, FIM- ja LähiTapiola-rahastoja ja tuottaa salkunhoitoon liittyvät palvelut koko S-Pankki-konsernille. S-Pankki omistaa 100 prosenttia FIM Varainhoito Oy:n osakekannasta. FIM Varainhoito Oy:n liiketulos katsauskaudella oli -0,4 miljoonaa euroa (0,5).

FIM Pääomarahastot Oy

Vaihtoehtorahastojen hoitaja FIM Pääomarahastot Oy toimii hallinnointiyhtiönä ja tuottaa pääomarahastojen salkunhoitoon liittyvät palvelut S-Pankki-konsernille. Lisäksi FIM Pääomarahastot Oy vastaa FIM Varainhoito Oy:n hallinnoimien kiinteistö- sekä metsärahojen salkunhoidosta. S-Pankki Oy omistaa 100 prosenttia FIM Pääomarahastot Oy:n osakekannasta. FIM Pääomarahastot Oy:n liiketulos katsauskaudella oli -0,2 miljoonaa euroa (-0,2).

FIM Kiinteistö Oy

FIM Kiinteistö Oy toimii vastuullisena yhtiömiehenä S-Pankki-konsernin kiinteistörahoissa. FIM Kiinteistö Oy on FIM Pääomarahastot Oy:n 80-prosenttisesti omistama tytäryhtiö. FIM Kiinteistö Oy:n liiketulos katsauskaudella oli 1,2 miljoonaa euroa (0,8).

FIM Infrastructure Mezzanine Debt Fund GP Oy, FIM Private Debt Fund I GP Oy (aiemmin FIM Infrastructure Equity Fund GP Oy), FIM SIB Oy

Edellä mainitut yhtiöt toimivat vastuullisina yhtiömiehinä FIM Pääomarahastot Oy:n hallinnoimissa rahastoissa. Yhtiöissä ei ole muuta liiketoimintaa. FIM Pääomarahastot Oy omistaa 100 prosenttia jokaisesta yhtiöstä.

S-Asiakaspalvelu Oy

S-Asiakaspalvelu Oy on S-Pankin kokonaan omistama tytäryhtiö, joka tuottaa tietojenkäsittelyyn liittyviä sekä muita luottolaitoksen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluja luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaisena palveluyrityksenä.

Katsauskauden aikana S-Asiakaspalvelun liikevaihto oli 5,7 miljoonaa euroa (6,4), josta konsernin sisäistä oli 4,2 miljoonaa euroa (4,7). Muu liikevaihto koostui osuuskaupoille tarjottavista asiakasomistajapuhelinpalveluista. Kulut olivat pääasiassa henkilöstöön liittyviä. S-Asiakaspalvelun liiketulos oli 0,2 miljoonaa euroa (0,6).

HALLINTO

YHTIÖKOKOUS

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 14.3.2018. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallitukseen nimettiin seitsemän jäsentä ja kolme varajäsentä. Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 24.10.2018. Yhtiökokous päätti suunnatun osakeannin järjestämisestä osakkeenomistajille.

HALLITUS

Yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten määrän ja nimeää hallituksen jäsenet vuodeksi kerrallaan. Hallitus valitsee keskuudessaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksella on vahvistettu työjärjestys, jonka mukaisesti hallitus vastaa pankin strategisesta kehittämisestä, sen liiketoiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta sekä päättää yhtiön keskeisistä toimintaperiaatteista ja yleisistä arvoista sovellettavien lainsäännösten ja määräysten mukaisesti.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin SOK:n talous- ja rahoitusjohtaja Jari Annala, SOK:n rahoitusjohtaja Juha Ahola, LähiTapiola Idän toimi-

tusjohtaja Juha Mäkinen, Osuuskauppa Hämeenmaan toimitusjohtaja Olli Vormisto ja uusina jäseninä Osuuskauppa HOK-Elannon toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen ja LähiTapiola-ryhmän johtaja Jari Eklund. Lisäksi hallitukseen nimitettiin omistajista riippumaton jäsen, HKScan Oyj:n kategoriosta ja konsepteista vastaava johtaja Heli Arantola.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jari Annala ja varapuheenjohtajaksi Jari Eklund.

S-ryhmän nimeäminä varajäseninä S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslagin toimitusjohtaja Hannu Krook ja Kymen Seudun Osuuskaupan toimitusjohtaja Harri Miettinen. LähiTapiola-ryhmän nimeämänä varajäsenenä S-Pankki Oy:n hallitukseen valittiin LähiTapiola Uusiimaan toimitusjohtaja Erik Valros.

Hallituksesta jäivät pois Osuuskauppa HOK-Elannon toimitusjohtaja Matti Niemi (31.12.2017 lukien) ja LähiTapiola-ryhmän innovaatiojohtaja Harri Lauslahti.

Hallitus kokoontui tilikauden aikana 13 kertaa (14) ja jäsenten osallistumisaste oli 96 prosenttia (97). Hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 30 000 euroa (30 000).

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan nimittää S-Pankin hallitus. Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten, sovellettavien lakien ja määräysten sekä yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Toimitusjohtaja toimii puheenjohtajana hallituksen nimeämässä konsernijohtoryhmässä, joka avustaa toimitusjohtajaa juoksevan hallinnon hoidossa. Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa toimitusjohtajan sijainen.

S-Pankki Oy:n toimitusjohtajana toimii Pekka Ylihurla ja toimitusjohtajan sijaisena pankkiliikeyrityksen johtaja Aki Gynther.

HENKILÖSTÖ

Vuoden lopussa S-Pankki-konsernissa työskenteli 685 henkilöä (656). Näistä S-Pankki Oy:ssä työskenteli 565 henkilöä (526), S-Asiakaspalvelu Oy:ssä 80 henkilöä (91) ja FIM-yhtiöissä 40 henkilöä (39). S-ryhmän alueosuuskaupat ja LähiTapiola-ryhmän alueyhtiöt toimivat S-Pankin asiamiehinä.

PALKKA- JA PALKKIOKÄYTÄNTEET

S-Pankki-konsernissa on hallituksen vahvistamat palkitsemisperiaatteet. S-Pankin hallitus päättää kulloinkin käytössä olevien palkitsemiskeinojen kokonaisuuden sekä valvoo

ja arvioi säännöllisesti palkitsemisjärjestelmien toimivuutta ja päätettyjen toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen noudattamista.

S-Pankin hallituksen palkitsemis- ja nimitysvaliokunta on hallitusta avustava elin, joka valmistelee vuosittain työjärjestyksensä mukaisesti pankin henkilöstön osalta noudatettavat tulospalkkioperiaatteet pankin hallitukselle vahvistettaviksi. Palkitsemis- ja nimitysvaliokunnan tehtävänä on osaltaan varmistaa, että pankin palkka- ja palkkiopolitiikka on sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja että se ei houkuttele liialliseen riskinottoon. Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta koostuu vähintään kahdesta pankin hallituksen keskuudestaan nimeämästä jäsenestä ja puheenjohtajasta.

S-Pankki-konsernissa rahallinen palkitsemisen koostuu peruspalkasta ja mahdollisesta muuttuvasta palkkiosta. Muuttuvien palkkiomallien tavoitteena on kannustaa henkilöstöä panostamaan strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiin asioihin. S-Pankki-konsernissa käytössä olevat muuttuvien palkkioiden järjestelmät ovat voimassa enintään kalenterivuoden kerrallaan, pitkän aikavälin kannustinohjelmaa lukuun ottamatta. Muuttuvissa palkkiomalleissa tavoitteina käytetään koko pankin

yhteisiä tavoitteita, yksikkötasoisia ja/tai henkilökohtaisia tavoitteita ja ne voivat vaihdella henkilöryhmittäin. Muuttuvat palkkiot maksetaan rahana. Vuonna 2018 S-Pankki-konserniin perustettiin henkilöstöraho, jonne henkilöstöllä on mahdollisuus ohjata vuonna 2018 ansaittuja muuttuvia palkkioitaan.

S-Pankki-konsernin henkilöstön palkat ja palkkiot olivat vuoden 2018 aikana yhteensä 40,4 miljoonaa euroa (37,4). S-Pankki Oy:ssä maksettiin palkkoja yhteensä 30,6 miljoonaa euroa (27) ja palkkioita yhteensä 3,3 miljoonaa euroa (3,4). S-Asiakaspalvelussa maksettiin palkkoja 2,7 miljoonaa euroa (2,9) ja palkkioita 0,2 miljoonaa euroa (0,2). FIM-yhtiöissä maksettiin palkkoja 3,1 miljoonaa euroa (3,1) ja palkkioita 0,5 miljoonaa euroa (0,7). Lisäksi S-Pankki-konsernissa maksettiin lisäeläkkeitä 0,2 miljoonaa euroa.

S-Pankki Oy:n hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 30 000 euroa (30 000). FIM Varainhoidon hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 12 000 euroa (9 000). FIM Kiinteistö Oy:n hallituksen jäsenille 13 800 euroa (11 000).

S-Pankki Oy:n henkilöille, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus luottolaitoksen riskiprofiiliin, maksettiin vuonna 2018 palkkoja 5,4 miljoonaa euroa (4,9) ja palkkioita 1 miljoonaa euroa (0,7). Näitä palkkoja ja palkkioita sai yhteensä 61 henkilöä (56). FIM-

yhtiöiden osalta vastaavia palkkoja maksettiin vuonna 2018 2,5 miljoonaa euroa (2,1) ja palkkioita 0,4 miljoonaa euroa (0,5). Näitä palkkoja ja palkkioita sai yhteensä 28 henkilöä (23). S-Pankki Oy:n palkitsemisperiaatteiden mukaisesti muuttuvia palkkioita lykätään, jos palkkionsaajan yhden vuoden ansaintajakson palkkio ylittää 50 000 euroa. Vuonna 2018 ei maksettu lykkäämistä edellyttäviä palkkioita.

Lisätietoja palkka- ja palkkiokäytänteistä on luettavissa S-Pankin verkkosivuilta osoitteesta www.s-pankki.fi.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

S-Pankin varallisuudenhoito vahvisti tammi-kuussa 2019 asemaansa vastuullisessa sijoittamisessa tekemällä yrityskaupan, jossa FIM Pääomarahastot Oy osti Epiqus Oy:n. Vaikuttavuusinvestointirahastojen hallinnointiin keskittyvästä Epiqus Oy:stä tulee FIM Pääomarahastot Oy:n tytäryhtiö ja sen työntekijät siirtyvät S-Pankin varallisuudenhoidon palvelukseen.

NÄKYMÄT VUODELLE 2019

Maa-ilmantalousnäkymät vuodelle 2019 ovat kohtalaiset mutta riskien sävyttämät. Talouden kasvuvauhti vaimenee monissa maissa. Korkotason nousu, elvytyksen väheneminen ja poliittinen epävarmuus vaimentavat talouskasvua globaalisti tänä vuonna. Talouskehityksen riskit ovat nousseet. Enna-

koimme korkotason pysyvän matalana euroalueella kuluvana vuonna. Talouskasvuhuolet ja poliittinen epävarmuus pitävät sijoitusympäristön haastavana.

Arvioimme Suomen talouskasvun maltillistuvan vuonna 2019. Kotitalouksien kulutus pitää yllä kasvua, mutta rakentamisen hidastuminen vaimentaa investointeja. Kysynnän tasaantuminen keskeisillä vientimarkkinoilla puolestaan hillitsee viennin kasvua. Inflaatio nopeutuu jonkin verran ja työllisyyden kasvu tasaantuu. Asuntomarkkinoilla aktiviteetti pysynee nykyisellä tasollaan ja asuntojen hinnat nousevat arviomme mukaan verkkaiseen tahtiin.

S-Pankki-konserni odottaa kannattavuutensa parantuvan merkittävästi vuonna 2019. Tämän taustalla ovat vuoden 2018 aikana käynnistetyt toimenpiteet tuottojen kasvattamiseksi ja toiminnan tehokkuuden parantamiseksi.

HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSTA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI

Hallitus esittää, että emoyhtiö S-Pankki Oy:n tilikauden voitto 7 123 020,41 euroa kirjataan edellisten tilikausien voitto-/tappiotilille ja että osinkoa ei jaeta.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Nettotuotot:

Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Muut tuotot

Korkokate:

Korkotuotot - Korkokulut

Nettopalkkiotuotot:

Palkkiotuotot - Palkkiokulut

Muut tuotot:

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan kulut:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset konserniliiketoiminnasta ja aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut

Kulu–tuotto-suhde:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut (ei sisällä arvonalentumistappioita)

Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}^*}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Vakavaraisuussuhde, %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

Ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde, %

$$\frac{\text{Ensisijaiset omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} \times 8 \%$$

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage ratio), %

$$\frac{\text{Ensisijaiset omat varat yhteensä}}{\text{Taseen ja taseen ulkopuoliset vastuut}} \times 100$$

* Vain yhtiökohtaisia tunnuslukuja laskettaessa. Konsernissa tilinpäätössiirtoja ja niihin liittyvää laskennallista verovelkaa ei ole.

VASTUULLISUUSRAPORTTI

S-Pankki on suomalainen pankki, joka tuottaa asiakkailleen pankki- ja varainhoitopalveluita. Vuonna 2007 perustetun S-Pankin taustalla on vahva osuustoiminnallinen arvo maailma, minkä ansiosta vastuullisuus on luonnostaan S-Pankin toiminnan ytimessä.

Lisäksi S-Pankki tarjoaa myös asiakkailleen mahdollisuuden tehdä vastuullisia valintoja.

Tämä kaikki on välittynyt myös S-Pankin asiakkaille, sillä vuonna 2018 suomalaiset valitsivat S-Pankin jo kuudennen kerran perä-

käin Suomen vastuullisimmaksi pankiksi Pohjoismaiden laajimmassa kestävä kehityksen brändiverailussa, Sustainable Brand Indexissä¹.

S-Pankin toiminnan kannalta keskeisiksi vas-

tuullisuusteemoiksi on tunnistettu asiakkaiden sekä yhteiskunnan hyväksi toimiminen ja henkilöstön hyvinvointi. Teemat tunnistettiin syksyllä 2017 tehtyjen tausta-analyyysien, keskeisten sidosryhmien näkemysten ja johdon työpajojen avulla.

S-PANKKI-KONSERNIN LIIKETOIMINTAMALLI

S-Pankki Oy keskittyy henkilöasiakkaille tarjottaviin tuotteisiin ja palveluihin. Lisäksi S-Pankki tarjoaa palveluita kohdennetusti myös yrityksille.

S-Pankki palvelee asiakkaitaan kahdella brändillä. S-Pankki-brändin alla tarjotaan palveluita päivittäisten raha-asioiden hoitamiseen, säästämiseen ja sijoittamiseen sekä hankintojen rahoittamiseen. FIM-brändin alla tarjotaan yksityispankkipalveluita sekä palveluita institutionaalisille sijoittajille. Konsernin tytäryhtiöiden toiminta on kuvattu kappaleessa Konsernirakenne ja S-Pankin tytäryhtiöiden toiminta.

S-Pankki palvelee S-ryhmän toimipaikoissa sijaitseissa asiakaspalvelupisteissä, puhelinpalvelussa, verkkopankissa, S-mobiilissa ja sosiaalisen median kanavissa. S-Pankkiirit palvelevat pääasiassa asuntolaina-asioissa 13 paikkakunnalla. Lisäksi FIMin yksityis-

pankkiirit tarjoavat palveluita kuudella paikkakunnalla.

S-ryhmän alueosuuskaupat toimivat S-Pankin asiamiehinä ja tarjoavat toimipaikoissaan pankkipalveluita S-Pankin lukuun.

S-Pankin palvelut on suunnattu pääasiassa osuuskauppojen asiakasomistajille ja asiakasomistajatalouksiin kuuluville, ja heille peruspankkipalvelut ovat maksuttomia. Muut palvelut pyritään pitämään kohtuuhintaisina, ja kaikki palvelut on hinnoiteltu läpinäkyvästi. Asiakasomistajuuden rahana maksettavat edut, kuten Bonus ja maksutapaetu, maksetaan asiakkaan tilille S-Pankissa.

Pankin ansaintamalli perustuu pääosin asiakkaiden talletusten vastaanottamiseen sekä luottojen myöntämiseen ja sijoitustoimintaan. Saatujen korkotuottojen ja maksettujen korkokulujen erotuksena syntyy korkokate,

pankin suurin tulonlähde. Korkotuottoja saadaan pääasiassa asiakkaille myönnettyistä luotoista ja lainoista. Korkokulujen suuruuteen vaikuttavat talletuksille maksettavat korot ja muista rahoituslähteistä hankittaville varoille maksettavat korot.

Toiseksi suurimman tulonlähteen muodostavat palkkiotuotot, joita saadaan muun muassa luotonantoon liittyvistä palveluista, maksuliikenteestä, kortin käyttöön liittyvistä palveluista ja varallisuudenhoitoliiketoiminnasta. Palkkiokuluja ovat muun muassa varallisuudenhoitoliiketoimintaan liittyvät kulut ja kortin käytöstä palvelutarjoajille maksettavat palvelumaksut. Nettopalkkiotuotot muodostuvat palkkiotuottojen ja -kulujen erotuksesta. Pankkiliiketoiminnassa nettopalkkiotuottojen määrä on riippuvainen pankkipalveluiden käyttöasteesta ja sen laajuudesta. Varallisuudenhoitoliiketoiminnan nettopalkkiotuotot ovat riippuvaisia hallinnoi-

tavien varojen määrästä. Varojen määrään vaikuttavat varallisuudenhoitoliiketoiminnan omat toimenpiteet ja arvopaperimarkkinoiden kehitys. Koska rahastojen hallinnointipalkkiot ovat prosenttimääräisiä osuuksia rahastojen arvosta, markkinakehitys heijastuu palkkioiden määrään välittömästi.

Liiketoiminnan kulut muodostuvat pääasiassa henkilöstökuluista, IT-kuluista ja muista hallinnointikuluista, joihin sisältyvät osuuskaupoille maksettavat asiamiespalkkiot.

Kannattava liiketoiminta edellyttää pankilta tehokasta taseen, riskien ja kulujen hallintaa. Pankin tehtävänä on huolehtia riittävästä vakavaraisuudesta ja maksuvalmiudesta kaikissa olosuhteissa.

S-Pankki-konsernin harjoittama liiketoiminta on luvanvaraista, laajasti säänneltyä ja viranomaisten valvomaa.

¹Sustainable Brand Index -tutkimuksessa haastateltiin tammi-maaliskuussa 2018 noin 40 000 vastaajaa Pohjoismaissa, joista Suomessa noin 9 600. Tutkimusten kohderyhmänä ovat 16–70-vuotiaat.

ASIAKKAAN HYVÄKSI

Visionsa ”Ylivoimaista helppoutta ja hyötyä” mukaisesti S-Pankki haluaa olla asiakkailleen reilu kumppani, jonka kanssa raha-asioiden hoito on helppoa ja mutkatonta. S-Pankin vastuullisuuden kivijalka ovat maksuttomat peruspankkipalvelut, eli tili, kortti ja pankkitunnukset, jotka pankki tarjoaa maksutta kaikille asiakasomistajille ja heidän perheenjäsenilleen.

S-Pankki haluaa tarjota jokaiselle mahdollisuuden vähän rahakkaampaan tulevaisuuteen. S-Pankin tavoitteena on tehdä säästämisestä uusi kansallisharrastus ja alentaa säästämisen aloittamisen kynnyksiä tekemällä rahastosäästämistä mahdollisimman helppoa ja edullista. Vuoden 2018 aikana säästämisen S-Pankissa aloittaneista asiakkaista 13,4 prosenttia säästi ensimmäistä kertaa.

S-Pankin palvelut on hyvin saavutettavissa: digitaalisten kanavien ja puhelinpalvelun lisäksi arjen raha-asioita voi hoitaa asiakaspalvelupisteissä kauppareissun yhteydessä. Lisäksi käteisen nostaminen ja tallettami-

nen onnistuu noin tuhannessa S-ryhmän toimipaikassa ympäri Suomen. Tavoitteena on saumaton asiakaspalvelu eri kanavien välillä.

Asiakkaiden luottamus ja tyytyväisyys onkin S-Pankille yksi tärkeimmistä onnistumisen mittareista. S-Pankissa asiakastyytyväisyyttä seurataan kahdella tasolla. Asiakaspalvelun laatua mitataan jatkuvasti eri kanavissa yksittäisten palvelukohtaamisten yhteydessä. Kaksi kertaa vuodessa tehdään myös laajempi asiakastutkimus, jossa mitataan asiakkaiden tyytyväisyyttä asiakassuhteeseen kokonaisuutena. Vuonna 2018 S-Pankin palveluita aktiivisesti käyttävät asiakkaat antoivat S-Pankille yleisarvosanan 8,3².

Asiainn helppous koostuu monesta eri tekijästä. Keskeistä on muun muassa ymmärrettävä ja avoin viestintä, selkeä hinnoittelu sekä tuotteiden ja palveluiden helppokäyttöisyys. S-Pankin asiakkaat pitävät asiointia pankin eri kanavissa keskimäärin erittäin helppona.

²Lähteenä S-Pankin asiakastyytyväisyystutkimus vuodelta 2018. Kysymys: Minkä yleisarvosanan annat S-Pankille? Asteikko 1–10, 1 = Erittäin heikko ja 10 = Erinomainen (toteuttaja Kantar TNS).

Taulukko 6: Asiainn helppous S-Pankissa

	2018	2017
Puhelinpalvelu ³	4,1	4,1
Asiakaspalvelupisteet ³	4,6	4,6
Verkkopankki ³	4,5	4,4
S-mobiili ⁴	4,6	4,6

asteikko 1-5, 1 = Erittäin vaikeaa ja 5 = Erittäin helppoa

³Luvut ovat kanavakohtaisia keskiarvoja vuodelta 2018, kysymys: Kuinka helppoa sinun oli saada asiasi hoidettua? Lähteenä S-Pankin asiakaskohtaamisten mittaus, tammi–joulukuu 2018 (toteuttaja Bisnode).

⁴Helppoutta on mitattu S-mobiiliin pankkiosioista. Luku on keskiarvo kuukausikohtaisista painotetuista keskiarvoista. Lähteenä S-mobiilissa toteutettu kysely, tammi–joulukuu 2018.

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

S-Pankki pyrkii siihen, että asiakas kokee aina saavansa vähän enemmän kuin osasi odottaakaan. S-Pankki haluaa myös haastaa toimialan totuttuja käytäntöjä. Tavoitteessa onnistumisen mahdollistaa osaava ja sitoutunut henkilöstö. Henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen sekä hyvä johtaminen ovat siten S-Pankille tärkeitä painopistealueita.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

S-Pankki-konsernissa oli aktiivisessa työsuhteessa vuoden 2018 lopussa yhteensä 685 henkilöä (656).

Pääsääntöisesti työsuhteet S-Pankissa ovat vakinaisia ja kokoaikaisia. Asiakaspalvelussa ja taustatöissä on kuitenkin lisäksi työtehtäviä, joissa osa-aikatyö on tarkoituksenmukaista. Taustalla voi olla myös työntekijän oma toive osa-aikaisen työn tekemisestä, jolloin työtä voi tehdä joustavasti esimerkiksi opintojen ohella. S-Pankki tarjoaa opiskelijoille osa-aikatyön lisäksi myös harjoittelu- paikkoja. Työsuhteet voivat olla määräaikaisia esimerkiksi sijaisuusjärjestelyissä tai tilapäisissä resurssitarpeissa. S-Pankissa työskentelee työntekijöitä myös oppisopimuksella. Kahden vuoden pituisen oppisopimuskoulutuksen aikana henkilöt työskentelevät asiakaspalvelun työtehtävissä ja suorittavat samalla merkonomin tutkinnon.

S-Pankissa työn ja muun elämän yhdistäminen onnistuu hyvin. Vuoden aikana perhevapailla (pois lukien osittainen hoitovapaa) oli 65 hen-

kilöä, joista naisia oli 50 ja miehiä 15. Vuoden lopussa opintovapaalla oli 28 henkilöä.

Vuonna 2018 S-Pankissa aloitti 152 uutta työntekijää. Lopettaneita oli yhteensä 133 henkilöä, joista eläkkeelle jääneitä oli 6 työntekijää. Työkyvyttömyyseläkkeelle ei jäänyt yhtään työntekijää. S-Pankissa käytiin syksyllä 2018 yhteistoimintaneuvottelut, jotka johtivat 9 henkilön vähennykseen.

S-Pankissa 66 prosenttia henkilöstöstä on 25–44-vuotiaita.

HENKILÖSTÖN TYYTYVÄISYYS JA HYVÄ JOHTAMINEN

S-Pankki tarjoaa henkilöstölleen monipuolisia työtehtäviä sekä mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työnkuvaan. Työntekijöillä on reilusti vastuuta kehittäessään toimintaa ja palveluita yli kolmelle miljoonalle S-Pankin asiakkaalle.

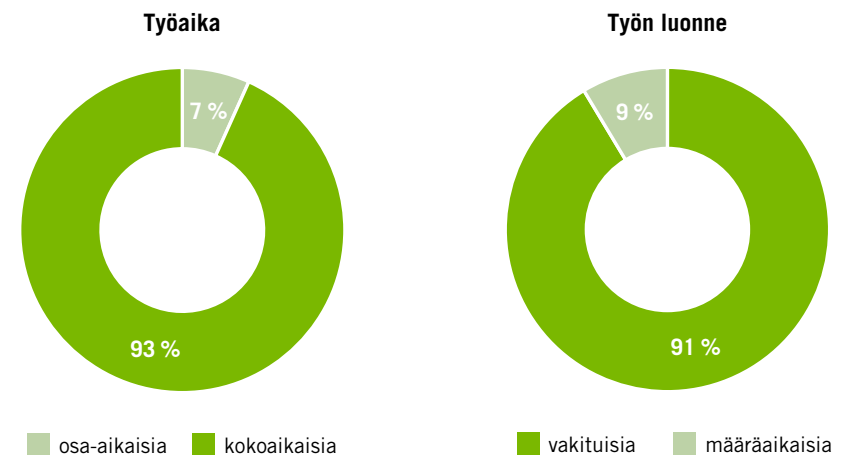
S-Pankissa seurataan henkilöstön tyytyväisyyttä ja työhyvinvointia vuosittaisen henkilöstökyselyn avulla. Vuonna 2018 keskeisimmistä kysymyksistä muodostuva työtyytyväisyysindeksi oli 73,1 (asteikolla 0–100). Tulos nousi 2,3 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja oli hyvällä tasolla ylittäen selvästi Suomen asiantuntijanormin. Vuonna 2018 myös vastausprosentti oli erinomainen, 89,7 prosenttia.

Myönteinen kehitys näkyy kaikilla tutkimuksen osa-alueilla, mutta aivan erityisesti koko yhtiön

Taulukko 7: Henkilöstön sukupuolijakauma

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Vakinaiset kokoaikaiset	247	340	587
Vakinaiset osa-aikaiset	6	33	39
Määräaikaiset kokoaikaiset	14	38	52
Määräaikaiset osa-aikaiset	5	2	7
Yhteensä	272	413	685

Kuvio 3: Henkilöstön työsuhteen luonne ja työaika



liittyvissä asioissa. S-Pankin suurimmat vahvuudet löytyvät lähityöyhteisöstä. Henkilöstö oli erityisen tyytyväinen tiimitasoiseen viestintään ja osallistamiseen sekä esimiestyöhön.

S-Pankissa hyvä johtaminen on tunnistettu keskeiseksi henkilöstön motivaatioon ja sitoutumiseen vaikuttavaksi tekijäksi. Esimiestyön kehittämiseen ja tukemiseen panostetaan muun muassa aktiivisella esimiesviestinnällä sekä järjestämällä koulutus- ja keskustelutilaisuuksia ja esimiespäiviä.

S-Pankissa panostetaan hyvään yhteistyöhön ja avoimeen keskusteluun johdon ja henkilöstön välillä.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

S-Pankin strategian toteuttamisen kannalta on olennaista, että pankista löytyy oikeanlaista osaamista ja että osaaminen kehittyy jatkuvasti vaatimusten ja toimintaympäristön muuttuessa.

Yksittäisten henkilöiden osaamisen tasoa arvioidaan vuosittain kehityskeskusteluissa, joissa esimies ja tiimiläinen arvioivat yhdessä henkilön osaamista ja sopivat tarvittavista kehittämistoimenpiteistä. Henkilökohtaisten keskustelujen lisäksi S-Pankissa on käytössä tiimitasoiset osaamiskeskustelut, joissa koko tiimi pääsee yhdessä pohtimaan tiimissä olevaa ja tarvittavaa osaamista.

Toimintaympäristön muuttuessa ja digitalisaation edetessä uuden oppiminen on arkipäivää jokaisessa työtehtävässä, ja se tapah-

tuu usein työnteon lomassa. Henkilökohtaisen oppimisen lisäksi sisäinen liikkuvuus auttaa syventämään yksiköiden välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä.

Osaamisen kehittämistä tuetaan myös erilaisilla koulutuksilla ja valmennuksilla.

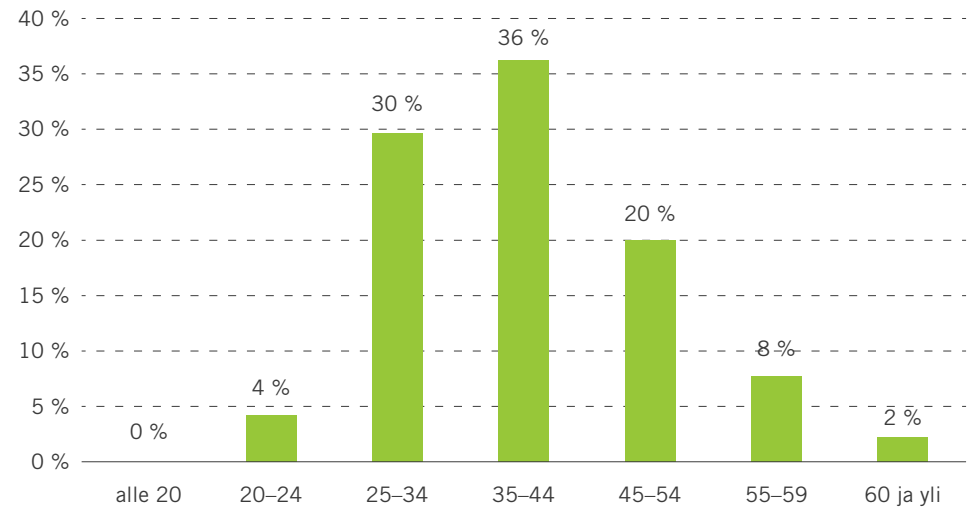
PALKITSEMINE

Palkitsemisella tuetaan S-Pankin visiota, strategisten tavoitteiden saavuttamista ja arvojen toteutumista. Kilpailukykyisellä, kannustavalla ja oikeudenmukaisella palkitsemisella tuetaan henkilöstön sitoutumista tuloksekkaaseen toimintaan ja yhtiöön pitkällä aikajänteellä. Palkitsemisperiaatteet vahvistetaan vuosittain.

S-Pankissa palkitseminen koostuu kiinteästä palkasta ja muuttuvasta palkkiosta. Muuttuvien palkkiomallien tavoitteena on täydentää palkkausta ja edesauttaa strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamista. Pankissa on käytössä erilaisia vuosittaisia liiketoimintojen tulokseen ja yksilölliseen suoritukseen perustuvia palkkiomalleja eri henkilöstöryhmille. Vuonna 2018 S-Pankkiin perustettiin henkilöstöltä tulleen aloitteen pohjalta henkilöstörahasto. S-Pankki tarjoaa henkilöstölleen myös kattavat henkilöstöedut.

S-Pankissa on käytössä tehtävien vaatavuusarviointi, joka auttaa oikeudenmukaisen ja kannustavan palkkatason määrittelyssä. Naisten ja miesten välisiä palkkaeroavaisuuksia tarkastellaan vuosittain. Vuoden 2018 tarkastelun yhteydessä ei noussut esiin sukupuolesta johtuvia palkkaeroja.

Kuvio 4: Henkilöstön ikäjakauma



S-Pankissa 66 prosenttia henkilöstöstä on 25–44-vuotiaita.

YHTEISKUNNAN HYVÄKSI

S-Pankki tuottaa etuja ja palveluita ja siten hyvinvointia S-ryhmän asiakasomistajille.

EETTINEN JA SÄÄNTELYN MUKAINEN TOIMINTA

Lakien ja asetusten lisäksi S-Pankissa on sitouduttu noudattamaan pankin arvojen mukaisia eettisiä periaatteita, joiden kulmakiviä ovat avoimuus, reiluus ja läpinäkyvyys. Eettisissä periaatteissa on huomioitu myös Finanssialary:n laatimat hyvää pankkitapaa – muun muassa pankkisalaisuutta ja asiakkaiden yksityisyyden suojaa – koskevat periaatteet.

Eettiset periaatteet käydään läpi jokaisen uuden työntekijän kanssa ja jokainen työntekijä sitoutuu noudattamaan periaatteita ennen työsuhteen alkamista. Lisäksi koko henkilökunnalle järjestetään eettisiin periaatteisiin liittyvää koulutusta. Vuoden 2018 lopussa 86,7 prosenttia aktiivisena olevasta henkilöstöstä on suorittanut eettisiä periaatteita koskevan koulutuksen.

Työntekijän henkilökohtainen tai lähipiirin etu ei saa vaikuttaa tehtäviin päätöksiin. Työntekijöillä on velvollisuus ilmoittaa havaituista eturistiriitatilanteista omalle esimiehelle tai compliance-toiminnolle. S-Pankin compliance valvoo sisäisen ohjeistuksen, eettisten periaatteiden ja sääntelyn noudattamista hallituksen hyväksymän vuosisuunnitelmansa mukaisesti. Lisäksi liike- ja tukitoiminnot suorittavat sisäistä valvontaa ohjeiden ja sääntelyn nou-

dattamisen varmistamiseksi. Eettisyyteen tai eturistiriitatilanteisiin liittyvistä rikkomuksista voi raportoida luottamuksellisen ilmoituskannan kautta. S-Pankki pyrkii kaikessa toiminnassaan tunnistamaan ja ehkäisemään eturistiriitatilanteet jo ennen niiden syntymistä.

S-Pankki on sitoutunut kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Samaa odotetaan myös pankin yhteistyökumppaneilta.

S-Pankki kartoittaa toimintaansa liittyviä riskejä osana jatkuvaa toimintaansa. S-Pankin keskeisimmät riskit on kuvattu toimintakerptomuksessa (S-Pankki-konsernin riskiasema). Lisäksi riskejä ja niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa (Konsernin liitetieto 2: Konsernin riskit ja niiden hallinta).

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen tähtäävät prosessit ovat osa S-Pankin päivittäistä toimintaa, ja niillä varmistetaan, ettei pankin palveluita ja järjestelmiä suoraan tai epäsuorasti hyödynnetä laitomaan toimintaan. Rahanpesun ennalta ehkäisemiseksi S-Pankilla on velvollisuus tuntee asiakkaansa. S-Pankin asiakasrekistereitä ja asiakkaiden tilitapahtumia monitoroidaan jatkuvasti vasten viranomaisten julkaisemia pakotelistoja, jotta voidaan estää terrorismin rahoittaminen. Jatkovaa monito-

rintia tehdään myös rahanpesusääntelyssä tarkoitettujen epäilyttävien liiketoimien tunnistamiseksi.

S-Pankin ja S-Pankin asiamestoiminnan henkilöstöä ja johtoa koulutetaan säännöllisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä. Koulutusten tavoitteena on ylläpitää osaamista rahanpesuriskien tunnistamiseksi ja sääntelyvelvoitteiden noudattamiseksi sekä varmistaa toiminnan luotettavuus.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus

S-Pankin sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus sisältää koko henkilökuntaa ja ylintä johtoa koskevia määräyksiä sisäpiiritiedon hallinnasta, sisäpiirirekistereiden ylläpidosta ja kaupankäyntisäännöistä. Ohjeistuksen tarkoitus on varmistaa, että sisäpiiritietoa hallinoidaan oikein. Sisäpiirirekisteriin kuuluvien ja relevanttien henkilöiden kaupankäyntiä monitoroidaan säännöllisesti ja monitoroinnin tuloksista raportoidaan pankin ylimmälle johdolle.

Lähipiiriluotonanto

S-Pankin lähipiiriluotonannon politiikassa määritetään pankin lähipiirille myönnettäviin luottoihin ja muuhun rahoitukseen sovellettavat ehdot ja menettelytavat. S-Pankki valvoo säännöllisesti lähipiirille myönnettyihin luottoihin ja muuhun rahoitukseen sovellettuja ehtoja sekä menettelytapoja sääntelyvelvoitteiden ja eettisen toiminnan varmistamiseksi.

Luotettavuuden arviointi

Jokaiselle uudelle työntekijälle tehdään luotettavuusselvitys, jossa selvitetään mahdolliset eturistiriitatilanteen aiheuttavat sidokset. Konserniyhtiöiden hallitusten jäsenten, toimivan johdon sekä keskeisissä tehtävissä työskentelevien luotettavuutta arvioidaan säännöllisesti.

YMPÄRISTÖ

S-Pankilla ei ole omaa laajaa konttoriverkosta, vaan pankki toimii vuokralaisena pääosin S-ryhmän alueosuuskauppojen toimipaikoissa. Myös S-Pankin pääkonttori sijaitsee SOK:n pääkonttorin kanssa samassa kiinteistössä, joten S-Pankin konttoriverkoston suorat ympäristövaikutukset syntyvät osana S-ryhmän toimipaikkaverkoston sähkö- ja lämpöenergiankulutusta. S-ryhmän tavoitteena on vähentää oman toimintansa päästöjä ennen kaikkea vähentämällä energiankulutusta ja lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä.

S-Pankki pyrkii edistämään paperitonta asiointia, kuten e-laskujen ja sähköisten tiliotteiden käyttöä. S-Pankin tiliotteet on toimitettu pankin perustamisesta lähtien sähköisenä asiakkaiden verkkopankkiin, ja vain vajaa prosentti asiakkaista saa lisäksi paperitiliotteen. Vuoden 2018 lopussa 50,1 prosenttia S-Pankin asiakkailleen lähettämistä laskuista oli sähköisiä e-laskuja tai NetPosti-laskuja.

Vuonna 2018 S-Pankissa pilotoitiin mahdollisuutta allekirjoittaa sopimuksia sähköisesti asiakaspalvelupisteissä ja arkistoida omat sopimuskopiot verkkopankkiin. Tämä paperittomuutta edistävä käytäntö otetaan käyttöön vuonna 2019. Postitse lähetettävien asiakaskirjeiden määrää pyritään vähentämään siirtämällä asiakasviestintää sähköisiin kanaviin.

VASTUULLINEN SIOJITTAMINEN

S-Pankki haluaa olla edelläkävijä vastuullisessa sijoittamisessa. Pankissa uskotaan vahvasti, että asiakkaille voidaan saavuttaa entistä parempia tuloksia vastuullisuusasioiden systemaattisella huomioimisella sijoitustoiminnassa. S-Pankin tytäryhtiö FIM Varainhoito Oy hallinnoi S-Pankki-, FIM- ja LähiTapiola-rahastoja ja tuottaa S-Pankki-konsernin tarjoamat rahastot ja varainhoidon palvelut.

FIM on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UNPRI) jo vuonna 2009. UNPRI:ssä määritellään yleisellä tasolla, kuinka vastuullista sijoittamista voidaan tehdä osana normaalia sijoitustoimintaa. FIMin omat vastuullisen sijoittamisen periaatteet päivitettiin 2018. UNPRI:n lisäksi FIM oli 2018 mukana kansainvälisessä sijoittajalähtöisessä ympäristövaikutusten raportointialoitteessa CDP:ssä sekä kotimaisen vastuullista sijoittamista edistävän Finsif-yhdistyksen toiminnassa.

FIMin toteuttamat vastuullisen sijoittamisen strategiat ovat kansainvälisten normien seuranta, ESG-asioiden (ympäristö, yhteiskunta

ja hallintotapa) huomioiminen sijoituspäätöksissä, vaikuttavuussijoittaminen, poissulkeminen ja vaikuttaminen.

Kansainvälisten normien seurannassa pyritään varmistamaan, että sijoituskohteissa noudatetaan vastuullisuuteen ja liiketapoihin liittyviä kansainvälisiä aloitteita ja suosituksia, kuten YK:n Global Compactia ja OECD:n ohjeita monikansallisille yrityksille. YK:n Global Compact sisältää ihmisoikeuksiin, työvoimaan ja korruptioon liittyviä periaatteita. Ihmisoikeuksiin liittyviin periaatteisiin kuuluu muun muassa pakko- ja lapsityövoiman kirkeminen. Kansainvälisten normien toteutumista sijoituskohteissa seurataan ulkopuolisten analyysien ja luokitusten avulla.

ESG-asioiden huomioiminen sijoitustoiminnassa tarkoittaa esimerkiksi sen arvioimista, miten ilmastonmuutos tai muu olennainen ESG-asia vaikuttaa tarkasteltaviin yhtiöihin. Vuoden 2018 vastuullisen sijoittamisen periaatteiden päivityksen yhteydessä TCFD-viitekehys (Task Force on Climate-related Financial Disclosure) nostettiin esimerkiksi siitä, miten ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä ja mahdollisuuksia tullaan jatkossa arvioimaan sijoituksia tehtäessä.

Vaikuttavuussijoittaminen on yksi vastuullisen sijoittamisen strategia. FIM onkin vaikuttavuussijoittamisen uranuurtajia Suomessa. Vaikuttavuussijoittamisessa pääomia voidaan sijoituskohteisiin, joissa tavoitellaan myönteisiä ja mitattavia yhteiskunnallisia tai ympäristöllisiä vaikutuksia rahallisen tuoton

lisäksi. FIM toimii hankehallinnoijana, eli on kokonaisvastuussa 2018 käynnistetyssä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävässä Lapset SIB -hankkeessa. Lapset SIB -hanke rahoitetaan pääomarahastomuotoisella sijoitusinstrumentilla, jota FIM hallinnoi. Lapset ja nuoret I Ky -pääomarahastoon kerätyt varat sijoitetaan hankkeisiin eli interventioihin, jotka pyrkivät vähentämään julkiselle sektorille syrjäytymisestä aiheutuvia lastensuojelukustannuksia ja tulonmenetyksiä. Rahaston tuotto perustuu asiakkaiden (kunnat) maksamiin tulospalkkioihin, jotka perustuvat edellä mainittujen kustannusten ja tulonmenetysten alenemiseen.

Vaikuttaminen on tärkeä strategia vastuulliselle sijoittajalle. FIM Rahastot uudistivat omistajapolitiikkansa 2018. Omistajapolitiikassa kuvataan miksi ja miten omistajavaikuttamista tehdään. Omistajavaikuttamista on esimerkiksi äänioikeuden käyttäminen yhtiökokouksissa, suora yhtiövaikuttaminen ja osallistuminen sijoittajien yhteisvaikuttamisiin. S-Pankin varallisuudenhoito liittyi 2018 kansainväliseen Climate Action 100+ -vaikuttamishankkeeseen, jossa on mukana merkittävä joukko kansainvälisiä sijoittajia. Viisivuotisen hankkeen vaikuttamisen kohteena on yli 150 yritystä, jotka ovat merkittävässä asemassa Pariisin ilmasopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

FIM poissulkee tiettyjen segmenttien yrityksiä pois tekemistään suorista sijoituksista. Rahastot eivät sijoita kansainvälisillä sopimuksilla kiellettyjen aseiden valmistajiin.

Kategoriaan kuuluvat ydinaseet, biologiset ja kemialliset aseet sekä rypäleammukset ja henkilömiinat. Rahastot eivät myöskään sijoita tupakanvalmistajiin eivätkä viihdekäyttöön tarkoitettun kannabiksen valmistajiin. FIM käyttää ulkopuolista analyysiä määrittäessään edellä mainittuihin kategorioihin kuuluvia yhtiötä. Oman analyysin perusteella on lisäksi poissuljettu sellaisia kaivos- ja sähkötuohtantoyhtiötä, joiden liiketoiminta perustuu voimakkaasti hiileen. Kansainvälisiä normeja rikkovia yrityksiä voidaan myös poissulkea FIMin sijoituskohteista.

FIM julkaisee sijoitusrahastojensa hiilijalanjäljen vastuullisen sijoittamisen raportoinnin yhteydessä. Tavoitteena on lisätä rahastojen hiilipäästöihin liittyvää läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta. Hiilijalanjälki julkaistaan suoraan osakkeisiin ja yritysten joukkovekkokirjoihin sijoittavista rahastoista, joissa päästötiedot, raportoitu tai ulkopuolisen tekemä arvio, on saatavissa yli 50 prosentista rahastojen sijoituksista.

FIM toi markkinoille vuosina 2017–2018 kaksi uutta tuotetta, joissa vastuullinen sijoittaminen on viety vielä FIMin yleisiä vastuullisen sijoittamisen periaatteita pidemmälle: FIM Kehittyvät Markkinat ESG-osakerahaston sekä Suomen ensimmäinen pääosin vihreisiin joukkolainoihin sijoittavan korkorahaston, FIM IG Green ESG:n. Vuoden 2018 lopussa näissä FIMin Vastuullisuus Plus -rahastoperheeseen kuuluvissa rahastoissa oli pääomia yhteensä 216,5 miljoonaa euroa.

KONSERNIN TILINPÄÄTÖS 28

Konsernin tuloslaskelma.....	28
Konsernin tase	29
Konsernin rahoituslaskelma	32
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot.....	33
Konsernin liitetieto 1: Konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	33
Konsernin liitetieto 2: Konsernin riskit ja niiden hallinta	48
Konsernin tuloslaskelman liitetiedot	
Konsernin liitetieto 3: Korkokate	73
Konsernin liitetieto 4: Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista.....	73
Konsernin liitetieto 5: Palkkiotuotot ja -kulut.....	73
Konsernin liitetieto 6: Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	74
Konsernin liitetieto 7: Suojauslaskennan nettotulos	74
Konsernin liitetieto 8: Liiketoiminnan muut tuotot	74
Konsernin liitetieto 9: Liiketoiminna muut kulut	75
Konsernin liitetieto 10: Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	75
Konsernin liitetieto 11: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	76
Konsernin taseen liitetiedot	
Konsernin liitetieto 12: Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät	77
Konsernin liitetieto 13: Saamiset luottolaitoksilta	79
Konsernin liitetieto 14: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.....	79

Konsernin liitetieto 15: Saamistodistukset ..	80
Konsernin liitetieto 16: Osakkeet ja osuudet	82
Konsernin liitetieto 17: Johdannais-sopimukset	83
Konsernin liitetieto 18: Suojauslaskennasta esitettävät tiedot	84
Konsernin liitetieto 19: Aineettomat hyödykkeet	85
Konsernin liitetieto 20: Aineelliset hyödykkeet.....	86
Konsernin liitetieto 21: Muut varat	87
Konsernin liitetieto 22: Siirtosaamiset ja maksetut ennakot.....	87
Konsernin liitetieto 23: Laskennalliset verosaamiset ja -velat	87
Konsernin liitetieto 24: Muut velat	87
Konsernin liitetieto 25: Siirtovelat ja saadut ennakot.....	87
Konsernin liitetieto 26: Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	88
Konsernin liitetieto 27: Oman pääoman erät	91
Konsernin muut liitetiedot	
Konsernin liitetieto 28: Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia	92
Konsernin liitetieto 29: Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluville	94
Konsernin liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma	96
Konsernin liitetieto 31: Annetut vakuudet....	97
Konsernin liitetieto 32: Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut	97
Konsernin liitetieto 33: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	97
Konsernin liitetieto 34: Välityssaamiset ja velat.....	97
Konsernin liitetieto 35: Tietoja notariaatti toiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä	97

Konsernin liitetieto 36: Henkilöstö ja johto..	98
Konsernin liitetieto 37: Lähipiiri	98
Konsernin liitetieto 38: Tytär- ja osakkuus yhtiöt	99

S-PANKKI OY:N TILINPÄÄTÖS 100

Tuloslaskelma.....	100
Tase	101
Rahoituslaskelma	104
Tilinpäätöksen liitetiedot	105
Liitetieto 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	105
Tuloslaskelman liitetiedot	
Liitetieto 2: Korkokate.....	106
Liitetieto 3: Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	106
Liitetieto 4: Palkkiotuotot ja -kulut	106
Liitetieto 5: Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	107
Liitetieto 6: Suojauslaskennan nettotulos ..	107
Liitetieto 7: Liiketoiminnan muut tuotot	107
Liitetieto 8: Liiketoiminna muut kulut	108
Liitetieto 9: Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	108
Liitetieto 10: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot.....	109
Taseen liitetiedot	
Liitetieto 11: Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät.....	110
Liitetieto 12: Saamiset luottolaitoksilta.....	112
Liitetieto 13: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.....	112
Liitetieto 14: Saamistodistukset	113
Liitetieto 15: Osakkeet ja osuudet	115

Liitetieto 16: Johdannaisopimukset.....	116
Liitetieto 17: Suojauslaskennasta esitettävät tiedot	117
Liitetieto 18: Aineettomat hyödykkeet.....	118
Liitetieto 19: Aineelliset hyödykkeet	119
Liitetieto 20: Muut varat	120
Liitetieto 21: Siirtosaamiset ja maksetut ennakot.....	120
Liitetieto 22: Laskennalliset verosaamiset ja -velat	120
Liitetieto 23: Muut velat.....	120
Liitetieto 24: Siirtovelat ja saadut ennakot	120
Liitetieto 25: Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	121
Liitetieto 26: Oman pääoman erät.....	124
Liitetieto 27: Osakepääoma	125
Muut liitetiedot	
Liitetieto 28: Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia	126
Liitetieto 29: Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluville	128
Liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma.....	130
Liitetieto 31: Annetut vakuudet.....	131
Liitetieto 32: Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut	131
Liitetieto 33: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	131
Liitetieto 34: Välityssaamiset ja velat.....	131
Liitetieto 35: Tietoja notariaatti toiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä	131
Liitetieto 36: Henkilöstö ja johto	132
Liitetieto 37: Lähipiiri.....	132
Liitetieto 38: Omistukset muissa yrityksissä	132
Liitetieto 39: Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen.....	133

KONSERNIN TILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TULOSLASKELMA

(t€)	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017	(t€)	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Korkotuotot	3	81 106	81 175	Poistot ja arvonalentumiset konserniliiketoiminnasta		-3 472	-4 336
Korkokulut	3	-7 142	-7 910	Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	10	-9 265	-8 183
KORKOKATE		73 964	73 265	Liiketoiminnan muut kulut	9	-5 862	-5 982
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	4	0	58	Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintameno- ja rahoitusvaroista	11	-8 752	-
Palkkiotuotot	5	103 790	100 612	Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	11	-197	-
Palkkiokulut	5	-42 754	-41 413	Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista*	11	-	-6 563
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	6	2 162	-395	Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		-16	1
Arvopaperikaupan nettotuotot		2 370	-561	LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		11 601	16 020
Valuuttatoiminnan nettotuotot		-207	166	Tuloverot		-4 720	-3 541
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		2 088	6 809	Varsinaisen toiminnan voitto (tappio) verojen jälkeen		6 881	12 479
Suojauslaskennan nettotulos	7	-371	-367	Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta		-199	-127
Liiketoiminnan muut tuotot	8	14 813	15 728	TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)		6 682	12 352
Hallintokulut		-114 529	-113 214				
Henkilöstökulut		-49 541	-46 155				
Palkat ja palkkiot		-40 120	-37 410				
Henkilösivukulut		-9 422	-8 745				
Eläkekulut		-7 804	-7 196				
Muut henkilösivukulut		-1 618	-1 549				
Muut hallintokulut		-64 988	-67 058				

*Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista on kirjattu vuonna 2018 IFRS 9 -standardin mukaisesti.

KONSERNIN TASE

VASTAAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
Käteiset varat	12, 28, 29, 30	468 436	493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	12, 29, 30	1 002 523	860 478
Muut		1 002 523	860 478
Saamiset luottolaitoksilta	12, 13, 28, 29, 30	27 838	25 737
Vaadittaessa maksettavat		15 601	14 823
Muut		12 237	10 914
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12, 14, 28, 29, 30	4 187 001	3 724 854
Vaadittaessa maksettavat		3 952	2 977
Muut		4 183 049	3 721 877
Saamistodistukset	12, 15, 28, 29, 30	665 438	464 280
Muilta		665 438	464 280
Osakkeet ja osuudet	12, 16, 28, 29	25 209	30 965
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä	16, 28, 29	9	5
Johdannaissopimukset	12, 17, 18, 28, 29, 30	649	999
Aineettomat hyödykkeet	19, 29	38 337	38 696
Liikearvo		74	892
Konserniliikearvo		5 460	8 931
Aineettomat oikeudet		741	0
Muut pitkävaikutteiset menot		32 063	28 873
Aineelliset hyödykkeet	20, 29	138	232
Muut aineelliset hyödykkeet		138	232
Muut varat	21, 29	7 102	4 605
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	22, 29	23 658	25 071
Laskennalliset verosaamiset	23, 29	2 550	1 674
VASTAAVAA YHTEENSÄ		6 448 888	5 670 612

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	12, 28, 29, 30	302	10 109
Luottolaitoksille		302	10 109
Vaadittaessa maksettavat		302	109
Muut		0	10 000
Velat yleisöille ja julkisyhteisöille	12, 28, 29, 30	5 883 806	5 047 522
Talletukset		5 832 669	5 005 766
Vaadittaessa maksettavat		5 827 466	4 999 990
Muut		5 203	5 775
Muut velat		51 137	41 757
Vaadittaessa maksettavat		49 190	39 747
Muut		1 947	2 010
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäytintarkoituksessa pidettävät velat	12, 28, 29, 30	13 103	6 260
Muut velat	24, 29	31 706	112 110
Muut velat		31 706	112 110
Siirtovelat ja saadut ennakot	25, 29	19 410	19 781
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	12, 26, 28, 29, 30	50 000	50 000
Muut		50 000	50 000
Laskennalliset verovelat	23, 29	8 448	10 763
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		6 006 774	5 256 546

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS			
Osakepääoma	27	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot	27	-2 981	11 590
Käyvän arvon rahasto			
Käypään arvoon arvostamisesta		-2 981	11 590
Vapaat rahastot	27	283 809	243 813
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		283 809	243 813
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	27	71 484	63 262
Tilikauden voitto (tappio)	27	6 682	12 352
Vähemmistön osuus pääomasta	27	240	169
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS YHTEENSÄ		442 114	414 066
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		6 448 888	5 670 612
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET (t€)			
	33		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		23 768	24 881
Takaukset ja pantit		23 768	24 881
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		176 803	145 661
Muut		176 803	145 661

Tilinpäätöksessä 2017 taseen ulkopuolisina sitoumuksina raportoitiin sekä peruuttamattomat että peruutettavissa olevat sitoumukset. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta tulkintaa, jonka mukaan taseessa ja liitetiedossa raportoidaan taseen ulkopuolisina sitoumuksina peruuttamattomat sitoumukset.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

M€	2018	2017	M€	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta			Rahavarat tilikauden alussa	1 865	1 635
Tilikauden tulos	12	16	Rahavarat tilikauden lopussa	2 199	1 869
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	15	14	Korkotuotot	84	79
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-467	-239	Korkokulut	-7	-8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-463	-234	Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Muut varat	-6	-5	Suojauslaskennan nettotulos	0	0
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	747	444	Suunnitelman mukaiset poistot	13	13
Velat luottolaitoksille	-10	-15	Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0	0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	836	464	Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	1	1
Muut velat	-80	-5	Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut	1	0
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	306	234	Muut oikaisut	0	0
Investointien rahavirta			Muut arvonalentumiset	0	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-12	-8	Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	0	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	0	Korkopapereiden korkojaksotukset	1	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	-12	-8	Oikaisut yhteensä	15	14
Rahoituksen rahavirrat			Rahavarat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus vähennykset	0	8	Käteiset varat	468	493
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	40	0	Saamistodistukset	1 677	1 324
Maksetut osingot ja muu voitonjako	0	0	Osakkeet ja osuudet	25	26
Vähemmistöosuuden muutos	0	0	Saamiset luottolaitoksilta	28	26
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	40	8	Yhteensä	2 199	1 869
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	333	233			

Rahavarat kauden alussa sisältää IFRS 9:n mukaisesta luokittelumuutoksesta johtuvan oikaisuerän.

KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KONSERNIN LIITETIETO 1: KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Perustiedot

S-Pankki-konsernin muodostavat S-Pankki Oy ja sen tytäryhtiöt. S-Pankki on talletuspankki, joka harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (8.8.2014/610) mukaista luottolaitostoimintaa. Pankki harjoittaa lain 5:n luvun 1 §:ssä tarkoitettua liiketoimintaa sekä siihen liittyvää toimintaa ja se tarjoaa sijoituspalvelulain (14.12.2012/747) 1 luvun 15 §:n mukaisia sijoituspalveluja. Pankki hoitaa emoyhtiönä konserniin kuuluvien yhtiöiden keskitetysti hoidettavat tehtävät, kuten konsernihallinnon, ohjauksen ja valvonnan.

S-Pankin pääkonttori sijaitsee osoitteessa Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki.

Hallitus on 6.2.2019 hyväksynyt konsernitiilin päätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen ajalta 1.1.–31.12.2018.

Yleiset laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolakia ja -asetusta, lakia luottolaitostoiminnasta, valtiovarainministeriön antamaa asetusta luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitiilin päätök-

sestä ja toimintakertomuksesta sekä Finanssivalvonnan rahoitussektoria koskevia määräyksiä. Tilinpäätöksen laatimisessa on otettu huomioon soveltuvin osin myös kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjeet.

Lisäksi tilinpäätös on laadittu ottaen huomioon luottolaitosdirektiivi (CRDIV), EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013, ”CRR”) ja siihen liittyvät täytäntöönpanoasetukset, Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority) sääntely ja Finanssivalvonnan kannanotot.

Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina, jollei toisin mainita.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitiilin päätökseen sisältyvät S-Pankin lisäksi ne tytäryhtiöt, joihin pankilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konsernilla on oikeus määrätä yrityksen talouden ja toiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Tytäryhtiönä konsernitiilin päätökseen on yhdistelty S-Asiakaspalvelu Oy, FIM Varainhoito Oy, FIM Pääomarahastot Oy, FIM Kiinteistö Oy, FIM Infrastructure Mezzanine Debt Fund GP Oy, FIM Private Debt Fund I GP Oy ja FIM SIB Oy.

Tilikauden aikana perustetut tai hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitiilin päätök-

seen perustamis- tai hankintapäivästä alkaen hankintamenomenetelmää käyttäen. Osakkuusyhtiöt S-Crosskey Ab ja ASIAN Pro Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan konsernitiilin päätöksessä.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Tilinpäätös esitetään euroina. Euro on konsernin ja emoyhtiön toimintavaluutta. Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoina tai -tappioina tuloslaskelmaan. Rahoituserien osalta kurssierot kirjataan Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoihin ja ostovelkojen osalta Muihin hallinnon kuluihin.

Vertailukelpoisuus

Rahoitusinstrumentteja koskevat laadintaperiaatteet muuttuivat 1.1.2018 IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin käyttöönoton myötä. Tilinpäätöksessä vertailutietoina esitettävät vuotta 2017 koskevat tiedot perustuvat IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaami-

nen ja arvostaminen -standardin mukaisiin laadintaperiaatteisiin.

IFRS 9:n käyttöönotto 1.1.2018

S-Pankki otti IFRS 9:n käyttöön 1.1.2018. Käyttöönotto perustui 15.2.2018 voimaan tulleisiin muutoksiin Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa koskien rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta. IFRS 9 -standardin myötä rahoitusinstrumenttien kirjanpitokäsittelyyn tuli tarkennuksia, joista S-Pankille keskeisin vaikutus liittyy antolainauskannan odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamiseen. Seuraava taulukko havainnollistaa standardin käyttöönoton vaikutuksia S-Pankki-konsernin omaan pääomaan.

Taulukko 8: IFRS 9:n vaikutukset S-Pankin omaan pääomaan

M€	Osakepääoma	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Tase 31.12.2017	82,9	11,6	243,8	75,6	0,2	414,1
IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset						
Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) vaikutus		0,7		-9,9		-9,2
Rahoitusvarojen uudelleen luokittelu		-5,8		5,8		0,0
Avaava tase 1.1.2018	82,9	6,5	243,8	71,5	0,2	404,9

IFRS 9:n aiheuttamat luokittelumuutokset

Luokittelumuutosten osalta on noudatettu IFRS 9:n siirtymäsääntöjä. Siirtymäsääntöjen mukaan voittoa tai tappiota ei siirretä tulosvaikutteiseksi vaan oman pääoman sisällä kertyneisiin voittovaroihin.

IFRS 9:n käyttöönoton yhteydessä S-Pankki on luokitellut rahoitusvarat ja -velat standardin mukaisiin luokkiin. Rahoitusvarojen luokittelu on tehty perustuen liiketoimintamalleihin rahavarojen hallinnoinnissa ja rahoitusvarojen sopimusperusteisiin rahavirtaominaisuuksiin. S-Pankin rahoitusvelkojen luokittelua ei muutettu IFRS 9:n käyttöönoton yhteydessä. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun tehdyt muutokset on kuvattu oheisessa taulukossa.

Taulukko 9: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu IFRS 9:n mukaan

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN UUELLEENLUOKITTELU IFRS 9:N MUKAISESTI, M€				31.12.2017	1.1.2018
Rahoitusvarat	IAS 39	IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39	Kirjanpitoarvo IFRS 9	
Käteisvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	493,0	493,0	
Saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	25,7	25,7	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	3 724,9	3 716,9	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	860,5	860,5	
Saamistodistukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	259,4	259,4	
Saamistodistukset (sijoitustodistukset)	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	204,9	204,9	
Muut osakkeet ja osuudet	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	30,7	30,7	
Muut osakkeet ja osuudet (myytävissä olevat)	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	0,2	0,2	
Johdannaissopimukset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1,0	1,0	
Rahoitusvelat	IAS 39	IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39	Kirjanpitoarvo IFRS 9	
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-6,3	-6,3	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno	-50,0	-50,0	

IFRS 9 -standardin mukainen arvonalentumismalli

IFRS 9 -standardin mukainen arvonalentumismalli perustuu odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan. IFRS 9:n mukaista arvonalentumismallia ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa on kuvattu tarkemmin jäljempänä (Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen ja Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta).

Lisäksi konsernin liitetiedossa (Konsernin liitetieto 2: Konsernin riskit ja niiden hallinta, Luotto- ja vastapuoliriskit) esitetään keskeiset luottoriskin hallinnan menettelytavat, S-Pankin luottoriskiasema sekä määrällistä ja laadullista informaatiota odotettavissa olevista luottotappioista aiheutuvista rahamääristä.

Kesäkuussa 2018 otettiin käyttöön malli, jolla odotettujen luottotappioiden kokonaismäärää mukautetaan vastaamaan odotuksia tulevasta taloudellisesta kehityksestä. Ennustettu talouskehitys perustuu S-Pankin laatimiin talousskenaarioihin. Käytettäviä skenaariota on kolme: vahva skenaario, perusskenaario sekä heikko skenaario, joiden toteutumistodennäköisyydet perustuvat S-Pankin arvioon. IFRS 9:n osalta makroekonomiset skenaariot laaditaan kolme kertaa vuodessa. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrän laskennassa talousnäkymien vaikutus otetaan huomioon korjauskertoimen avulla. Korjauskerroin perustuu asuntojen

hintojen sekä työttömyysasteen kehitykseen eri skenaarioissa.

Koska makrotaloudellisen mallin tarkasta käyttäytymisestä ja vaikutuksesta odotettuihin luottotappioihin on kertynyt tietoa vasta vuodelta 2018, tunnistetaan tarve varovaisuuteen. Tästä johtuen mallin vaikutus odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan huomioidaan täysimääräistä alemmalla painoarvolla. Painoarvon määrittäminen perustuu johdon arvioon, joka ottaa huomioon mallissa käytettävien tekijöiden ja niiden taustaoletuksiin liittyvän epävarmuuden sekä malliriskiin.

Taulukko 10 kuvaa siltalaskelmat IAS 39:n mukaisista arvonalentumisista ja IFRS 9:n mukaisesti lasketuista odotettavissa olevista luottotappioista. Ennen makrotaloudellisen mallin käyttöönottoa odotettavissa olevien luottotappioiden arvioitu taso 1.1.2018 oli yhteensä 15,9 miljoonaa euroa ja makrotaloudellisen mallin käyttöönoton jälkeen 14,1 miljoonaa euroa. Näin ollen makromallin vaikutus (mukaan lukien johdon arvio) on pienentänyt avaavan taseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrää 1,8 miljoonaa euroa. Aiemman IAS 39:n mukaisen mallin mukaan lasketut arvonalentumiset olivat noin 4,2 miljoonaa euroa. Tilikaudella taloudelliset ennusteet olivat positiivisia, joten makrotaloudellisen mallin vaikutukset pienentävät odotettujen luottotappioiden tasoa raportointikaudella.

Taulukko 10: IAS 39–IFRS 9-siltalaskelma makromalli huomioiden

ARVONALENTUMISET, ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT (t€)	IAS 39 31.12.2017	IFRS 9 1.1.2018 ennen makromallin käyttöönottoa				IFRS 9 1.1.2018 makromallin käyttöönoton jälkeen			
		Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä IFRS 9 ECL	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä IFRS 9 ECL
Henkilöasiakkaiden vakuudellinen luotonanto	919	318	3 075	1 254	4 647	282	2 729	1 113	4 125
Henkilöasiakkaiden vakuudeton luotonanto	3 301	1 044	5 931	620	7 595	926	5 265	550	6 741
Sijoitustoiminta	-	823	-	-	823	731	-	-	731
Yritysasiakkaat	26	1 323	-	4	1 327	1 174	-	3	1 178
Yritysasiakkaat; asunto-osakeyhtiöt	-	86	137	-	223	76	122	-	198
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	668	655	3	1 325	593	581	2	1 176
Yhteensä	4 247	4 261	9 797	1 881	15 939	3 783	8 697	1 670	14 149

Kuten taulukosta on havaittavissa, IFRS 9:n mukaisesti lasketuista odotettavissa olevista luottotappioista, makrotaloudellisen mallin käyttöönotto huomioiden, arvonalentumisten merkittävin euromääräinen vaikutus kohdistui saamisiin henkilöasiakkailta. Ne olivat IFRS 9:n mukaiseen laskentaan siirryttäessä yhteensä noin 10,9 miljoonaa euroa.

Muutos näkyy myös odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamisessa sijoitustoimintaan ja saamisiin yritysasiakkailta (yhteensä noin 2,1 miljoonaa euroa). Taseen ulkopuolisista saamisista kirjattiin odotettavissa olevia luottotappioita noin 1,1 miljoonaa euroa. IFRS 9:ään siirtymisen vaikutus kokonaisvakavaraisuuteen 31.12.2017 tilan-

teesta laskettaessa oli noin -0,4 prosenttiyksikköä.

Arvonalentumisten ryhmittely on tarkentunut suhteessa vuoden 2017 tilinpäätöksessä kuvailtuun ryhmittelyyn. Tilinpäätöksessä 2017 esitetyt Yritykset ja yrittäjät- sekä Suuryritykset -luokat on yhdistetty yhdeksi luokaksi, joka on oheisessa taulukossa nimellä Yritysasiakkaat. Muutoksen vaikutus on vähäinen: tilinpäätöksessä esitetty odotettavissa oleva luottotappio Yritykset ja yrittäjät-erälle oli noin 0,1 miljoonaa euroa. Lisäksi taseen ulkopuolisille sitoumuksille laskettavat odotettavissa olevat luottotappiot esitetään oheisessa taulukossa omana eränään (1,1 miljoonaa euroa), kun vuoden 2017 tilinpäätöksessä taseen ulkopuolisten sitoumusten odotettavissa olevat luottotappiot oli sisällytetty kuhunkin asianomaiseen erään.

Raportointikaudella IFRS 9:n mukaista arvonalentumismallia on kehitetty edelleen. Tilinylitykset sekä niin sanotut todennäköisesti maksamatta jäävät erät (unlikely to pay) otettiin mukaan odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan syyskuussa 2018. Muutoksen vaikutus odotettavissa olevien luottotappioiden määrään ei ole olennainen.

Lainanhoitojoustojen käsittelyä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa muutettiin lokakuussa 2018. Muutoksen jälkeen terveet lainanhoitojoustot luokitellaan aina

vaiheeseen 2 ja järjestämättömät vaiheeseen 3. Muutos lisäsi jossain määrin vaiheessa 3 olevia luottoja ja sitä kautta odotettavissa olevien luottotappioiden määrää. Lainanhoitojoustoja on esitelty tarkemmin seuraavassa jäljempänä, Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen.

Raportointikauden tappiota koskevan vähenyksen muutokset ja siirtymät sekä odotettavissa olevien luottotappioiden täsmäytyslaskelma havainnollistaa edellä esitettyjen muutosten vaikutuksia.

Laskelmat esitetään konsernin liitetiedossa 2 (Luotto- ja vastapuoliriskit: Taulukko 23 ja Taulukko 24).

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusinstrumenttien alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotettuun hankintamenuon, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat erät arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon ja niihin lisätään tai niistä vähennetään erän hankkimisesta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintamenuon, joka on annetun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja taseen ulkopuoliset sitoumukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja, joihin kuuluvat muun muassa johdannaiset. Jaksotettuun hankintamenuon luokitellut rahoitusvelat kirjataan sopimusta tehtäessä käypään arvoon (hankintamenuon siihen liitty-

villä kuluilla vähennettynä) ja sen jälkeen jaksotettuun hankintamenuon. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat arvostetaan myöhemmin käypään arvoon. Tapahtumiin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan niiden syntyessä.

S-Pankki-konsernissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien varat ja velat, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Näiden nimenomaisten rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on päättynyt.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat jaetaan kolmeen luokkaan. Luokittelu ja arvostaminen perustuvat liiketoimintamalliin, jonka mukaan rahoitusinstrumenttia hallinnoidaan sekä instrumentin sopimusperusteisiin rahavirtaominaisuuksiin. Rahoitusinstrumentit luokitellaan seuraavasti:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat.
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat.
- Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat.

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, kuinka rahoitusvaroja hallinnoidaan rahavirtojen keräytämiseksi. Eri liiketoimintamalleissa rahavirrat syntyvät sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myynnistä tai näiden molempien yhdistelmänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ovat kaupankäynnin rahoitusvarat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset ja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin kirjataan saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit ja osuudet, joilla käydään aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen ajan kuluessa ansaintatarkoituksessa tai osana likviditeettiosition hallintaa, sekä johdannaisopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjataan myös kaikki vieraan pääoman ehtoiset osake- ja rahasto-osuudet.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmaan. Tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään tuloslaskelmaan käypään arvoon merkittävien rahoitusinstrumenttien tilinpäätöshetken ja edellisen tilinpäätöksen kirjanpitoarvojen erotus. Jos käypään arvoon merkittävä rahoitusinstrumentti on hankittu tilikauden aikana, tilikauden tuotoksi tai kuluksi merkitään rahoitusinstrumentin tilinpäätöshetken arvon ja hankintamenuon erotus.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjataan sellaiset erät, jotka täyttävät seuraavat ehdot: erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi sekä myymällä rahoitusvaroja, ja sen sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista maksuista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kuuluvat saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien sijoitusten

käypä arvo määritellään niiden markkina-arvojen perusteella. Julkisesti noteeraamatomat sijoitukset arvostetaan käyttämällä apuna markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Mikäli näinkään menetellen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, käytetään hankintamenoa.

Käyvän arvon muutos kirjataan suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Kun rahoitusinstrumentti myydään, kirjataan omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä kertyneiden korkojen sekä myyntivoiton tai -tappion kanssa tulokseen.

S-Pankki on kirjannut käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta muutamia oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Niiden kohdalla on tehty peruuttamaton valinta kirjata niiden käyvän arvon muutokset tulosvaikutteisuuuden sijasta muiden laajan tuloksen erien kautta.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot ja ne kirjaetaan tulosvaikutteisesti.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos ja tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon. Laskennasta kerrotaan tarkemmin kappaleessa Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenoön kirjataan sellaiset erät, jotka täyttävät seuraavat ehdot: erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja sen sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista maksuista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. S-Pankissa jaksotettuun hankintamenoön kirjataan sellaiset toimivilla rahoitusmarkkinoilla noteeraamattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia. Tämän kaltaisia rahoitusvaroja ovat saamiset luottolaitoksilta sekä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotettuun hankintamenoön kirjatut rahoitusvarat arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Transaktiomenot sisällytetään efektiivisen koron menetelmällä laskettavaan jaksotettuun hankintamenoön ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti saamisen juoksuajalle, jos ne ovat IFRS 9:n mukaisesti määriteltä osaksi efektiivisen koron menetelmää.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroista lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot. Laskentaa kuvataan tarkemmin kappaleessa Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta.

Rahoitusvelat

S-Pankissa rahoitusvelat luokitellaan IFRS 9:n mukaan seuraavasti:

- Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat.
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat.

Rahoitusvelat arvostetaan lähtökohtaisesti tilinpäätöshetkenä jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjataan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisvelat.

Johdannaiset ja suojauslaskenta

Johdannaiset

Johdannaissovimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin ja ne sisältävät S-Pankissa korkojohdannaisia, valuuttajohdannaisia sekä optillisia johdannaisia. Johdannaissovimuksia tehdään pääasiassa suojaamistarkoituksessa ja ne arvostetaan aina käypään arvoon.

S-Pankin periaatteiden mukaan johdannais-ten positiiviset arvonmuutokset esitetään johdannaisvaroina ja negatiiviset arvonmuutokset johdannaisvelkoina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannais-ten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään ”Arvopaperikaupan nettotuotot”. Suojauslas-

kennassa olevien johdannais-ten arvonmuutokset kirjataan vastaavasti ”Suojauslaskennan nettotuottoihin”.

Kytkeytyt johdannaiset

Kytkeyty johdannainen on osa hybridi-instrumenttia, joka sisältää myös johdannaisvaroihin kuulumattoman pääsopimuksen. Tästä johtuen osa yhdistetyn instrumentin rahavirroista vaihtelee samankaltaisesti kuin itsenäisen johdannaisen rahavirrat.

Ne hybridisopimukset, joissa on pääsopimuksena rahoitusvaroihin kuuluva erä, käsitellään IFRS 9 -standardin mukaisesti koko hybridi-sopimuksen osalta.

Mikäli hybridisopimus sisältää pääsopimuksen, joka ei ole IFRS 9 -standardin soveltamisalaan kuuluva, erotetaan kytketty johdannainen pääsopimuksesta ja käsitellään kirjanpidossa IFRS 9 -standardin mukaisesti. Mikäli kytketyn johdannaisen ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin tai riskeihin, se on erillinen instrumentti, jolla on samat ehdot kuin kytketyllä johdannaisella. Tällöin se on johdannaisen määritelmän mukainen ja hybridisopimusta ei arvosteta käypään arvoon siten, että käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti.

S-Pankki on laskenut liikkeeseen heikomman etuoikeusaseman omaavia debentuurilainoja.

Ne ovat luettavissa edellä mainituiksi hybridi-instrumenteiksi sopimuksiin sisältyvien, ennen eräpäivää tapahtuvaan velan takaisinmaksuun oikeuttavien optioiden vuoksi.

S-Pankki ei erottele kytkettyjä johdannaisia pääsopimuksista edellä mainittujen debentuurien tapauksissa perustuen IFRS 9 -standardiin.

Suojauslaskenta

Kaikki johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Johdannaissopimuksia tehdään pääasiassa suojaustarkoituksessa. S-Pankki soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa sellaisiin edellä mainittuihin johdannaissopimuksiin, jotka täyttävät dokumentoidut suojauslaskentaa koskevat tehokkuus- ja muut edellytykset. Näissä tapauksissa avoinna olevaa korkoriskiä on suojattu koronvaihtosopimuksilla, jotka on edelleen suojauslaskennassa määritelty suojaaviksi eriksi. Suojauslaskenta S-Pankissa noudattaa IAS 39-standardia IFRS 9:n kappaleen 6.2.2 mukaan.

Suojauslaskentaa sovellettaessa suojauksen tulee olla tehokas. Toteuman tulee olla 80–125 prosenttia. Tehokkuutta mitataan sekä prospektiivisesti sekä retrospektiivisesti kuukausittain. Jos suojaussuhde ei täytä tehokkuusvaatimuksia, suojauslaskenta lopetetaan ja johdannainen kirjataan tuloserään arvopaperikaupan nettotuotot edellisestä tehokkuustestauksesta lähtien.

Käyvän arvon suojausta sovelletaan S-Pankissa johdannaisiin, jotka on tehty korkoriskiiin liittyvien varojen käyvän arvon muutosten suojaukseen. S-Pankissa suojauksen kohteena oleva käyvän arvon muutoksiin liittyvä riski koskee lähinnä kiinteäkorkoisia arvopapereita, joista aiheutuu korkoriskiä. Korkoriskiä kuvataan konsernin tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa Konsernin liitetieto 2: Konsernin riskit ja niiden hallinta.

Suojattavien erien suojattavasta riskistä johdettavat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään ”suojauslaskennan nettotulos”. Muusta kuin suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan käyvän arvon rahastoon. Suojauslaskentaan kuuluvien suojaavien erien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään ”suojauslaskennan nettotulos”. Suojauksen ollessa tehokas, käyvän arvon muutokset kumoavat toisensa ja nettotulos on lähellä nollaa. Suojaavina johdannaisina käytetään koronvaihtosopimuksia.

Käyvän arvon suojaus lakkaa seuraavissa tapauksissa: suojausinstrumentti eräännyy, myydään, puretaan tai lunastetaan, suojaussuhde ei täytä enää suojauslaskennan dokumentoituja ehtoja tai suojaussuhde katkeaa.

Rahoitusinstrumenttien arvostus käypään arvoon

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siir-

tämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten niiden käypä arvo on määritelty:

- Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja.

- Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittäviltä osin todennettaviin markkinahintoihin.
- Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittäviltä osin johdon arvioihin.

Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen

1.1.2018 voimaan tullut IFRS 9 -standardi toi mukanaan merkittäviä muutoksia arvonalentumisten arviointiin. Uusi IFRS 9:n mukainen arvonalentumismalli perustuu odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL = Expected Credit Loss) laskentaa, jossa odotettu luottotappio lasketaan jo sopimuksen kirjaamishetkellä jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaus-sopimuksista. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta kuvastaa vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelualue.

Laskenta kuvastaa myös rahan aika-arvoa sekä järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

Tässä kappaleessa esitellään rahoitusinstrumenttien arvonalentumisiin liittyvät olennaiset arviointimenetelmät ja oletukset, rahoitusvarojen sopimusmuutokset sekä arvoltaan alentuneiden vastuiden luottotappiointi. Seuraavassa luvussa esitellään odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa.

Rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvonalentumislaskennassa

Luottoriskin mittaamisessa käytetään kolmevaiheista arvonalentumismallia, jossa rahoitusinstrumentti ryhmitellään vaiheisiin luottosopimuksen riskitason perusteella. Kuvio 5 havainnollistaa rahoitusinstrumenttien ryhmittelyä kolmeen vaiheeseen arvonalentumislaskentaa varten. Jotta voitaisiin arvioida, onko luottosopimuksen riskitaso kohonnut kirjaamishetkeensä nähden ja rahoitusinstrumentin ryhmittelemiseksi, käytetään maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD = Probability of Default) kuvaavaa riskimallia. Riskimalli tuottaa 12 kuukauden maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä kuvaavaan PD-riskiestimaattiin, jossa tapahtuvien muutosten katsotaan antavan luotettavan kuvan sopimuksen koko elinkaaren aikaisen luottoriskin muutoksesta. Mainittujen määrällisten kriteerien lisäksi (PD-estimaatin muutos kirjaamis- ja raportointihetken välillä) rahoitusinstrumenttien ryhmittelyyn vaikuttavat muun muassa luoton erääntymiseen liittyvät seikat. Riskimallin estimaatteja, erääntymiseen liittyviä ja muiden kriteereiden vaikutuksia rahoitusinstrumenttien ryhmittelyyn seurataan jatkuvasti.

Vaihe 1 – luottoriskissä ei merkittävää muutosta

Vaiheeseen 1 ryhmitellään saaminen, jonka luottoriski ei ole merkittävästi kohonnut luoton myöntöhetkestä ja joka ei ole arvoltaan alentunut. Odotettavissa oleva luottotappio lasketaan sopimuksille 12 kuukauden ajalta ja efektiivinen korko lasketaan bruttokirjanpitoarvolle. Vaiheeseen yksi siis ryhmitellään sopimukset, joiden:

- PD-estimaatin nousu alittaa tuotekohtaisesti määritellyt rajat ja
- saaminen on erääntyneenä enintään 30 päivää.

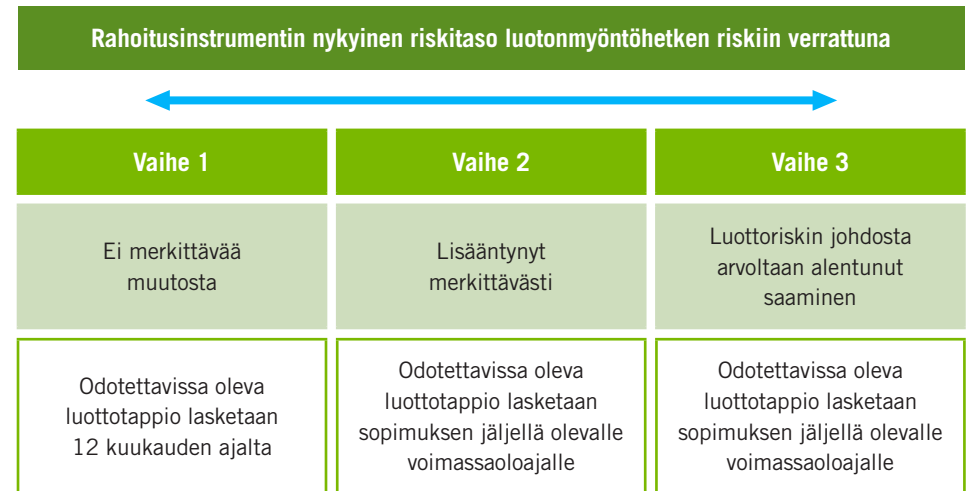
Vaihe 2 – luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Vaiheeseen 2 ryhmitellään saaminen, jonka luottoriski on lisääntynyt merkittävästi luoton myöntöhetkestä. Sopimuksille lasketaan odotettavissa oleva luottotappio jäljellä olevalle voimassaoloajalle ja efektiivinen korko lasketaan bruttokirjanpitoarvolle. Luottoriskin merkittävän lisääntymisen kriteerit ja PD:n raja-arvot on määritelty tuote- tai asiakasryhmittäin ja ne perustuvat S-Pankin aineistosta tehtyihin analyyseihin ja asiantuntija-arvioihin.

Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, mikäli maksukyvyttömyyden todennäköisyys on olennaisesti kohonnut sopimuksen kirjaamishetkestä eli:

- PD-estimaatti ylittää tuotekohtaisesti määritetyn raja-arvon,

Kuvio 5: Rahoitusinstrumenttien ryhmittely kolmeen vaiheeseen arvonalentumislaskennassa



- PD-estimaatti on noussut merkittävästi edellä mainitun raja-arvon sisällä luoton myöntöhetkestä,
- pääomasta suoritettava lyhennys tai korko on ollut erääntyneenä yli 30 päivää, mutta saatava ei ole luottoriskin johdosta vielä arvoltaan alentunut,
- luottoriskin muutosta kirjaamishetkestä ei voida arvioida luotettavasti tai
- sopimukselle on tehty lainanhoitojousto (lainanhoitojoustot kuvataan kappaleessa rahoitusvarojen sopimusmuutokset), joka luokitellaan niin sanotuiksi terveiksi lainanhoitojoustoksi.

Jos mikään edellä olevista vaiheen 2 kriteereistä ei enää täyty, käsitellään sopimusta

vaiheen 1 mukaisesti. Tämän jälkeen sopimukselle noudatetaan vaiheeseen 2 siirtymisen kriteerejä yhteneväisesti muiden vaiheissa 1 olevien sopimusten kanssa.

Vaihe 3 – luottoriskin johdosta arvoltaan alennetut saamiset

Vaiheeseen 3 ryhmitellään saaminen, joka on luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Sopimuksille lasketaan odotettavissa oleva luottotappio jäljellä olevalle voimassaoloajalle ja efektiivinen korko lasketaan nettokirjanpitoarvolle.

Saaminen katsotaan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneeksi, kun:

- Pääomasta suoritettava lyhennys tai korko on ollut erääntyneenä yli 90 päivää (maksukyvyttömät sopimukset).
 - o Jos vastuun osa on luokiteltu taseessa maksukyvyttömäksi, vastuun jäljellä oleva nostamaton eli taseen ulkouolinen osuus luokitellaan myös maksukyvyttömäksi.
 - o Jos yli 20 prosenttia taseessa olevista saamisista samalta velalliselta on luokiteltu maksukyvyttömiksi vastuiksi, kaikki kyseisen asiakkaan taseen ja taseen ulkopuoliset vastuut luokitellaan järjestämättömiksi saamisiksi.
- Sopimuksen mukaista suoritusta ei todennäköisesti tulla saamaan ennen kuin saatava muuttuu järjestämättömäksi (unlikely to pay -erät).
- Sopimukselle on tehty lainanhoitajousto, joka muuttuu järjestämättömäksi (katso kappale Rahoitusvarojen sopimusmuutokset).

Jos vaiheessa 3 olevan saatavan tila muuttuu siten, että mikään edellä olevista vaiheen 3 kriteereistä ei enää täyty, käsitellään sopimusta vaiheen 1 mukaisesti. Tämän jälkeen sopimukselle noudatetaan vaiheeseen 2 siirtymisen kriteerejä yhteneväisesti muiden vaiheessa 1 olevien sopimusten kanssa.

Ostetut tai alun perin myönnetty luottoriskien johdosta arvoltaan alentuneisiin rahoitusvaroihin (POCI = Purchased or Originated Credit-Impaired) sovelletaan luottoriskillä

oikaistua efektiivistä korkoa, rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuun alkuperäisestä kirjaamisesta lähtien. S-Pankilla ei ole kyseisiä rahoitusvaroja.

Rahoitusvarojen sopimusmuutokset

Luottosopimuksiin tehdään muutoksia joko niin sanotusti kaupallisin perustein tai mikäli asiakkaalla on maksuvaikeuksia. Kaupallisin perustein sopimusmuutoksia voidaan tehdä esimerkiksi silloin, kun asiakas on saanut kilpailijalta paremman tarjouksen ja katsotaan, että asiakkuuden pitäminen S-Pankissa on toivottavaa. Kaupallisin perustein sopimusmuutosta tehtäessä, asiakkaan luottoriski ei saa olla merkittävästi kohonnut (vaihe 2) ja asiakkaalla ei saa olla maksuvaikeuksia. Tällöin asiakkaan sopimus on ryhmitelty arvonalentumislaskennassa jo lähtökohtaisesti vaiheeseen 1 ja tehtävä sopimusmuutos ei muuta tilannetta.

Mikäli luottosopimukseen tehdään sopimusmuutos asiakkaan maksuvaikeuksista johtuen, on kyseessä lainanhoitajousto. Lainanhoitajoustoilla pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Lainanhoitajoustoja myönnetään, jotta lievissä taloudellisissa vaikeuksissa olevista asiakkaista ei tulisi ongelma-asiakkaita tai jotta ongelma-asiakkailla olisi mahdollisuus korjata tilanteensa. Tavoitteena lainanhoitajoustojen myöntämisessä on aina kestävä takaisinmaksu.

Mikäli saatava ei ole jo valmiiksi luokiteltu järjestämättömäksi saatavaksi, lainanhoitajousto on niin sanottu terve lainanhoitajousto. Tällöin sopimus ryhmitellään vaiheeseen 2 arvonalentumislaskennassa kahden vuoden koeajaksi.

Mikäli saatava on jo valmiiksi järjestämättömä, kun sopimusmuutos tehdään, kyse on järjestämättömästä lainanhoitajoustosta. Terve lainanhoitajousto muuttuu järjestämättömäksi, mikäli joku järjestämättömyyden aiheuttava tekijä laukeaa. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa toinen lainanhoitajousto koeajan aikana tai yli 30 päivän erääntyneisyys maksuohjelmaan nähden.

Järjestämättömä lainanhoitajousto on vähintään 12 kuukautta koeajalla ja ryhmitellään arvonalentumislaskennassa vaiheeseen 3. Mikäli järjestämättömyyden aiheuttava tekijä tai tekijät poistuvat, käsitellään sopimusta terveeseen lainanhoitajoustona kahden vuoden koeajan ajan ja se ryhmitellään vaiheeseen 2.

Lopullisten luottotappioiden kirjaaminen

Luottosopimus tai sen osa kirjataan luottotappioksi, kun on todennäköistä, ettei sitä vastaavaa määrää tulla enää saamaan. S-Pankki on määritellyt sisäisesti sellaiset tapaukset, joissa todennäköisyys luottotappiolle on suuri ja saatavasta kirjataan lopullinen

luottotappio. Luottotappiokirjaukset tehdään tuotteesta riippuen seuraavasti:

- Vakuudettomien luottojen luottotappiot kirjataan viimeistään 4 kuukautta perintään siirron jälkeen.
- Vakuudellisten saatavien luottotappiot kirjataan aikaisintaan siinä vaiheessa, kun vakuudet on realisoitu ja kohdistettu saatavaan. Tällöinkään loppusaatavaa ei välttämättä kirjata luottotappioksi, jos sen osalta on tehty maksusuunnitelma

Vaikka saatava hyväksytään ja kirjataan luottotappioksi, perintä jatkuu edelleen jälkiperintänä. Yksittäisen luoton luottotappion kirjaamisen jälkeen kyseessä oleva luotto ei enää ole mukana odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa, eikä siitä siten enää tehdä arvonalentumiskirjautusta.

Saatavan perintää jatketaan, kunnes on olemassa perusteet perinnän lopettamiseksi.

Raportointikauden arvonalentumiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedossa 2 (Määrällinen ja laadullinen informaatio odotettavissa olevista luottotappioista aiheutuvista rahamääristä ja altistuminen luottoriskille).

Jatkossa odotettujen luottotappioiden määrän odotetaan reagoivan herkästi talousnusteen muutoksiin. Tämä voi lisätä lyhyen aikavälin tulosheiluntaa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta

S-Pankki käyttää luottoriskin mittaamisessa ja rahoitusinstrumenttien arvonalentumisten laskennassa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD = Probability of Default), tappio-osuutta (LGD = Loss Given Default) ja luottovasta-arvokerrointa (CCF = Credit

Conversion Factor) kuvaavia luottoriskimalleja. CCF:n avulla voidaan määrittellä vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä (EAD = Exposure at Default).

Edellä esitettyjä malleja hyödyntäen, odotettavissa olevien luottotappioiden määrä lasketaan kaavalla $PD \times LGD \times EAD$. Samoja mal-

leja käytetään myös IFRS 9 -standardin mukaisessa odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa (ECL).

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan joko 12 kuukauden ajalta tai koko alkuperäisen sopimuksen voimassaoloajalta, riippuen siitä, mikä on luoton nykyinen riskitaso (katso

edellisessä kappaleessa esitetyt tiedot rahoitusinstrumenttien ryhmittelystä sekä Kuvio 4: Rahoitusinstrumenttien ryhmittely kolmeen vaiheeseen arvonalentumislaskennassa).

Taulukko 11 esittää, mitä luottoriskimalleja S-Pankki hyödyntää odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa asiakasryhmittäin.

Taulukko 11: S-Pankin käyttämät luottoriskimallit odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan

Asiakasryhmä	Luottoriskimalli	Käyttö	Sisäinen/ulkoisen malli
Henkilöasiakkaat	PD-malli: todennäköisyys ajautua maksukyvyttömäksi seuraavien 12 kuukauden aikana	Luoton alkuhetken ja nykyhetken riskin määrittäminen, rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvonalaskennassa	S-Pankin sisäinen malli, S-Pankin luottokannasta johdetut parametrit
	LGD-malli: S-Pankin lopulliset luottotappiot perintätoimien jälkeen.	ECL-laskennan parametrina	S-Pankin sisäinen malli, S-Pankin luottokannasta johdetut parametrit
	CCF/EAD-malli: luoton määrä maksukyvyttömyyshetkellä	ECL-laskennan parametrina	S-Pankin sisäinen malli, S-Pankin luottokannasta johdetut parametrit
Yrityisasiakkaat	PD-malli: todennäköisyys ajautua maksukyvyttömäksi seuraavien 12 kuukauden aikana	Luoton alkuhetken ja nykyhetken riskin määrittäminen, rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvonalaskennassa	S-Pankin sisäinen malli yritysasiakkaille ja markkinatietokannasta johdetut PD-estimaatit asunto-osakeyhtiöille
	LGD-malli: S-Pankin lopulliset luottotappiot perintätoimien jälkeen	ECL-laskennan parametrina	Markkinatietokannasta johdetut parametrit
	CCF/EAD-malli: luoton määrä maksukyvyttömyyshetkellä	ECL-laskennan parametrina	S-Pankin luottokannasta johdetut parametrit
Sijoitustoiminta	PD ja LGD	ECL-laskennan parametrina	Markkinatietokannasta saatavat parametrit

ECL lasketaan määrittämällä PD, LGD ja EAD jokaiselle tulevalle kuukaudelle ja jokaiselle erilliselle sopimukselle. Nämä kolme komponenttia kerrotaan keskenään. Saatu tulo jokaiselta tulevalta kuukaudelta diskontataan raportointihetkeen ja lasketaan yhteen. Diskonttokorkona ECL-laskennassa on käytetty alkuperäisen sopimuksen korkoa.

Luottoriskien luokittelu ja maksukyvyttömyyden todennäköisyys

Kuten edellä on esitelty, S-Pankissa käytetään tuotteesta ja asiakasryhmästä riippuen erilaisia maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä ennustavia luottoriskimalleja. Asiakkaan maksukyvyttömyyden ennustamisessa käytetään joko sopimuksen hakemusvaiheen luokittelua tai sen luottohistorian mukaista luokittelua. Hakemusvaiheen luokittelu perustuu asiakkaan hakemuksella kerättäviin hakija- ja luottokohtaisiin tietoihin (esimerkiksi tulo- ja vakuustiedot henkilöasiakkailta sekä liikevaihto ja toimiala yritysasiakkailta). Luottohakemuksella saatuja tietoja täydennetään ulkopuolisilla tiedoilla, kuten Suomen Asiakastiedosta saatavilla maksuhäiriötiedoilla. Sopimuksen luottohistorian mukainen luokittelu tehdään sellaisille henkilöasiakkaille, joilla on ollut voimassa luottosopimus S-Pankin kanssa vähintään kuusi kuukautta. Asiakkaan maksukyvyttömyyden ennustamisessa asiakastietoja täydennetään siis maksukäyttäytymiseen ja muihin asiointihistoriatietoihin perustuen sekä tarvittaessa myös

S-Pankin omalla asiantuntija-arviolla ennen lopullisen PD-estimaatin laskemista vastuulle. PD-estimaattien perusteella luotoille muodostetaan luottoluokat, joiden 7-portaittainen jakauma on kuvattu ohessa. Luottoluokassa 1 maksukyvyttömyyden todennäköisyys on pienin ja luokassa 7 suurin. Luottoluokat on kalibroitu siten, että riski kasvaa eksponentiaalisesti korkeamman riskin luokkiin siirryttäessä. Esimerkiksi maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD-estimaatin) ero luottoluokkien 1 ja 2 välillä on pienempi kuin luottoluokkien 5 ja 6 välillä.

Luottoluokittelun ja luottoriskimallien toimivuutta seurataan ja valvotaan säännöllisesti. Riskimallit validoidaan ja tarvittaessa kalibroidaan vuosittain, jotta niiden ennustavuus vastaa todellisia havaintoja maksukyvyttömistä luotoista.

Keskiarvoparametrien käyttö

S-Pankki ei käytä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa ryhmäkohtaisia PD-estimaatteja. Mikäli sopimuksen alkuhetken PD-estimaattia ei ole saatavilla, saatava luokitellaan vaiheeseen 2. Tilanteissa, joissa sopimuksen nykyhetken PD-estimaattia ei ole saatavilla, arvonalentumisen laskennassa käytetään saman tyyppisen asiakas- ja tuoter ryhmän keskiarvoistettua PD-estimaattia. Edellä mainittu pätee myös tilanteessa, jossa sopimuksen nykyhetken PD-estimaattia ei ole saatavilla.

Taulukko 12: Luottoluokkien PD-estimaatit

Luottoluokka	PD minimi (%)	PD maksimi (%)
1	0,00	< 0,15
2	0,15	< 0,25
3	0,25	< 0,50
4	0,50	< 0,75
5	0,75	< 2,50
6	2,50	< 10,00
7	10,00	< 100,00
Maksukyvytön		100,00

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa

Sekä merkittävän luottoriskin nousun että odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta edellyttää arvioita tulevaisuuteen suuntautuvasta informaatiosta. S-Pankki on analysoinut historiallisia tietoja ja tunnistanut keskeiset taloudelliset muuttujat, joilla on vaikutusta mahdollisen luottoriskin muodostumiseen. Näiden muuttujien avulla odotettavissa olevien luottotappioiden kokonaismäärää mukautetaan vastaamaan odotuksia tulevasta taloudellisesta kehityksestä. Ennustettu talouskehitys perustuu S-Pankin

laatimiin talousskenaarioihin. Käytettäviä skenaariota on kolme: vahva skenaario, perusskenaario sekä heikko skenaario, joiden toteutumistodennäköisyydet perustuvat S-Pankin arvioon. IFRS 9:n osalta makroekonomiset skenaariot laaditaan kolme kertaa vuodessa. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrän laskennassa talousnäkymien vaikutus otetaan huomioon korjauskertoimen avulla. Korjauskerron perustuu asuntojen hintojen sekä työttömyysasteen kehitykseen eri skenaarioissa.

Makrotaloudellisen mallin tarkasta käyttäytymisestä ja vaikutuksesta odotettuihin luottotappioihin on kertynyt tietoa vasta vuodelta

2018, joten tunnustetaan tarve varovaisuuteen. Tästä johtuen mallin vaikutus odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan huomioidaan täysimääräistä alemmalla painoarvolla. Painoarvon määrittäminen perustuu johdon arvioon, joka ottaa huomioon mallissa käytettävien tekijöiden ja niiden taustaoletuksiin liittyvän epävarmuuden sekä malliriskiä.

Makrotaloudellista mallia on käyttöönoton jälkeen päivitetty uusilla ennusteilla loka-kuussa 2018. Samassa yhteydessä päivitettiin kesäkuussa 2018 käyttöön otettua, makrotaloudellisen mallin painoarvoon vaikuttavaa ja johdon arviointiin perustuvaa kerrointa. Edellä mainittujen muuttujien muutosten vaikutus oli vähäinen.

Makrotaloudellisen mallin käyttöönotto ja sen vaikutus odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan on käsitelty edellä, kappalessa "IFRS 9:n käyttöönotto 1.1.2018". Taulukko 10 esittää siltalaskelmat IAS 39:n mukaisista arvonalentumisista ja IFRS 9:n mukaisesti lasketuista odotettavissa olevista luottotappioista, makromallin käyttöönotto huomioiden.

IAS 39 -standardin mukaiset laadintaperiaatteet

Tilinpäätöksen vertailutietojen osalta on sovellettu IAS 39-standardia, jossa rahoitusvarat on jaettu neljään arvostusluokkaan:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat

- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin on kirjattu saamistodistukset ja muut kotimaiset ja ulkomaiset arvopaperit ja osuudet, joilla on käyty aktiivisesti kauppaa ja jotka on hankittu lyhyen ajan kuluessa ansaintatarkoituksessa sekä johdannais sopimukset, joihin ei ole sovellettu suojauslaskentaa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin on kirjattu sellaiset saamistodistukset ja muut johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat olleet kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka ovat eräänntyneet määrättyinä päivinä ja jotka on pidetty eräpäivään saakka.

Lainat ja muut saamiset

Lainoihin ja muihin saamisiin on kirjattu sellaiset toimivilla rahoitusmarkkinoilla noteeraamattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat olleet kiinteitä tai määritettävissä olevia ja jotka eivät ole kuuluneet käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Lainojen ja muiden saamisten transaktiomenot on sisällytetty efektiivisen

koron menetelmällä laskettavaan jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotettu tulosvaikutteisesti saamisen juoksuajalle. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Tuloutusperiaatteet

Korkotuotot ja -kulut

Korot rahoitusvaroista ja -veloista sekä korkojohdannaisista jaksotetaan korkotuotoiksi ja -kuluiksi niille tilikausille, joille ne ajan kulumisen perusteella kohdistuvat. Palkkiot, jotka muodostavat olennaisen osan lainojen, saamisten tai talletusten efektiivisestä korosta kirjataan korkotuottoihin tai -kuluihin.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot ja -kulut syntyvät asiakkaille tarjotuista palveluista ja näiden palveluiden tuottamiseen käytetyistä resursseista. Palkkiotuotot ja -kulut tuloutetaan suoriteperiaatteen mukaisesti. Useammalle vuodelle jakautuvien palveluiden tuotot ja kulut kohdistetaan asianomaisille vuosille.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääasiassa atk-ohjelmien lisenssimaksuista sekä liittymismaksuista. Atk-ohjelmiin on aktivoitu myös kustannukset, jotka ovat syntyneet lisensseihin konsernia varten tehdyistä muutostöistä. Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun ja ne

poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisenä vaikutusaikanaan.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:
IT-järjestelmät ja lisenssimaksut: 5 vuotta
Liikearvo: 5 vuotta
Vuokrahuoneiston perusparannukset: 5 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arviotuihin taloudellisiin pitoaikoihin perustuen.

Aineellisten hyödykkeiden poistoajat:
Koneet ja kalusto: 3 vuotta

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että jonkin saamis- tai omaisuus-erän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan objektiivisten kriteerien perusteella kyseisestä saamis- tai omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio ja sen muutokset kirjataan tulokseen ja taseeseen arvonalentumistarkastelun kautta vähintään neljä kertaa vuodessa.

Tuloverot

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden verotettavan tulon perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu ja laskennallisissa verosaamisissa ja -veloissa tapahtuneet muutokset. Suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti suoraan omaan pääomaan. Verot lasketaan tilinpäätöshetkellä voimassaolevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla.

Tulevat muutokset S-Pankki-konsernin tilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin

S-Pankki siirtyy 1.1.2019 noudattamaan konserniraportoinnissa IFRS-standardeja. Siirtymäsäännösten mukaisesti konserni tulee raporttoimaan IFRS:n mukaiset vertailutiedot vuodelta 2018 osavuosisikatsaukseen sekä vuoden 2019 tilinpäätöksessä.

Konsernin segmenttiraportoinnissa tullaan jatkossa käyttämään kolmea segmenttiä: pankkiliiketoiminta, varallisuudenhoito ja muut.

Muuttuneiden Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien määräysten ja ohjeiden myötä S-Pankki-konserni alkoi soveltaa IFRS 9 -standardia 1.1.2018 lähtien. Täysimääräiseen IFRS-raportointiin siirtymisen arvioidaan aiheuttavan enää vähäisempiä muutoksia konsernin taseeseen ja tulokseen.

Muutoksia aiheutuu seuraavien standardien soveltamisesta:

- IFRS 15: Myyntituotot asiakassopimuksesta
- IFRS 16: Vuokrasopimukset
- IAS 19: Työsuhde-etuudet
- IAS 38: Aineettomat hyödykkeet.

IFRS 15 vaikuttaa eräiden palkkioiden tulouttamiskäytäntöihin. IFRS 16 aiheuttaa muutoksia vuokrasopimusten käsittelyssä, kun vuokrattu hyödyke käsitellään vuokralleottajan näkökulmasta siten kuin se olisi ostettu. Lisäksi IAS 19:n mukainen eläkevas-tuiden kirjaaminen aiheuttaa vähäisiä muutoksia aikaisempaan käytäntöön. IAS 38:n tuomat muutokset koskevat aktivoitavaa projekteihin kohdistuvaa henkilötyötä.

Seuraavissa taulukoissa kuvataan IFRS-siirtymän arvioituja vaikutuksia. Taulukoissa ei ole huomioitu laskennallisten verojen vaikutusta.

Taulukko 13: IFRS-käyttöönnoton arvioidut vaikutukset konsernin omaan pääomaan 1.1.2018

	Osakepääoma	Laajan tuloksen erät (Käyvän arvon rahasto)	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Avaava tase 1.1.2018 IFRS 9 käyttöönnoton jälkeen	82,9	6,5	243,8	71,5	0,2	404,9
IAS 16 ja 38 Aineettomat hyödykkeet						
Projektien henkilötyön aktivointi				0,8		0,8
IAS 19 Työsuhde-etuudet						
Eläkevastuut				-0,4		-0,4
IFRS 15 Tulouttaminen						
Palkkioiden jaksottamisen muutokset				-1,0		-1,0
Avaava tase 1.1.2018	82,9	6,5	243,8	70,9	0,2	404,3

Taulukko 14: IFRS-käyttöönnoton arvioidut vaikutukset tase-eriin (muu kuin oma pääoma) 2018

M€		1.1.2018	31.12.2018
IAS 16 ja 38	(saamiset)	0,80	2,60
IFRS 15	(velat)	1,00	1,70
IFRS 16	(saamiset)	5,30	5,40
IFRS 16	(velat)	5,30	5,40
IAS 19	(velat)	0,40	0,30
Konserniliikearvo	(saamiset)	8,93	8,93

Taulukko 15: IFRS-käyttöönnoton arvioidut vaikutukset tulokseen 2018

M€		1.1.-31.12.2018
IAS 16 ja 38	(poistojen lisäys)	-0,3
IAS 16 ja 38	(henkilökulujen aleneminen)	2,1
IFRS 15	(tuottojen aleneminen)	-0,7
IFRS 16	(poistojen lisäys)	-2,2
IFRS 16	(vuokrakulujen aleneminen)	2,2
IAS 19	(kulujen oikaisu)	0,1
Konserniliikearvon poistojen peruutus	(poistojen aleneminen)	3,5

KONSERNIN LIITETIETO 2: KONSERNIN RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

S-Pankki-konserni harjoittaa pankki- ja varainhoitotoimintaa. Toimintansa luonteen vuoksi riskeillä ja niiden hallinnalla on tärkeä merkitys liiketoiminnan johtamisen ja toimintaympäristön muutosten hallinnan näkökulmasta. Sääntelyn mukaisten pääomavaateiden (pilari 1) näkökulmasta konsernin merkittävimmät riskilajit ovat luotto- ja operatiiviset riskit. Sääntelyn mukaisten pääomavaateiden ohella S-Pankki laskee sisäisesti riskiperusteisen pääomavaateen (pilari 2) arvioidakseen kaikki toimintaansa liittyvät olennaiset riskit ja varmistaakseen kokonaisvaltaisen riskiprofiilin arvioinnin.

Tilinpäätöksen hallituksen toimintakertomus (Riskienhallinta) sisältää yleiskuvaksen riskienhallinnasta ja esittää avainluvut S-Pankin riskiasemasta. Samassa käsitellään S-Pankin vakavaraisuutta ja omia varoja (Vakavaraisuus ja omat varat). EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksas osa asettaa vaatimuksia laitosten tiedonantovelvollisuudelle ja tietojen julkistamiselle pankkien riskeihin, niiden hallintaan ja vakavaraisuuteen liittyen. Asetuksen mukainen niin sanottu pilari 3 -raportti ("Capital and Risk Management Report") julkaistetaan tilinpäätöksestä erillisenä asiakirjana. Raportti on saatavilla S-Pankin verkkosivuilta osoitteesta www.s-pankki.fi.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kuvio 6 havainnollistaa S-Pankin riskienhallinnan rakentumista kolmen puolustuslinjan periaatteelle.

Ensimmäinen puolustuslinja muodostuu konsernin liike- ja tukitoiminnoista, jotka harjoittavat S-Pankin strategian ja liiketoimintasuunnitelman mukaista liiketoimintaa. Liike- ja tukitoiminnot vastaavat riskinotosta, riskien tunnistamisesta, päivittäisestä riskienhallinnasta sekä riskien raportoinnista.

Toinen puolustuslinja muodostuu konsernitasoisista, liiketoiminnasta riippumattomista toiminnoista, joita ovat riskienvalvonta ja compliance. Riskienvalvonta seuraa ja arvioi konsernin riskinottoa, riskien tunnistamista ja hallinnan tehokkuutta. Riskienvalvonta valvoo kokonaisriskistrategian toteutumista ja kokonaisriskipositiota suhteessa riskinkantokykyyn ja -halukkuuteen. Compliance arvioi ja valvoo S-Pankkia velvoittavan ulkoisen sääntelyn, sisäisten toimintaohjeiden ja S-Pankin johdon päätösten noudattamista.

Sisäinen tarkastus muodostaa kolmannen puolustuslinjan ja on tarkastettavista toiminnoista riippumatonta. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tarkastaa ja arvioida konsernin toteuttaman riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuutta. Sisäinen tarkastus arvioi täten myös riskienvalvonnan ja compliancen toimintoja.

Kuvio 6: Riskienhallinnan kolme puolustuslinjaa



Riskienhallinnan rakenne ja organisaatio

Kuvio 7 esittää S-Pankin hallinnollista rakennetta, joka kuvaa samalla myös riskienhallinnan organisaatiota. Seuraavassa käsitellään toimielimien olennaiset roolit ja vastuut riskienhallintaan liittyen.

Hallitus

S-Pankki-konsernin riskienhallinnan kokonaisvastuu on emoyhtiön hallituksella, joka vastaa konsernin toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Hallitus vahvistaa kokonaisriskistrategian ja määrittelee S-Pankin riskinkantokyvyn, riskinottohalukkuuden ja riskienhallinnan tavoitteet sekä vastaa siitä, että konsernissa on niitä toteuttavat toiminta- ja riskienhallintaperiaatteet. Lisäksi hallitus hyväksyy riskilajikohtaiset riskien valvontaan liittyvät periaatteet, riskien mallintamis- ja laskentaperiaatteet sekä asettaa riskeille limiitit osana kokonaisriskistrategiaa.

Hallitus vastaa siitä, että S-Pankilla on jatkuvasti riittävästi pääomaa kattamaan kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisen toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit ja siitä, että konsernin riskinkantokyky on riittävä. Hallitus seuraa pääomien kehittymistä, niiden allokointia, maksuvalmiuden riittävyttä ja riskilimiittejä.

Hallitusta avustavat työssään riski- ja tarkastusvaliokunta sekä palkitsemis- ja nimitysvaliokunta, joilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa.

Kumpikin valiokunta koostuu hallituksen jäsenistä.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

S-Pankin toimitusjohtaja ja johtoryhmä vastaavat riskienhallinnan käytännön toteutuksesta hallituksen asettamien periaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtaja ja johtoryhmä vastaavat, että S-Pankin strategiaprosessissa ja toiminnan suunnittelussa sekä riskienhallinnassa huomioidaan tavoitteet ja limiitit riskinkantokyvyn ja riskinottohalukkuuden osalta. Lisäksi he vastaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja tavoitteita uhkaavien riskien hallinnasta ja valvonnasta.

Liike- ja tukitoiminnot

S-Pankin liike- ja tukitoimintojen johtajat vastaavat ensisijaisesti omien vastuualueidensa riskeistä ja siitä, että yksiköiden toimintaa toteutetaan S-Pankin ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Lisäksi liike- ja tukitoiminnot vastaavat omista riskeistään annettujen limiittien puitteissa. Siten liike- ja tukitoimintojen vastuulla on toimintaansa liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi, niiden hallinta ja seuranta. Kukin liike- ja tukitoiminto vastaa siitä, että sen omistaman toiminnan raamit, toiminnalliset ehdot ja riskienhallinnan edellytykset on kuvattu selkeästi ja riittävästi.

Liiketoiminnoilla on omat johtoryhmät, joihin kuuluu liiketoimintayksiköiden johtajia. Johtoryhmät vastaavat määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toimeenpanosta, toteuttami-

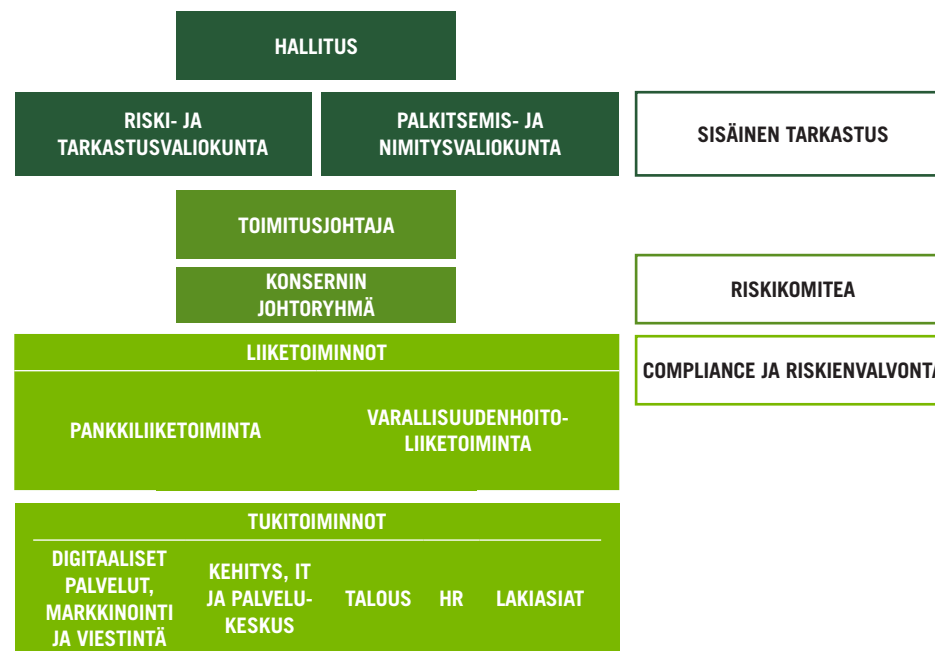
sesta ja seurannasta sekä liiketoiminnan kehittämisestä ja kannattavuudesta. Liiketoiminnot voivat tarvittaessa tiukentaa hallituksen vahvistamia riskilimiittejä ja asettaa omia riskirajoja.

Riskikomitea

Riskikomitean päätehtävä on varmistua siitä, että hallitus ja riski- ja tarkastusvaliokunta saavat S-Pankin riskeihin, niiden hallintaan

ja vakavaraisuuteen liittyen riittävät ja olennaiset tiedot tehtäviensä ja vastuidensa hoitamiseksi sekä päätöksentekonsa tueksi. Komitea vahvistaa keskeiset riskienhallintaan liittyvät periaatteet ja menettelyt riski- ja tarkastusvaliokunnan käsiteltäväksi ja hallituksen päätettäväksi. Lisäksi komitea varmistaa, että päätösesitykset ovat sääntelyn mukaisia ja noudattavat hallituksen määrittelemää riskinkantokykyä ja riskinottohalukkuutta.

Kuvio 7: S-Pankin hallinnollinen rakenne



Riippumattomat toiminnot

Riskienvallonnan tehtävänä on seurata ja arvioida kokonaisvaltaisesti S-Pankin riskinottotasoa sekä riskienhallinnan toteutumista. Riskienvallontatoiminto valvoo kokonaisriskistrategian toimeenpanoa ja kokonaisriskipositiota sekä varmistaa, että S-Pankin ottamat riskit ovat oikeassa suhteessa sen riskinkantokykyyn ja määriteltyihin tavoitteisiin. Riskienvallontatoiminto ylläpitää ja kehittää menetelmiä riskien mittaamiseen, arviointiin ja raportointiin sekä tukee liiketoi-

mintoja riskien tunnistamisessa ja niiden hallinnan toteutuksessa.

Riskienvallonta raportoi säännöllisesti S-Pankin riskeistä, riskiasemasta ja riskienhallinnan tasosta S-Pankin johdolle, riskikomitealle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle, hallitukselle ja viranomaisille.

Compliancen tehtävänä on huolehtia siitä, että S-Pankissa on riittävät ja asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joilla

säännösten noudattamisesta huolehditaan. Toiminto huolehtii lainsäädännön ja säännösten muutosten seurannasta ja valvoo niiden noudattamista konsernissa.

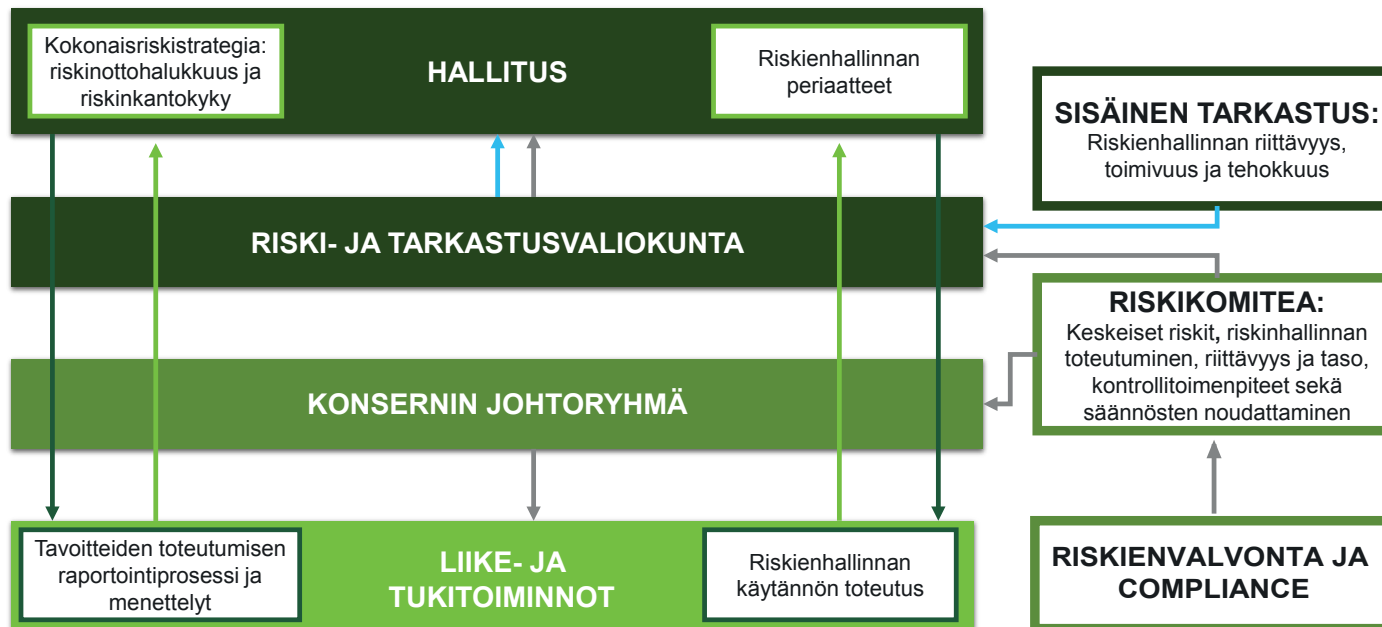
Lisäksi compliance seuraa ja arvioi säännösten noudattamisessa esiintyneiden puutteiden korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä ja tehokkuutta.

Sisäinen tarkastus on riippumatonta arviointi- ja varmennustoimintaa, jonka tehtävänä on

tarkastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä, toimivuutta ja tehokkuutta konserninlaajuisesti. Riittävyttä, toimivuutta ja tehokkuutta arvioidaan riskilähtöisesti hallituksen vuosittain hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Tehdessään suunnitelman mukaisia tarkastuksia sisäinen tarkastus perustaa tarkastuksessa käytetyt kriteerit ulkoiseen sääntelyyn, sisäisiin ohjeisiin ja asetettuihin tavoitteisiin.

Kuvio 8: Riskiraportointi



Riskien seuranta, valvonta ja raportointi

Riskejä seurataan S-Pankissa jatkuvasti, jokaisen työntekijän on oltava tietoinen omasta vastuustaan riskienhallinnassa. Työntekijöiden tehtävä on havainnoida riskienhallinnan toteutumista omalla vastuu-alueellaan ja raportoida mahdollisista poikkeamista sekä riskienhallinnan puutteista sovittujen menetelyjen mukaisesti.

Riskejä mitataan, seurataan, valvotaan ja raportoidaan siten, että S-Pankin hallituksella ja toimivalla johdolla on riittävä ja olenainen tieto toiminnan riskeistä ja niiden hallinnasta. S-Pankin sisäinen riskiraportointiprosessi pitää sisällään taloudellisen raportoinnin ohella säännöllisiä analyyseja hallituksen asettamien tavoitteiden saavuttamisesta. Riskinottoa suhteessa riskinkantokykyyn seurataan säännöllisesti ja sitä arvioidaan muun muassa pääoma- ja likviditeettisuunnitelmaa päivitettäessä, strategiakäsittelyn yhteydessä sekä päätettäessä S-Pankin kannalta merkittävistä liiketoimintahankkeista tai investoinneista. Kuvio 8 havainnollistaa riskiraportointia.

Osana jatkuvaa riskiraportointia S-Pankin ja konsernin yhtiöiden riskiasemaa ja riskienhallinnan käytännön toteutusta arvioidaan päivittäin perustuen riskilimiitteihin. Markkina- ja likviditeettiriskiä seurataan ja niistä raportoidaan päivittäin. Luottoriskiä, vakavaraisuutta ja operatiivisia riskejä seurataan jatkuvasti ja niistä raportoidaan kuukausittain, neljännesvuosittain ja aina tarvittaessa.

Riskienvälvonta vastaa keskeisiä riskejä ja riskienhallinnan tasoa kuvaavien raporttien tuottamisesta S-Pankin johdolle, riskikomitealle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle oheisen kuvion mukaisesti. Säännöllisen raportoinnin ohella edellä mainituille tahoille toimitetaan erillinen raportti ja analyysi, mikäli toiminnassa tapahtuu riskeihin tai pääoman riittävyteen vaikuttavia merkittäviä muutoksia tai poikkeuksia.

Sisäinen tarkastus arvioi riskien ja pääoman hallintaa koskevia prosesseja vuosittaisen tarkastussuunnitelman mukaisesti. Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti tarkastusten tuloksista, keskeisistä tarkastushavainnoista, mahdollisista toiminnan parantamiseen tähtäävistä suosituksista ja tarkastussuunnitelman toteutumisesta Riski- ja tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle sekä muille tarvittaville organisaation tahoille.

Vakavaraisuuden ja likviditeetin hallinta

Vakavaraisuuden ja likviditeetin hallinta ovat riskienhallintaprosessin keskeisiä osia. Vakaan pääoman ja likviditeetin hallinnan tavoitteena on varmistaa, että S-Pankilla on jatkuvasti tarkoituksenmukainen pääoma- ja likviditeettiasema strategisten liiketoimintatavoitteidensa saavuttamiseksi.

Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että S-Pankin pääoma- ja likviditeetipuskurit ovat riittävällä tasolla mahdollisiin odottamattomiin tapahtumiin. Kuvio 10 havainnollistaa vakavaraisuuden ja hallinnan viitekehystä.

Kuvio 9: Riskienvalvonnan liiketoiminnoista riippumaton raportointi



Kuvio 10: Vakavaraisuuden ja likviditeetin hallinnan viitekehys



Vakavaraisuuden ja likviditeetin hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan, jossa huomioidaan S-Pankin strategia, toimintasuunnittelu ja kokonaisriskistrategia. Prosessi alkaa strategisilla ja kokonaisvaltaisilla riskianalyysillä. S-Pankki hyödyntää erilaisia stressiskenaarioita sen arvioimiseksi, miten mahdolliset epäsuotuisat muutokset saattaisivat vaikuttaa konsernin tai sen yksittäisen yhtiön vakavaraisuuden ja likviditeetin kehittymiseen tietyllä aikajänteellä. Huomioitavia tekijöitä ovat erilaiset kehitysmuutokset makrotaloudessa, sääntelyssä ja kilpailuympäristössä. Lisäksi skenaarioihin sisältyvät oletettavat muutokset S-Pankin liiketoiminnan volyymeissa ja asiakkaiden käyttäytymisessä.

Stressitestit

Stressitesteissä hyödynnetään erilaisia herkkyysanalyysejä, joiden avulla pystytään arvioimaan tiettyjen oletusten ja parametrien vaikutustalittujen riskilajien mittaamistuloksiin ja riskimalleihin. Odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyyttä lasketaan maksu-kyvttömyyden todennäköisyyden (PD = Probability of Default) ja tappio-osuutta (LGD = Loss Given Default) parametrien arvoilla. Mahdolliset keskittymäriskit, jotka liittyvät yritysasiakkaisiin tai kiinteistövakuuksien arvon muutoksiin huomioidaan arvioitaessa luottoriskin stressattuja vaikutuksia vakavaraisuuteen. Markkinariskien näkökulmasta tulo- ja riski (NII = Net Interest Income) lasketaan budjetoidun ja skenaariokohtaisten korkotulon poikkeamana huomioiden markkina-korkotasojen muutokset. Riskittömän korkotuotokäyrän muutosten vaikutukset

markkinahintoihin lasketaan taseen nykyarvo-riskin (EV = Economic Value) avulla. Luotto-preemioriski (spread-risk) arvioidaan historia-tietoihin perustuen simuloimalla muutosten vaikutuksia käyvän arvon rahastoon valitussa skenaariossa ja asianomaiset luotto-preemiot huomioiden. Rahoitustaseen korkoriskin stressiä on käsitelty tarkemmin jäljempänä (kappale Rahoitustaseen korkoriski).

S-Pankki laatii vähintään vuosittain pitkän aikavälin pääomasuunnitelman, joka sisältää kattavan katsauksen S-Pankin pääomien ja riskipositivien kehittymiseen erilaisissa riskiskenaarioissa. Pääomasuunnitelmassa kuvataan myös negatiivisiin skenaarioihin liittyvät toimenpiteet, jotka voidaan tarvittaessa toteuttaa pääomien palauttamiseksi tavoitetasolle. ICAAP-prosessissa (Internal Capital Adequacy Assessment Process) huomioidaan S-Pankin kannalta olennaiset riskityypit. Taulukko 16 havainnollistaa S-Pankille relevantit riskityypit ja niiden huomioinnin sääntelyn mukaisessa (pilari 1) sekä sisäisessä riskiperusteisessa (pilari 2) pääomavaateiden laskennassa.

S-Pankilla ei ole kaupankäyntisalkkua. Siksi S-Pankille ei muodostu pilari 1:n mukaista markkinariskin pääomavaadetta. Koska S-Pankin markkinariskit syntyvät rahoitustaseesta, on ne pilari 1:n mukaisen sääntelyn ja menetelmien mukaan sisällytetty pilari 1 standardimenetelmän luottoriskiin. ICAAP-prosessissa markkinariskin pääomavaade lasketaan S-Pankin sisäisten parametrien ja mallin mukaisesti. Markkinariskejä kuvataan

Taulukko 16: ICAAP-prosessiin sisältyvät riskityypit

RISKITYYPPI JA PÄÄOMIEN ALLOKOINTI	Pilari 1	Pilari 2
Luottoriski	Kyllä	Kyllä
Keskittymäriski	Ei	Kyllä
Operatiivinen riski	Kyllä	Kyllä
Markkinariski; valuuttariski	Kyllä	Kyllä
Markkinariski; rahoitustaseen korkoriski	Ei	Kyllä
Markkinariski; luotto-preemioriski (spread-riski)	Ei	Kyllä
Markkinariski; osakeriski	Ei	Kyllä
Markkinariski; kiinteistöriski	Ei	Kyllä
Strateginen ja liiketoimintariski	Ei	Kyllä
Likviditeettiriski	Ei	ILAAP

tarkemmin jäljempänä (Markkinariskit). Strategisten ja liiketoimintariskien huomiointi ja pääomavaateen laskenta osana ICAAP:ia perustuu erilaisiin skenaarioanalyysiin.

Likviditeettiin liittyvät stressitestit tehdään lähtökohtaisesti vuosittain osana ILAAP-prosessia (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process). Likviditeettisuunnitelma, yhdessä pääomasuunnitelman kanssa antaa kattavan kuvan S-Pankin likviditeettiriskiasemasta erilaisissa stressitilanteissa.

Maksuvalmiuden stressitestit perustuvat 30 päivän maksuvalmiuden riittävyyteen LCR-suhdelukuanalyysiin (Liquidity Coverage Ratio) pohjautuen. Pitkän aikavälin rahoituksen riittävyys arvioidaan analysoimalla pysyvän varainhankinnan vaateen -suhdelukua (NSFR = Net Stable Funding Ratio). Maksuvalmiuden riittävyyden testaamisen lähtökohdaksi on varmistaa likvidien varojen riittävyys kattamaan odottamattomat likviditeetin ulosvirtaukset sekä pitämään LCR- ja NSFR-suhdelukujen vaihtelu säännellyissä rajoissa.

Likviditeettistressien välittömät lyhyen aikavälin vaikutukset voidaan arvioida laskemalla S-Pankin käteisen ja likviditeettireservien kerryttämiskustannukset, joihin vaikuttavat esimerkiksi mahdolliset tappiot johtuen arvopapereiden myynnistä epäsuotuisilla hinnoilla. Välilliset vaikutukset liittyvät liiketoiminnan rajoitteisiin ja vaihtoehtoiskustannuksiin heikentyneessä likviditeetti-asemassa. Pidemmän aikavälin likviditeettistressin vaikutukset liittyvät maineriskiiin, joka voi realisoitua pitkäaikaisen rahoituksen

kustannuksina ja odotettua pienempinä liiketoiminnan volyymeina. Heikentyneen likviditeetin lyhyen ja pitkän aikavälin suorat sekä välilliset vaikutukset heikentävät S-Pankin kannattavuutta, riippumatta siitä onko likviditeettistressi äkillinen vai asteittainen.

Luotto- ja vastapuoliriskit

S-Pankki keskittyy toiminnassaan korttiluottoihin sekä henkilöasiakkaiden kulutus- ja asuntoluottoihin. Yritysluottokanta painottuu uusien asunto-osakeyhtiöiden rakentamisen lainoittamiseen. S-Pankin luottoriskiprofiili on matala, konservatiivisen riskinottohalukkuuden mukaisesti. Alhaisen luottoriskiprofiilin ylläpitämistä tukevat aktiivinen luottoriskienhallinta ja -seuranta.

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia veloitteitaan eli laiminlyö maksuvelvollisuutensa ja tästä aiheutuu luottotappio S-Pankille. Riskiä saattaa syntyä esimerkiksi tilanteissa, joissa luotonmyöntö ei ole perustunut oikeaan ja riittävään tietoon tai jos asiakkaan taloudellisessa tilanteessa tai vakuuden arvossa tapahtuu muutoksia luoton elinkaaren aikana.

Pilari 1:n luottoriskin pääomavaade pitää sisällään myös treasury-yksikön sijoitussalkun riskit, koska S-Pankilla ei ole kaupankäyntisalkkua.

Hallitus hyväksyy luottoriskistrategian ja luottopäätösvaltuudet, jotka noudattavat hyvää pankki- ja luotonantotapaa sekä ulkoista sääntelyä. Luottoriskistrategia sisältää keskeiset luotonannon tavoitteet ja rajat, jotka

perustuvat S-Pankin strategiaan, siitä johdettavaan toimintasuunnitelmaan ja kokonaisriskistrategiaan. Treasuryn sijoitussalkun riskit ja niihin liittyvät limiitit on kuvattu osana treasury vuosittaisista sijoitussuunnitelmaa.

Luottoriskiä hallitaan liike- ja tukitoiminoissa konsernin kokonaisriskistrategiassa, luottoriskistrategiassa ja treasury sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen periaatteiden ja limiittien puitteissa. Tällä tavoin varmistetaan, että otettuihin riskeihin on varattu riittävästi pääomia ja että riskinottohalukkuuden sekä riskienhallinnan tavoitteet toteutuvat. Luottoriskin hallinnan kokonaisuuteen kuuluvat luotonmyöntöprosessi, limiitit, luottoriskiä vähentävät tekijät, kuten vakuuksien hallinta ja takaukset, hinnoittelu sekä luottoriskin seuranta, valvonta ja raportointi. Luottoriskin hallinta perustuu jatkuvaan luotto- ja asiakasvalvontaan. Tällä tavoin mahdolliset ongelmamaamiset voidaan havaita ja niihin voidaan reagoida tarvittavin toimenpitein.

S-Pankilla ei ole arvopaperistamispositioita taseessaan.

Luottoriskin hallinnassa ja mittaamisessa sekä rahoitusinstrumenttien arvonalentumisten laskennassa hyödynnetään erilaisia luottoriskimalleja. Luottoriskille alttiina olevien vastuiden laskentaan vaikuttaa vallitseva taloustilanne ja odotettujen kassavirtojen määrä ajan kuluessa. Luottosalkun riskin laskenta edellyttää lisäksi arvioita maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle ja siihen liittyvän luottotappion määrälle. Rahoitusinstrumenttien arvonalentumista ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa

on käsitelty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa (Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen ja Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta). Samassa yhteydessä on esitelty myös rahoitusvarojen sopimusmuutoksia ja lopullisten luottotappioiden kirjaamista.

S-Pankin luottoriskiasema ja riskikeskittymät

Luottoriski on merkittävin riskilaji S-Pankissa ja se muodostaa 90 prosenttia (2,4 miljardia euroa) kokonaisriskin määrästä (lisätietoa Taulukko 5: Vakavaraisuustietojen pääerät). Taulukko 17 kuvaa olennaisiin tase-eriin sisältyvien luottoriskivastuiden brutto- ja kokonaiskirjanpitoarvot. Bruttokirjanpitoarvoista on johdettu vastuiden kokonaiskirjanpitoarvo vähentämällä bruttokirjanpitoarvoista odotettavissa olevat luottotappiot. Koska saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan käyvän arvon rahaston kautta, taulukko ei esitä niiden määrää. Erälle on kuitenkin kirjattu odotettavissa olevia luottotappioita 0,9 miljoonaa euroa, jotka on kuvattu jäljempänä (katso luku Määrällinen ja laadullinen informaatio odotettavissa olevista luottotappioista aiheutuvista rahamääristä). Samassa yhteydessä esitetään taseen ulkopuolisille vastuille lasketut odotettavissa olevat luottotappioiden määrät.

S-Pankin merkityksellisin luottoriskivastuu noin 65 prosenttia tase-erien kirjanpitoarvosta ovat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Tähän erään sisältyvät muun muassa henkilö- ja yritysasiakkaiden lainat. Kyseinen erä aiheuttaa S-Pankissa myös merkittävimmän luottoriskin odotettavissa olevien luottotappioiden muodossa.

Taulukko 17: S-Pankin luottoriskivastuut

TASE-ERÄT, M€	Bruttokirjanpitoarvo	Odotettavissa oleva luottotappio (ECL)	Kirjanpitoarvo
Käteiset varat	468,4	0,0	468,4
Saamiset luottolaitoksilta	27,8	0,0	27,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 204,8	-12,8	4 192,0
Saamistodistukset	1 674,1	0,0	1 674,1
Osakkeet ja osuudet	25,2	0,0	25,2
Johdannaiset	0,7	0,0	0,7
Muut erät	60,6	0,0	60,6
Yhteensä	6 461,7	-12,8	6 448,9

Keskittymisriskiä voi muodostua, mikäli S-Pankin vastuut ovat keskittyneet maantieteellisesti, toimialakohtaisesti, vakuuslajeittain tai tietyille suurille asiakaskokonaisuuksille. Keskittymäriskejä hallitaan määriteltyjen rajojen puitteissa ja niitä seurataan säännöllisesti osana johdon riskiraporttia. Lisäksi keskittymäriskejä arvioidaan stressitestien avulla pääomasuunnitelman (ICAAP) yhteydessä, osana skenaarioanalyysia.

Maantieteellisesti suurin osa (noin 92 prosenttia) S-Pankin vastuista kohdistuu Suo-

meen ja toiseksi eniten muihin Pohjoismaihin noin 5 prosenttia. Vastuiden maantieteellisessä jakaumassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia suhteessa vuoteen 2017.

S-Pankin asiakaskunta on henkilöasiakkaiden luotonannon osalta määrältään suuri ja mahdollista keskittymäriskiä laskee asiakaskunnan ja vakuuksien jakautuminen maantieteellisesti eri puolille Suomea sekä luottokannan jakautuminen eri luottotuotteiden kesken. Näin ollen vastuiden maantieteellinen jakauma ei muodosta keskittymäriskiä.

Taulukko 18: Vastuiden keskittyminen toimialan mukaan

TASE-ERÄT, M€	Valmistus	Sähkö-, kaasu-, lämpö- ja ilmastointihuolto	Rakentaminen	Tukku- ja vähittäiskauppa	Kuljetus ja varastointi	Rahoitus- ja vakuutus toiminta	Kiinteistöalan toiminta	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	Julkinen hallinto ja maanpuolustus, pakollinen sosiaaliturva	Muut toimialat	Ei toimialaa	Yhteensä
Käteiset varat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468,4
Saamiset luottolaitoksilta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	0,1	33,8	1,3	24,6	0,2	69,3	654,9	4,6	0,6	0,0	6,3	3 396,5	4 192,0
Saamistodistukset	111,2	0,0	25,2	10,0	22,8	903,8	18,5	8,0	38,4	512,9	23,5	0,0	1 674,1
Osakkeet ja osuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,5	8,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	25,2
Johdannaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Muut erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,6	60,6
Yhteensä	111,3	33,8	26,5	34,6	23,0	1 486,5	681,9	12,6	38,9	512,9	30,0	3 457,1	6 448,9

Taulukko 18 kuvaa tase-erittäin luottoriski-vastuiden jakauman toimialan ja vastuuryhmän mukaan. Taulukossa näkyvät olennaisiksi määritellyt toimialat ja vastuuryhmät. Toimialat ja vastuuryhmät, jotka on katsottu ei-olennaisiksi, on koottu yhteen riviin ”muut vastuut” tai sarakkeeseen ”muut toimialat yhteensä”. S-Pankin luottoriskivastuista valtaosa eli noin 54 prosenttia on sellaisia, joilla ei ole toimialaluokkaa. Kyseisessä sarakkeessa on enimmäkseen henkilöasiakaiden luottoja. Yritysluotonanto kohdistuu

pääasiassa uusien asunto-osakeyhtiöiden rakentamiseen. Rakentamisvaiheen jälkeen luottoriski jakautuu asunto-osakeyhtiön omistajien kesken. Näin ollen S-Pankille ei muodostu toimialakohtaista riskikeskittymää. Vastuiden toimialan mukaisessa jakaumassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia suhteessa vuoteen 2017.

Vakuuksien arvoja seurataan ja päivitetään luoton elinkaaren aikana ja niiden ominaisuuksista ylläpidetään tietoa mahdollisten

riskikeskittymien tunnistamiseksi ja hallinnoimiseksi. Kiinteistövakuudet ovat S-Pankin suurin yksittäinen vakuuslajiryhmä. Kiinteistövakuudet ovat kuitenkin hajautuneet suurelle määrälle yksittäisiä lainoja, jonka lisäksi ne ovat hajautuneet maantieteellisesti eri puolille Suomea. Kiinteistövakuuksien mahdollisten arvonnäytösten vaikutuksia konsernin vakavaraisuuteen ja pääomiin arvioidaan osana pääomasuunnitelman skenaarioanalyyssejä. Vakuuksia ja niiden hallintaa on käsitelty myös jäljem-

pänä (Vakuudet ja luoton laatua parantavat järjestelyt).

Keskittämäriskiä voivat S-Pankille aiheuttaa pääasiassa luottolaitokset ja yritykset. Hallinta tapahtuu konsernitasolla asettamalla kokonaislimiitit kullekin asiakaskokonaisuudelle sekä seuraamalla suurten asiakasriskien kehittymistä. Kyseiselle riskille allokoidaan pääomia osana S-Pankin pääomasuunnitelmaa (Taulukko 16: ICAAP-prosessiin sisältyvät riskityypit).

Määrällinen ja laadullinen informaatio odotettavissa olevista luottotappioista aiheutuvista rahamääristä ja altistuminen luottoriskille

Tässä kappaleessa käsitellään määrällistä ja laadullista informaatiota odotettavissa olevista luottotappioista sekä S-Pankin altistumisesta luottoriskille. Rahoitusinstrumenttien arvonalentumista ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaa on käsitelty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa (Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen ja Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta). Lisätietoa löytyy myös konsernin tilinpäätöksen liitetiedosta (Kon-

sernin liitetieto 11: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksettuun hankintamenuon kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot).

S-Pankissa luottoriskiä syntyy henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuista, sijoitustoiminnasta (saamistodistukset) sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista. Taulukko 19–Taulukko 21 kuvaa rahamäärää, joka on alttiina luottoriskille ottamatta huomioon vakuuksia tai muita luoton laatua parantavia järjestelyjä.

Taulukoissa tiedot ovat jaoteltuna luottoriskiluokitusluokkiin. Luottoluokassa 1 maksukyvyttömyyden todennäköisyys on pienin ja luokassa 7 suurin.

Henkilöasiakkaiden luotot muodostavat suurimman altistuman luottoriskille odotettavissa olevien luottotappioiden muodossa. Henkilöasiakkaiden vastuisiin lukeutuvat muun muassa asunto- ja kulutuslainat, joista jälkimmäiset vakuudettomina luottotuotteina synnyttävät suhteessa suuremman määrän luottoriskiä. Yritysasiakkaiden vastuut painottuvat suuriin yrityksiin, joilla on hyvä luottoluokitus. Kyseisillä lainoilla rahoitetaan

enimmäkseen uusien asunto-osakeyhtiöiden rakentamista. Kiinteistövakuudellisina lainoina nämä ovat vähemmän riskisiä, mikä pienentää myös odotettavissa olevien luottotappioiden määrää.

Tilikauden lopussa odotettavissa olevia luottotappioita (ECL = Expected Credit Loss) oli yhteensä 14,5 miljoonaa euroa. Odotettavissa olevat luottotappiot ovat kasvaneet tilikauden aikana tasaisesti samassa suhteessa luottoriskivastuiden lisääntymisen kanssa. Odotettavissa olevat luottotappiot ovat hallituksen luottoriskistrategiassa asettamien riskinottohalukkuuden puitteissa.

Taulukko 19: Altistuminen luottoriskille (henkilöasiakkaat)

HENKILÖASIAKKAIDEN LUOTONANTO 31.12.2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
Luokka 1	2 309 351,7	231 176,7	0,0	2 540 528,4
Luokka 2	182 340,4	26 118,8	0,0	208 459,2
Luokka 3	155 453,8	28 617,5	0,0	184 071,2
Luokka 4	63 498,6	23 598,8	0,0	87 097,4
Luokka 5	181 764,0	26 872,0	0,0	208 636,0
Luokka 6	73 139,6	28 041,0	0,0	101 180,6
Luokka 7	593,1	67 313,9	0,0	67 907,0
Maksukyvytön	0,0	0,0	19 113,5	19 113,5
Bruttokirjanpitoarvo	2 966 141,1	431 738,8	19 113,5	3 416 993,4
ECL-varaus	1 273,5	8 108,3	2 594,7	11 976,6
Nettokirjanpitoarvo	2 964 867,6	423 630,5	16 518,8	3 405 016,8

Taulukko 20: Altistuminen luottoriskille (yritysasiakkaat)

YRITYSASIAKKAIDEN LUOTONANTO 31.12.2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
Luokka 1	310 444,8	10 835,4	0,0	321 280,2
Luokka 2	175 087,5	914,9	0,0	176 002,3
Luokka 3	104 459,5	68,6	0,0	104 528,1
Luokka 4	66 996,0	805,0	0,0	67 801,0
Luokka 5	64 647,8	1 197,3	0,0	65 845,1
Luokka 6	49 134,3	14 354,4	0,0	63 488,7
Luokka 7	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksukyvytön	0,0	0,0	14,9	14,9
Bruttokirjanpitoarvo	770 769,7	28 175,7	14,9	798 960,3
ECL-varaus	736,7	96,5	0,6	833,8
Nettokirjanpitoarvo	770 033,1	28 079,2	14,3	798 126,6

Taulukko 21: Altistuminen luottoriskille (sijoitustoiminta)

SIJOITUSTOIMINTA 31.12.2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
Luokka 1	771 823,6	0,0	0,0	771 823,6
Luokka 2	93 600,5	0,0	0,0	93 600,5
Luokka 3	208 278,9	0,0	0,0	208 278,9
Luokka 4	16 585,6	0,0	0,0	16 585,6
Luokka 5	153 974,9	0,0	0,0	153 974,9
Luokka 6	7 085,4	0,0	0,0	7 085,4
Luokka 7	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksukyvytön	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	1 251 348,9	0,0	0,0	1 251 348,9
ECL-varaus	927,1	0,0	0,0	927,1

Taulukko 22: Altistuminen luottoriskille (taseen ulkopuoliset sitoumukset)

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET 31.12.2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
Luokka 1	1 346 669,7	47 297,3	0,0	1 393 967,0
Luokka 2	100 137,8	13 707,9	0,0	113 845,7
Luokka 3	81 011,1	6 774,7	0,0	87 785,8
Luokka 4	38 525,4	11 206,2	0,0	49 731,6
Luokka 5	149 085,2	7 770,4	0,0	156 855,6
Luokka 6	21 341,5	1 436,5	0,0	22 778,1
Luokka 7	117,6	4 381,3	0,0	4 498,9
Maksukyvytön	0,0	0,0	158,6	158,6
Yhteensä	1 736 888,3	92 574,4	158,6	1 829 621,3
ECL-varaus	200,2	564,5	7,9	772,6

S-Pankilla ei ole rahoitusinstrumentteja, jotka ovat ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja.

Tappioita koskevan vähennyserän muutokset ja siirtymät

Tässä kappaleessa havainnollistetaan kuinka kauden aikana tapahtuneet merkittävät muutokset rahoitusinstrumenttien bruttomääräisessä kirjanpitoarvossa ovat vaikuttaneet tappiota koskevan vähennyserän muu-

toksiin. Taulukko 23 ja Taulukko 24 kuvaavat rahoitusinstrumenttiluokittain odotettavissa olevien luottotappioiden siirtymiä ja muutoksia tilikauden aikana.

Taulukoissa esitetään tappiota koskevan vähennyserän alku- ja loppusaldon välinen täsmäytyslaskelma siten, että Taulukko 23 sisältää saamiset henkilö- ja yritysasiakkailta sekä taseen ulkopuoliset erät ja Taulukko 24 sijoitustoimintaan (saamistodistukset) liittyvät laskelmat.

Raportointikauden odotettavissa olevien luottotappioiden määrä on kasvanut tasaisesti samassa suhteessa luottoriskivastuiden kanssa. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) yhteismäärä kasvoi tilikauden aikana 361,2 tuhatta euroa. Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset olivat tilikaudella yhteensä -647,4 tuhatta euroa. Kyseiseen erään vaikuttavat muun muassa tilikauden aikana tappioita koskevaan vähennyserään tehdyt laskennan muutokset. Kyseisiä muutoksia ovat makrotaloudellisen mallin

käyttöönotto, makrotaloudellisen mallin painoarvoon vaikuttavan johdon kertoimen nostaminen sekä muutos lainanhoitajousten käsittelyssä vaiheen ryhmittelyssä, jotka vaikuttavat kyseiseen erään. Muutoksia on käsitelty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa (IFRS 9:n käyttöönotto 1.1.2018 ja IFRS 9-standardin mukainen arvonalentumismalli). Muilta osin tappiota koskevista vähennyserissä tapahtuneet muutokset ja siirtymät ovat luottoriskistrategian ja vallitsevan tilaanteen mukaisella tasolla.

Taulukko 23: Odotettavissa olevien luottotappioiden täsmäytyslaskelma (saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät)

SAAMISET ASIAKKAILTA JA TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT 2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
ECL 1.1.2018	3 052,0	8 696,7	1 669,6	13 418,3
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-197,3	3 911,9	0,0	3 714,6
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-24,7	0,0	958,9	934,3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	131,6	-2 620,0	0,0	-2 488,3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,0	-654,1	792,6	138,5
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0,6	0,0	-72,0	-71,3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,0	26,7	-39,8	-13,1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	-376,7	-251,3	-175,5	-803,5
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	420,1	1 069,4	84,4	1 573,9
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-773,7	-578,5	-269,8	-1 621,9
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-21,6	-831,6	-345,1	-1 198,3
ECL:n nettomuutos	-841,5	72,5	933,7	164,6
ECL 31.12.2018	2 210,4	8 769,3	2 603,2	13 582,9

Taulukko 24: Odotettavissa olevien luottotappioiden täsmätyslaskelma (sijoitustoiminta)

SIJOITUSTOIMINTA 2018, t€	Vaihe 1 12 kk ECL	Vaihe 2 Koko voimassaoloajan ECL	Vaihe 3 Koko voimassaoloajan ECL	Yhteensä
ECL 1.1.2018	730,6	0,0	0,0	730,6
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,0	0,0	0,0	0,0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	156,1	0,0	0,0	156,1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	171,1	0,0	0,0	171,1
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-130,8	0,0	0,0	-130,8
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,0	0,0	0,0	0,0
ECL:n nettomuutos	196,5	0,0	0,0	196,5
ECL 31.12.2018	927,1	0,0	0,0	927,1

Lopullisten luottotappioiden kirjaamista on käsitelty edellä konsernin tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa (Rahoitusinstrumenttien arvonalentuminen). S-Pankissa luottotappioita muodostuu eniten vakuudettomista luottoista, jotka kirjataan luottotappioiksi jo aikaisessa vaiheessa (4 – 7 kuukauden sisällä saatavan erääntymisestä). Varhainen luottotappioksi kirjaaminen vähentää luonnollisesti odotettavissa olevien luottotappioiden määrää. Perintätoimistot kohdistavat kyseisiin luottoihin kuitenkin edelleen aktiivisia perintätoimenpiteitä, jotka lopulta palautusten

kautta pienentävät tuloslaskelmaan kirjattavia odotettavissa olevia luottotappiota jaksoitettuun hankintamenuon kirjatuista rahoitusvaroista. Raportointikaudella on kirjattu pois lopullisina luottotappioina yhteensä 12,2 miljoonaa euroa rahoitusvaroja, joihin edelleen kohdistuu perintätoimenpiteitä.

Konsernin tuloslaskelman liitetieto esittää numeerisia tietoja sekä odotettavissa olevista luottotappioista että lopullisista luottotappioista (Konsernin liitetieto 11: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankinta-

menoon kirjatusta rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot). Tilikauden aikana tuloslaskelmaan kirjattiin lopullisia luottotappioita 13,3 miljoonaa euroa. Kirjattu peruuksia oli 4,7 miljoonaa euroa.

Vakuudet ja luoton laatua parantavat järjestelyt

S-Pankki käyttää vakuuksia, takauksia ja johdannaisia luottoriskien hallintaan. Luoton

laatua parantavina järjestelyinä ne vaikuttavat myös vakuudellisten luottojen myöntöön. S-Pankin hallitus päättää hyväksyttävistä vakuuslajeista sekä niiden arvostusperiaatteista.

S-Pankki edellyttää kattavia vakuuksia luottoriskin pienentämiseksi pääasiallisesti kaikissa luottolajeissa pois lukien henkilöasiakkaiden kortti- ja vakuudettomat kulutusluotot. Käytettävien vakuuksien hyväksyttävyyttä, sitovuutta, kattavuutta ja realisoitavuutta varmistetaan luotonmyöntöohjeissa määritellyillä tavoilla.

Periaatteena on, että luottoja myönnetään vain asiakkaille, joiden takaisinmaksukyky on riittävän hyvä riippumatta mahdollisten vakuuksien arvosta. Vakuudet arvostetaan vakuuslajista riippuen markkina-arvoonsa tai käypään arvoon. Varovaisuusperiaatteen nojalla luottoriskin vähentämisessä huomioidaan vakuuden arvoa pienentävä arvonalennus, jonka koko riippuu useista seikoista. Kiinteistövakuuksien arvoja seurataan ja päivitetään säännöllisesti luoton elinkaaren aikana. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa vakuuden vaikutus sekä sen realisointiin liittyvät epävarmuus ja kustannukset tulevat huomioituksi tappio-osuutta (LGD = Loss Given Default) kuvaavien parametrien kautta.

Takauksina käytetään tavanomaisia takausmuotoja, joita ovat esimerkiksi valtiontakaus ja luonnollisen- tai oikeushenkilön takaussitoumukset. Takauksia käyttämällä luottoriski

siirtyy vastapuolelta takaajalle. Luottoriskin vakavaraisuusvaatimusta laskettaessa riskiä vähentävinä tekijöinä on käytetty kiinteistövakuuksia ja takauksen luonteisia luotto-suojia (esimerkiksi valtiontakaukset opinto-, asunto- asunto-osakeyhtiöiden lainoissa sekä ulkopuolisen palveluntarjoajan henkilöasiakkaiden asuntolainaan kohdistuvat S-Asunto-takaukset).

S-Pankin hallussa olevien vakuuksien laadussa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2018 aikana.

Taulukko 25 havainnollistaa luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneiden rahoitusvarojen (vaihe 3) osalta määrällistä informaatiota hallussa olevasta vakuudesta. Taseen ulkopuoliset vastuut sisältyvät kuhunkin asianomaiseen rahoitusvarojen erään. Vaiheessa 3 olevien vakuudellisten vastuiden vakuusarvot kattavat vastuiden bruttokirjanpitoarvon.

Taulukko 25: Arvoltaan alentuneet vastuut ja niihin liittyvät vakuudet

ARVOLTAAN ALENTUNEET RAHOITUSVARAT, t€	Brutto-kirjanpitoarvo	ECL-varaus	Netto-kirjanpitoarvo	Vakuuden käypä arvo
Henkilöasiakkaiden luotonanto	19 113,5	2 602,6	16 510,9	21 868,5
Yritysasiakkaiden luotonanto	14,9	0,6	14,3	300,0
Arvoltaan alentuneet rahoitusvarat yhteensä	19 128,4	2 603,2	16 525,2	22 168,5

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa on käytetty tappio-osuusparametrimäärä (LGD) arvoa nolla vakuudellisissa sijoitustililimiiteissä sekä kiinteistövakuudellisissa luotoissa, mikäli maksamattoman pääoman määrä on alle 50 prosenttia luoton vakuuden (vakuuksien) käyvästä arvosta. Tällöin kyseisille luotoille ei ole muodostunut tappiota koskevaa vähennyserää. Johdannais-ten käyttöä luottoriskien hallinnassa käsitellään seuraavassa kappaleessa (Vastapuoliriskit).

Vastapuoliriskit

Vakavaraisuusasetuksen mukaista vastapuoliriskiä voi syntyä solmituista johdannaissopimuksista sellaisissa tilanteissa, jossa vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia veloitteita sopimuksen ollessa markkina-arvoltaan positiivinen. Johdannaissopimuksia käytetään silloin, kun halutaan suojata tiettyä tase-erää, positioita tai kassavirtaa tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan. S-Pankki käyttää johdannaissopimuksia yksinomaan riskienhallintatarkoituksiin.

Määrittääkseen vastapuoliriskin ja kaikkien niiden positiivisen markkina-arvon omaavien johdannaissopimusten nykyisen jälleenhankinta-arvon, S-Pankki käyttää vakavaraisuusasetuksen artiklan 274 mukaista käyvän arvon menetelmää. Johdannaissopimoihin liittyvää markkinariskin hallintaa on kuvattu jäljempänä (Markkinariskit).

S-Pankki tekee johdannaissopimuksia kanssa ISDA- (International Swaps and

Derivatives Association) ja CSA-sopimukset (Credit Support Annex), jotka vähentävät vastapuoliriskiä. Sopimuksissa sovitaan yleisistä johdannaisiin liittyvistä ehtoista ja vakuuksien käytöstä vastapuolten välillä. Laskettaessa rahoitusinstrumentteihin liittyvän vastapuoliriskin enimmäismäärää, avoimeen positioon luetaan rahat ja pankkisaamiset, sijoitukset, talletukset ja muut rahoitustransaktiot, kuten johdannaissopimukset.

Tulevaisuuden potentiaalinen luottoriski lasketaan kohde-etuusarvojen perusteella, erityisten prosenttiosuuksien mukaisesti vakavaraisuusasetuksen artiklaa 274 noudattaen. Nykyisen jälleenhankinta-arvon ja mahdollisen tulevan luottoriskin summa muodostaa johdannaissopimuksen vastuuarvon. Johdannaisriskipainotettujen vastuuerien perusteella (1,6 M€) muodostetaan pilari 1:n vastapuoliriskin omien varojen vähimmäisvaade (0,1 M€), joka on huomioitu osana luottoriskin vähimmäispääomavaadetta.

Johdannaissopimukseen liittyvä vastuun arvonoinniriski (CVA = Credit Valuation Adjustment), joka viittaa johdannaissopimusten käyvän arvon (tai hinnan) oikaisuun vastapuolen luottoriskin huomioon ottamiseksi. Kyseinen oikaisu pitää sisällään vastapuolen luottomarginaalit sekä markkinariskitekijät, jotka ohjaavat johdannaisarvostusta ja siten myös riskiä. Vastuun arvonoinniriskiiin liittyvät riskipainotetut vastuuerät olivat tilikauden lopulla 3,1 miljoonaa euroa ja riskiin liittyvät pilari 1:n mukaiset vähimmäispääomavaaheet 0,3 miljoonaa euroa.

Seuranta ja raportointi

Pankkiliiketoiminta vastaa luottoriskien hallinnasta ja seuraa säännöllisesti taseen ja luottokannan kehitystä. Raporteilla seurataan muun muassa asetettujen tavoitteiden ja riskitasojen toteutumista, luottokannan jakautumista riskiluokkiin, luottojen alueellista jakautumista, riskikeskittymiä, vakuuksien arvoja, marginaalien toteutumista, riskiluokittelumallien toimivuutta ja luotonhallintaprosessien toimivuutta sekä ongelmasaamia ja odotettavissa olevia luottotappioita.

Tämän ohella riskienvalvontatoiminto seuraa ja varmistaa, että liiketoiminnot toimivat kokonaisriski- ja luottoriskistrategiassa määriteltyjen periaatteiden, asetettujen limiittien ja päätösvaltuuksien mukaisesti. Riskienvalvonta raportoi säännöllisesti S-Pankin luottoriski-profiilista ja riskienhallinnan onnistumisesta S-Pankin johdolle, riskikomitealle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Operatiiviset riskit

S-Pankin operatiivisen riski profiiliin vaikuttavat olennaisesti järjestelmähäiriöt ja keskeytykset, väärinkäytökset ja mahdolliset puutteet ulkoisten palveluntarjoajien toiminnassa. Operatiivisen riskin toteutuneet tappiot vuonna 2018 olivat hyvin alhaiset (633 tuhatta euroa) verrattuna niille varattuun pääomavaateeseen. Vuonna 2018 S-Pankki sai ensimmäisenä suomalaisena pankkina Payment Card Industry Data Security Standard (PCI DSS) -statuksen. PCI DSS:n asettamat tekniset ja toiminnalliset vaateet tilittietojen suojaamiseksi toteutetaan operatiivisissa prosesseissa turvallisuusstrategian mukaisesti.

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan epäselvien tai puutteellisten prosessien, puutteellisten järjestelmien, henkilöstön tai ulkoisten tekijöiden aiheuttamaa tappion mahdollisuutta. Oikeudellinen riski ja maineriski sisältyvät operatiiviseen riskiin. Toteutuneen operatiivisen riskin seuraukset voivat ilmetä rahallisenä tappiona tai S-Pankin maineen, arvostuksen ja luottamuksen heikkenemisenä.

S-Pankin operatiivisen riskin hallinnan tärkeimpinä tavoitteina on hallita maineriskiä ja turvata toiminnan jatkuvuus ja sääntelyn mukaisuus sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Operatiivisten riskein hallinta tukee S-Pankin arvojen ja strategian sekä hyvän pankki- ja luotonantotavan noudattamisen toteutumista. Riskienhallinta kattaa kaikki liiketoimintaan liittyvät olennaiset operatiiviset riskit.

Tavoitteiden toteutumisen tueksi riskienhallintaa toteutetaan koko organisaatiossa seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Tunnistetaan, mitataan, seurataan, arvioidaan ja raportoidaan S-Pankin liiketoimintaan liittyvät olennaiset riskit sekä niiden vaikutukset riskinkantokykyyn ja riskinottohalukkuuteen.
- Määritetään riskeille hallintakeinot ja varmistetaan niiden toimivuus, tarkoituksenmukaisuus, kustannustehokkuus ja riittävyys S-Pankin riskinottohalukkuus ja sisäisen valvonnan toimenpiteet huomioon ottaen.
- Integroidaan riskienhallinta osaksi S-Pankin johtamisjärjestelmää, päätöksentekoa ja toimintatapoja.

Operatiivisia riskejä tunnistettaessa ja arvioidessa huomioidaan myös toiminnan ulkoistamiseen liittyvät riskit sekä compliance-riskit eli muun muassa rahanpesuun, terrorismin rahoittamiseen sekä ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapojen noudattamiseen liittyvät riskit. S-Pankin operatiivisen riskin hallintaan liittyy erilaisia menettelyjä, joiden avulla riskejä pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan: Uudet tuotteet ja palvelut hyväksytään määrämuotoisen hyväksymismenettelyn mukaisesti ennen kuin tuote tai palvelu otetaan käyttöön tai sitä tarjotaan asiakkaalle. Vastaavanlaisella menettelyllä hyväksytään uudet vastapuolet ja sopimus-kumppanit ennen kuin niiden kanssa ryhdytään toimimaan. Toiminnan merkittäviin häiriöihin varaudutaan jatkuvuus suunnittelulla. Toteutuneita operatiivisia riskejä hallitaan poikkeamienhallinnan menettelyn avulla. Mahdollisesti toteutuviin operatiivisiin riskeihin varaudutaan vakuutuksilla esimerkiksi väärinkäytösten, omaisuusvahinkojen tai rikollisen toiminnan aiheuttamista vahingoista.

S-Pankin liiketoiminnoista riippumaton operatiivisten riskien valvontatoiminto valvoo ja arvioi kokonaisvaltaisesti S-Pankin operatiivisen riskin hallinnan kattavuutta, riittävyttä ja tehokkuutta. Operatiivisten riskien valvonta tukee organisaation riskienhallinnan toteutusta ja varmistaa, että keskeiset operatiiviset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja että riskeille asetetaan tarkoituksenmukaiset sekä riittävät hallintatoimenpiteet. Lisäksi toiminto ylläpitää ja kehittää menetelmiä riskien mittaamiseen, arviointiin ja raportointiin sekä tukee liiketoimintoja riskien tunnistamisessa ja niiden hallinnan toteutuksessa.

Seuranta ja raportointi

S-Pankki seuraa ja valvoo toimintaansa eri organisaation tasoilla jatkuvasti. Jokainen työntekijä on vastuussa riskienhallinnan toteuttamisesta omalla vastuualueellaan ja operatiivisiin riskeihin liittyvien poikkeamien raportoinnista.

S-Pankilla on toimintamalli ja raportointijärjestelmä toteutuneiden operatiivisten poikkeamien hallintaan. Ilmoitus laaditaan sellaisista tilanteista ja tapahtumista, jotka rajoittavat tavanomaista toimintaa, rikkovat sääntelyvaateita tai S-Pankin ohjeistuksia. Poikkeamana pidetään myös senkaltaisia sopimosopuolten tai alihankkijoiden toimia, joilla on heikentävä vaikutus S-Pankin toimintaan. Ilmoituksessa kuvataan tapahtuman johtaneet syyt sekä arvioidaan tapahtuman vaikutukset ja mahdolliset kustannukset. Tarvittaessa myös suunnitellaan ja määritellään toimenpiteet vastaavien tapahtumien estämiseksi tulevaisuudessa. Lisäksi S-Pankissa on menettely, joka mahdollistaa mahdollisten rikkomusten luottamuksellisen sisäisen raportoinnin (a whistle blowing channel).

Riskienvalvontatoiminto raportoi säännöllisesti S-Pankin merkittävimmistä toteutuneista operatiivisista riskeistä ja riskienhallinnan tasosta S-Pankin hallitukselle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle, riskikomitealle, toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmälle sekä viranomaisille. Compliance-toiminto valvoo säännösten noudattamista ja menettelytapojen riittävyttä, antaa suosituksia kehittämistoimenpiteistä ja valvoo edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttamista.

Markkinariskit

S-Pankin markkinariski koostuu enimmäkseen luottopreemioriskistä (spread-riski) ja rahoitustaseen korkoriskistä, jotka johtuvat rakenteellisesta taseen korkoriskistä ja treasury sijoitustoiminnasta. Muut S-Pankin taseeseen liittyvät markkinariskit, kuten osake-, valuutta- ja kiinteistöriskit eivät ole merkityksellisiä. Markkinariskiä hallinnoidaan konservatiivisella riskinottohalukkuudella.

Yleisesti markkinariskillä tarkoitetaan arvopereiden kurssien, korkojen, valuuttakurssien muutosten tai tase-erien markkina-arvon vaihteluiden vaikutusta pankin tulokseen ja taseeseen. S-Pankin markkinariski koostuu pääasiassa pankkiliiketoiminnan rahoitustaseen rakenteellisesta korkoriskistä ja treasury sijoitustoiminnan korkoriskistä. Lisäksi konsernin rahoitustaseessa on hyvin pienissä määrin myös osake-, valuutta- ja kiinteistöriskiä. S-Pankki ei harjoita trading-toimintaa ja yhtiöllä ei ole kaupankäyntisalkua, joten S-Pankille ei muodostu pilarin 1:n pääomavaadetta markkinariskille. Koska S-Pankin markkinariski muodostuu rahoitustaseen riskeistä, edellä mainittu pääomavaade on mukana luottoriskin pääomavaateissa.

Sisäisessä pilarin 2 pääomien riittävyyden arviointiprosessissa (ICAAP) S-Pankki huomioi edellä mainittujen rahoitustaseessa tunnistettujen markkinariskilajien lisäksi saa-

mistodistusten luottoriskikomponentista syntyvän riskin, jota S-Pankissa kutsutaan nimellä luottopreemioriski (spread-riski). Siten S-Pankin pilari 2 -markkinariskin kokonaisuus muodostuu rahoitustaseen korkoriskeistä sekä spread-, osake-, valuutta- ja kiinteistöriskeistä. Lisäksi osana pilari 2 -tarkastelua huomioidaan kyseisten riskilajien väliset, keskinäisiin korrelaatioihin perustuvat, kokonaismarkkinariskiä vähentävät hajautushyödyt.

Markkinariskien hallinnassa S-Pankin tavoitteena on hallita markkinahintojen heilahteluista aiheutuvat odot-tamattomat muutokset S-Pankin tulokseen ja vakavaraisuuteen sekä optimoida oman pääoman tuotto riskinottohalukkuuden puitteissa. Hallinnassa korostuu erityisesti ulkoisen toimintaympäristön seuranta ja ennakointi. Markkinariskien hallinta perustuu konservatiiviseen riskinottohalukkuuteen ja siitä johdettuihin riskilimiitteihin, joita seurataan ja raportoidaan aktiivisesti S-Pankin johdolle. Markkinariskikeskittymiä hallitaan konserni- ja liiketoimintason limiiteillä, jotka määritellään rahamääräisinä markkinariskiherkkyyksinä. Sisäistä siirtohinnoittelua käytetään avuksi markkinariskien hallinnassa.

Markkinariskejä tarkastellaan nykyarvo-, tulo- ja markkinahintariskin kannalta, jotka mittaavat riskejä erityyppisistä näkökulmista. Markkinahintariski liittyy aina tase-erien markkinahintaherkkyysiin ja johdannaisiin

sekä markkinahintojen heilunnan käyvän arvon tulosvaikutuksiin. Markkinariskejä mitataan allokaatiojakauman, herkkyyksilukujen, stressitestien ja skenaarioanalyysien avulla.

Treasury-yksikkö on vastuussa konsernin markkinariskien operatiivisesta hallinnasta saamiensa valtuuksien puitteissa. Treasury sijoitustoiminnan tavoitteenasetanta ja riskinotto on sidoksissa S-Pankin hallituksen hyväksymään kokonaisriskistrategiaan ja riskinottohalukkuuteen.

Rahoitustaseen korkoriski

Pääosa S-Pankin markkinariskistä syntyy rahoitustaseen korkoriskistä (IRRBB = Interest Rate Risk in the Banking Book). Rahoitustaseen korkoriskiä tarkastellaan pankkitoiminnan rakenteellisena korkoriskinä ja treasury sijoitussalkun saamistodistusten korkoriskinä.

Pankkitoiminnan rakenteellinen korkoriski aiheutuu saamisten ja velkojen toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista ja maturiteeteista, jonka seurauksena pankkitoiminnan tuleva korkokate (korkokateriski/tuloriski) ja taseen nettonykyarvo (nykyarvoriski) eivät ole täysin ennustettavissa. Tulo- ja nykyarvoriski mittaavat riskejä erityyppisistä näkökulmista. Koko taseen nykyarvoriski mittaa taseen velkojen ja saatavien nettonykyarvon eli teoreettisen oman pääoman taloudellisen arvon. Tuloriskillä simuloidaan riskien realisoitumisen vaikutuksia S-Pankin tulokseen määrätyn ajanjakson aikana.

Talletus- ja antolainauttoiminnasta syntyvän rakenteellisen korkoriskin lisäksi S-Pankille aiheutuu korkoriskiä treasury sijoitustoiminnasta. Korkoriskiä syntyy, kun salkun saamistodistusten arvot voivat muuttua markkinakorkojen muutoksen seurauksena (hintariski). Hintariski liittyy tase-erien markkinahintaherkkyysiin ja markkinahintojen heilunnan käyvän arvon tulosvaikutuksiin. Hintariski on siis nykyarvoperusteinen korkoriski taseen jatkuvasti arvostettavien erien osalta. Taulukko 26 havainnollistaa treasury sijoitussalkun koostumusta.

Taulukko 26: Treasury sijoitussalkun koostumus

31.12.2018, M€	Vastuu	Riskipainotetut vastuuerät (RWAs, Luottoriski, standardi menetelmä)	Riskipainotettujen vastuuerien tiheys
Vastuuryhmä			
Valtiot tai keskuspankit	463,2	0,0	0,0 %
Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	484,3	0,0	0,0 %
Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	5,0	1,0	20,0 %
Laitokset	420,3	128,2	31,5 %
Yritykset	293,3	293,2	100,0 %
Katetut joukkolainat	465,3	46,5	10,0 %
Yhteissijoitusyritykset	24,7	24,7	100,0 %
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,4	0,4	100,0 %
Yhteensä	2 156,5	494,1	
31.12.2017, M€	Vastuu	Riskipainotetut vastuuerät (RWAs, Luottoriski, standardi menetelmä)	Riskipainotettujen vastuuerien tiheys
Vastuuryhmä			
Valtiot tai keskuspankit	516,3	0,0	0,0 %
Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	264,0	0,0	0,0 %
Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	7,1	1,4	20,0 %
Laitokset	384,3	117,9	31,8 %
Yritykset	307,6	310,8	101,0 %
Katetut joukkolainat	360,6	36,1	10,0 %
Yhteissijoitusyritykset	30,7	30,7	100,0 %
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,2	0,2	100,0 %
Yhteensä	1 870,9	497,1	

Korkoriskiä hallitaan suunnittelemalla tase-rakennetta, kuten varojen ja velkojen maturiteettia ja korkosidonnaisuutta sekä korkojohdannaissopimuksilla. Korkoriskiasemaa

kuvaava myös seuraava taulukko, jossa esitetään rahoitusvarojen- ja velkojen jakauma korkosidonnaisuuden mukaan. S-Pankin velkojen ja saatavien korkosidonnaisuuk-

sisä suurin korkoriskin nykarvoriskiä synnyttävä epätasapaino esiintyy 0–1 kuukauden maturiteettikorissa, koska S-Pankin pääsiallinen rahoituslähde perustuu eräpäi-

vättömiin talletuksiin, joiden laskennallisenä korontarkistuspäivänä sovelletaan konservatiivisesti 1 kuukauden maturiteettiä.

Taulukko 27: Rahoitusvarojen- ja velkojen jakauma korkosidonnaisuuden mukaan

		a	b	c	d	e	f
RAHOITUSVARAT JA -VELAT 31.12.2018, M€		0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
1	Käteiset varat	468,4	0,0	0,0	0,0	0,0	468,4
2	Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	188,8	68,4	661,0	84,3	0,0	1 002,5
3	Saamiset luottolaitoksilta	27,8	0,0	0,0	0,0	0,0	27,8
4	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 760,6	2 348,5	59,8	17,7	0,3	4 187,0
5	Saamistodistukset	318,4	164,3	165,6	17,1	0,0	665,4
6	Johdannaissopimukset (varat)	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
7	Rahoitusvarat yhteensä	2 764,8	2 581,2	886,5	119,1	0,3	6 351,9
8	Velat luottolaitoksille	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
9	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 879,5	0,8	3,4	0,0	0,0	5 883,8
10	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0
12	Johdannaissopimukset (velat)	4,6	2,1	6,4	0,0	0,0	13,1
13	Rahoitusvelat yhteensä	5 884,5	52,9	9,8	0,0	0,0	5 947,2
14	Rahoitusvarat ja -velat yhteensä	-3 119,7	2 528,3	876,7	119,1	0,3	404,7

RAHOITUSVARAT JA -VELAT 31.12.2017, M€		a	b	c	d	e	f
		0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	Yli 10 vuotta	Yhteensä
1	Käteiset varat	493,0	0,0	0,0	0,0	0,0	493,0
2	Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	261,0	62,7	406,2	130,6	0,0	860,5
3	Saamiset luottolaitoksilta	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	25,7
4	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 817,6	1 780,8	103,5	18,4	4,6	3 724,9
5	Saamistodistukset	176,7	88,0	175,0	24,6	0,0	464,3
6	Johdannaissopimukset (varat)	0,8	0,0	0,2	0,0	0,0	1,0
7	Rahoitusvarat yhteensä	2 774,9	1 931,5	684,8	173,6	4,6	5 569,4
8	Velat luottolaitoksille	10,1	0,0	0,0	0,0	0,0	10,1
9	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 043,2	2,1	2,2	0,0	0,0	5 047,5
10	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0
12	Johdannaissopimukset (velat)	2,4	3,3	0,6	0,0	0,0	6,3
13	Rahoitusvelat yhteensä	5 055,7	55,3	2,8	0,0	0,0	5 113,9
14	Rahoitusvarat ja -velat yhteensä	-2 280,9	1 876,2	682,0	173,6	4,6	455,5

Hallitus on asettanut enimmäismäärän S-Pankin nykyarvo-, tulo- ja hintariskille. Pankkitoiminnan korkoriskiä seurataan korkogap-analyysillä, jossa velat ja saamiset on ryhmitelty aikaperiodeihin korkosidonnaisuuden perusteella. Korkokäyrä-

muutosten vaikutuksia S-Pankin korkoriskiasemaan seurataan päivittäin markkinahintojen heilahduksille alttiiden tase-erien nykyarvomenetelmällä (hintariski) sekä kuukausittain tuloriski- ja nykyarvomenetelmällä.

Ohessa on esitetty rahoitustaseen korkoriskin stressi, joka kuvaa rahoitus- tai velkasopimukseen sovellettavan markkinakorkokäyrän yhden-suuntaista muutosta kaikissa korkokäyrän maturiteeteissa.

Taulukko 28: Rahoitustaseen korkoriskin herkkyysoanalyysi

TULORISKI (Net Interest Income, NII), M€	31.12.2018	31.12.2017	TASEEN NYKYARVORISKI (Economic Value, EV), M€	31.12.2018	31.12.2017
+100 korkopistettä	27,7	27,0	+100 korkopistettä	-31,0	-25,6
-100 korkopistettä	-7,7	-7,7	-100 korkopistettä	102,5	75,6

Taulukko 29: Treasuryn sijoitussalkun hintariski

HINTARISKI, TREASURYN SIJOITUSSALKKU, M€	31.12.2018			31.12.2017		
	Salkku	Herkkyys	Herkkyys %	Salkku	Herkkyys	Herkkyys %
Korkoshokki						
+100 korkopistettä		-17,4	-0,9 %		-16,4	-1,1 %
-100 korkopistettä	1 952,1	18,0	0,9 %	1 870,9	17,0	1,2 %

Luottopreemioriski (spread-riski)

Treasuryn toimintaan liittyä myös luottopreemioriskiä, joka muodostuu salkun kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista joukkovelkakirjalainoista. Luottopreemioriskillä tarkoitetaan sitä, että markkinoiden yleinen näkemys sijoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuudesta muuttuu tai markkinoiden yleinen suhtautuminen luottoriskiä sisältäviin sijoituksiin muuttuu, minkä seurauksena sijoitusten arvot heikkenevät. Luottoriskipreemion suuruutta seurataan säännöllisesti osana päivittäistä korkoriskiraportointia.

Luottopreemioriskiä mitataan S-Pankin sisäisen markkinariskimallin mukaisesti päivittäin, perustuen historiassa havaittuihin luottoriskilisiin stressattuihin volatiliteettitasoihin. Markkinariskimallissa sovelletaan 12 kuukauden tarkasteluhorisonttia ja 99,5 prosenttia turvaavuustasoa. Markkinariskimallin pohjalta lasketaan lisäksi spreadiriskin sisäinen pilari 2 -pääomavaade.

S-Pankin hallitus on asettanut enimmäismäärän luottopreemioriskille. Vastapuoliliittien määrittelyssä arvioidaan vastapuolten luottoriskiä perustuen pääasiassa ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokitustietoihin. Sijoitustoiminta on varovaista ja varoja sijoitetaan hyvän luottoluokituksen omaaviin ja likvideihin kohteisiin.

Osake-, valuutta- ja kiinteistöriskit sekä muut markkinariskit

Taseen osakeriskit toteutuvat suoraan osak-

keiden markkinahintojen muuttuessa. Osakeriskejä syntyy vähäisessä määrin osana treasury toimintaa ja niiden hallinnointi sekä limitointi perustuvat yksinkertaisiin allokatiolimiitteihin. Osakkeita hyödynnetään S-Pankissa ensisijaisesti markkinariskien hajauttamiseksi ja osakeriskien tasoa pidetään maltillisena. Alhaisesta riskitasosta huolimatta osakemarkkinariskejä valvotaan säännöllisesti ja riskinottoa sääteleviä limiittejä säädellään tarvittaessa.

Kiinteistöriskejä syntyy osana S-Pankin sijoitustoimintaa ja niiden pääasiallinen tarkoitus on salkun markkinariskien hajauttaminen. Kiinteistöriskejä hallinnoidaan ensisijaisesti allokatiorajoitteilla ja riskitaso pidetään matalana.

S-Pankille muodostuu valuuttakurssiriskiä vain silloin, kun tehdään vieraassa valuutassa velkakirjasijoitus osana sijoitustoimintaa, asiakkaan valuuttamääräisen kaupankäynnin tai valuuttatilien yhteydessä. Sallitut valuutat määritellään valuuttariskilimiiteissä ja lähtökohtaisesti valuuttariskit suojataan.

Osana sijoitustoimintaa S-Pankille muodostuu epäsuoraa markkinariskiä metsäkiinteistöjen rahastosijoitusten kautta. Tämä riski pidetään erittäin maltillisena sijoituslimiitin avulla.

Seuranta ja raportointi

S-Pankissa treasury seuraa markkinariskiä päivittäin ja pankkiliikeytoiminta vastaa mark-

kinariskien operatiivisesta mittaamisesta, seurannasta ja raportoinnista organisaation sisällä sovittujen menettelyjen mukaisesti.

Myös riskienvalvonta seuraa markkinariskiasemaa päivittäin. Tämän ohella riskienvalvontatoiminto valvoo S-Pankin markkinariskien hallintaa ja käytössä olevia markkinariskimallien toimivuutta sekä käyttöä. Keskeisimmät markkinariskeihin liittyvät kokonaisuudet, riskienhallinnan toimivuus ja riskien vaikutukset pääomien riittävyteen raportoidaan S-Pankin johdolle, riskikomitealle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Likviditeettiriskit

S-Pankki altistuu likviditeettiriskille asiakkaiden luotonannon, rahoituksen ja treasury sijoitustoiminnan yhteydessä. S-Pankin likviditeettiasema on vahva ja riskinottohalukkuus konservatiivinen. Likviditeettiaseman ylläpitämistä tuetaan aktiivisilla riskienhallintatoimenpiteillä ja jatkuvalla seurannalla. Treasury sijoitustoiminnan päätavoitteena on varmistaa, että S-Pankin likviditeettiasema ylittää jatkuvasti sääntelyn ja sisäisesti asetettujen tavoitteiden minimitasot.

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä, että S-Pankki ei kykenisi hoitamaan maksuvelvoitteitaan ajallaan tai kykenisi hoitamaan ne normaalia korkeimmilla kustannuksilla. Likviditeettiriskillä tarkoitetaan lisäksi maksuvalmiusriskiä eli lyhytaikaisten sisään

tulevien ja ulos menevien kassavirtojen erotuksesta syntyvää epävarmuutta sekä rakenteellista rahoitusriskiä eli pidemmän aikavälin luotonannon rahoittamiseen liittyvää epävarmuutta. Likviditeettiriskin toteutumisen taustalla olevat syyt voivat olla pankki- tai markkinakohtaisia. S-Pankin likviditeettiriskin kannalta merkittävimpiä riskitekijöitä ovat seuraavat:

- talletuspako eri asiakassegmenteissä
- rahoituslimiittien äkillinen käyttöasteen nousu
- vakuusvaateiden kasvu
- likviditeettireserviin kuuluvien sijoitusten markkina-arvojen lasku

S-Pankki mittaa LCR-suhdelukua sekä viranomaisten määrittämien parametrien mukaisesti että sisäisesti määritellyjä parametreja ja mallia noudattaen. Sisäisessä mallinnuksessa sovellettavat limiitit ja laskentaparametrit on hyväksytty S-Pankin hallituksessa ja ne noudattavat kokonaisriskistrategian mukaista riskinottohalukkuutta. Limiittirakenteella varmistetaan, että likviditeettiasema täyttää jatkuvasti sääntelyn asettamat vaatimukset ja sisäiset tavoitetasot. S-Pankin likviditeettistrategia sisältää myös likviditeettin jatkuvuussuunnitelman, joka määrittelee toimenpiteet likviditeetin riittävyden varmistamiseksi myös stressaantuneessa markkinaympäristössä.

Maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskejä seurataan päivittäin kassaennusteilla ja LCR-raporteilla sekä kuukausittain gap-analyysillä,

jossa varat ja velat on ryhmitelty eri aikaperiodeihin maturiteetin mukaan. Tämä jakauma on esitetty tilinpäätöksen konsernin liitetiedossa (Konsernin liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma). Sopimuksellisiin maturiteetteihin perustuva rahoitusvelkajakauma painottuu S-Pankin henkilöasiakastalletuksiin pohjautuvan rahoituksen johdosta 0–1 kuukauden maturiteettiluokkaan. Likviditeettiriskimielessä nämä talletukset ovat kuitenkin pysyvää ja stabiilia rahoitusta, jonka tilastojen mukainen käyttäytymiseen perustuva maturiteetti on huomattavasti pitempää kuin yksi kuukausi. Johdannaisvelkojen osalta maturiteetti painottuu 1–5 vuoden luokkaan, joka vastaa suojattavan sijoitussalkun keskimaturiteettia.

S-Pankin sisäinen likviditeettimallinnus on olennainen osa vuosittaista likviditeetin riittävyyden arviointiprosessia (ILAAP = Internal Liquidity Adequacy Assessment Process). ILAAP tarkoittaa S-Pankin likviditeettiriskien kokonaisvaltaista – sekä määrällistä että laadullista – arviointia. Osana prosessia uudelleenarvioidaan S-Pankin likviditeettiriskiprofiili, päivitetään sisäinen likviditeettiriskiä ja likviditeetin riittävyyttä mittaava malli sekä likviditeettiriskien hallintaan liittyvä sisäinen ohjeistus. Samassa yhteydessä laaditaan skenaarioanalyysien pohjalta ennusteita S-Pankin likviditeettiaseman muutoksista eri tase- ja ulkoisen toimintaympäristön tilanteissa. Prosessin tulokset raportoidaan S-Pankin johdolle ja hallitukselle. Likvidi-

teetin stressitestejä on käsitelty luvussa Vakavaraisuuden ja likviditeetin hallinta.

Maksuvalmiusriskin hallinnan lähtökohtana on varmistaa, että S-Pankin likvidien varojen määrä ylittää likviditeettitarpeen, jolla maksuvalmius turvataan normaalissa ja stressatussa toimintaympäristössä lyhyellä (0–2 päivää), keskipitkällä (0–30 päivää) ja pitkällä (yli 30 päivää) aikavälillä.

Likviditeetin riskikeskittymät liittyvät tallettajien ja rahoituslimiittien asiakassegmenttien sekä likviditeettipuskurin keskittyneisyyteen. Asiakassegmenttiin liittyviä maksuvalmiuden keskittymisriskejä hallitaan sekä sisäisen mallin että LCR-sääntelyn mukaisin segmenttikohtaisiin ulosvirtausker-toimin, jolloin riskikeskittymien kasvu maksuvalmiuden kannalta riskillisessä segmentissä otetaan aina huomioon varaamalla kasvanutta keskittyneisyyttä vasten enemmän likvidejä varoja. Maksuvalmiuspuskurin keskittyneisyyttä rajaa puolestaan vastapuolikoh-taiset limiitit sekä LCR-sääntelyn mukaiset puskurin rakenteelle asetetut vaatimukset.

Likviditeetin hallintaan kuuluu myös vakuus-hallinta, eli huolehtiminen siitä, että S-Pan-killa on käytettävissä riittävä määrä vakuus-kelpoisia sijoituksia kattamaan eri liike-toimintojen vaatimat vakuudet. Likviditeetin-hallinnan vähimmäisvaatimukseen lukeutuu myös keskuspankin vähimmäisvarantovelvoit-

teen ja viranomaisten LCR- ja NSFR-vaatimus-ten (Net Stable Funding Ratio) täyttäminen.

S-Pankin likviditeettiriskin hallinnointi on delegoitu treasuryllle. Likviditeettiriski siirretään liiketoiminnoilta treasuryllle sisäisen siirtohinnoittelun periaatteiden mukaisesti. Treasury hallinnoi likviditeettipuskureita saamiensa valtuuksien puitteissa. Se vastaa konsernin kokonaisriskistrategian mukaisen riskinottohalukkuuden operatiivisesta toteutamisesta likviditeettiriskin osalta. Likviditeetin hallinnassa korostuu ulkoisen toimintaympäristön seuranta ja ennakointi. Likviditeettiriskinottohalukkuutta on tarkoituk-senmukaista tiukentaa silloin, kun likviditeetin todetaan olevan stressaantunut. LCR-suhdelu-vun avulla seurataan S-Pankin likvidejä varoja ja hallinnoidaan maksuvalmiusriskiä. Pidem-män tähtäimen likviditeettimittaria (NSFR) on käytetty mittaamaan pankkitoiminnan raken-teellista likviditeettiriskiä.

S-Pankin likviditeettiriskiasema

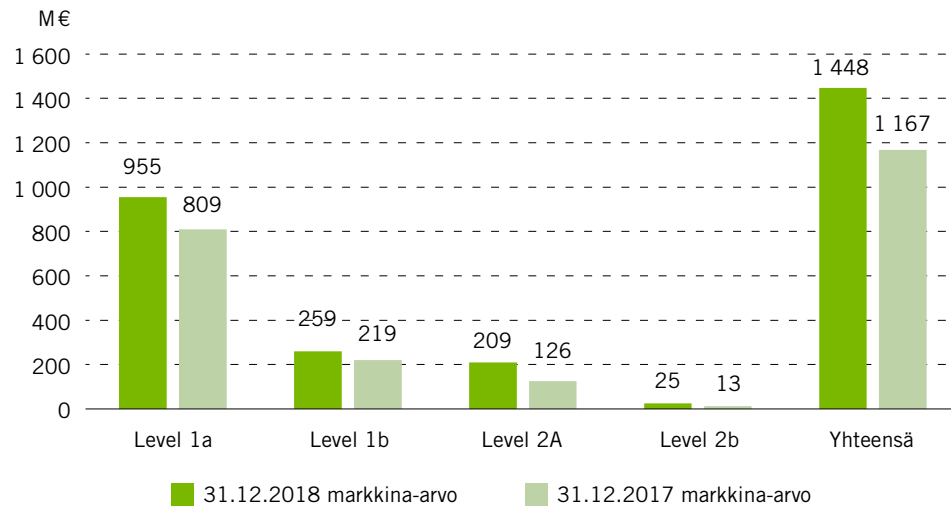
S-Pankin likviditeettiasema on erittäin vahva. Taulukko 30 havainnollistaa maksuvalmiuspuskurin vuodenvaihteen tietoihin perustuvaa muutosta. Luvuissa on huomioitu tase-eriin sovelletut arvonalennukset eli hair cutit. Pan-kin LCR-määräysten mukainen likviditeet-tisalkku, joka koostuu panttaamattomista, laadukkaista ja hyvin nopeasti myytävistä sijoituksista, oli vuoden lopussa 1,4 miljardia euroa. Likviditeettipuskurista 84 prosenttia

oli erittäin korkean likviditeetin omaavia niin sanottuja Level 1 -varoja ja 16 prosenttia Level 2 -varoja. Nettoulosvirtaukset olivat 886 miljoonaa euroa, jolloin LCR-luvuksi muodostui 156 prosenttia (163 prosenttia). S-Pankin likviditeettipuskurin allokoinnissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden aikana.

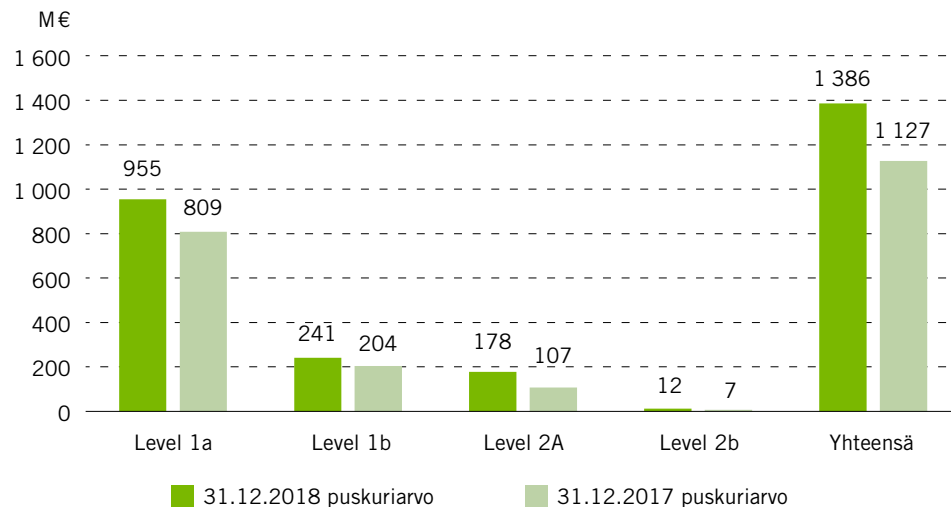
Taulukko 30: Maksuvalmiusvaatimus tase-erittäin

MAKSUVALMIUSVAATIMUS (LCR), M€	31.12.2018		31.12.2017	
	Markkina-arvo	Puskuriarvo	Markkina-arvo	Puskuriarvo
Level 1a	955	955	809	809
Aluehallinnoilta/paikallisviranomaisilta olevat varat	494	494	294	294
Keskushallinnoilta olevat varat	21	21	22	22
Nostettavissa olevat keskuspankkivarannot	440	440	493	493
Level 1b	259	241	219	204
Erittäin laadukkaat katetut joukkolainat	259	241	219	204
Level 2a	209	178	126	107
Laadukkaat katetut joukkolainat (kolmas maa, luottoluokka 1)	123	105	56	48
Laadukkaat katetut joukkolainat (luottoluokka 2)	81	69	62	53
Yritysten joukkolainat (luottoluokka 1)	5	4	7	6
Level 2b	25	12	13	7
Yritysten joukkolainat (luottoluokka 2 ja 3)	25	12	13	7
Yhteensä	1 448	1 386	1 167	1 127
Likviditeetin ulosvirtaukset yhteensä		932		753
Likviditeetin sisäänvirtaukset yhteensä		46		61
Maksuvalmiusvaatimus (%)		156 %		163 %

Kuvio 11: LCR-Puskurin koostumus (markkina-arvo), huomioiden CRR:n mukaiset arvonleikkaukset



Kuvio 12: LCR-Puskurin koostumus (puskuriarvo), huomioiden CRR:n mukaiset arvonleikkaukset

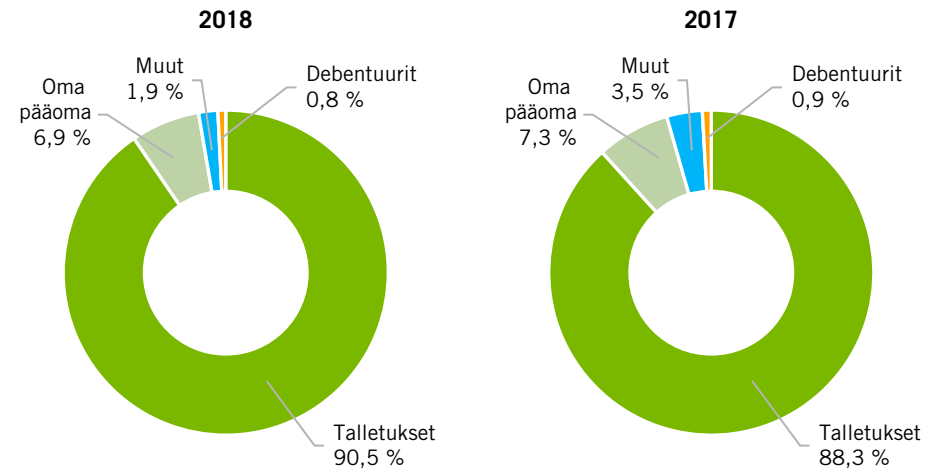


Kuvio 11 ja Kuvio 12 havainnollistavat maksuvalmiuspuskurin vuodenvaihteen tietoihin perustuvaa muutosta markkina-arvon ja puskuriarvon näkökulmasta.

S-Pankin varainhankinta perustuu ensisijaisesti talletuskantaan ja sen pääasiallisena varainhankintalähteenä ovat avista-ehtoiset henkilöasiakkaiden käyttö- ja säästötilit. Tämän lisäksi rahoituslähteinä

käytetään treasury-yksikön tukkumarkkinatalletuksia yrityksiltä ja muilta luottolaitoksilta sekä sijoitustodistuksia. Oheinen kuvio havainnollistaa S-Pankin varainhankinnan rakennetta. Vaikka S-Pankin varainhankinnan rakenne on keskittynyt henkilöasiakastalletuksiin, on sen varainhankinta erittäin hajaantunutta, koska henkilöasiakastalletuskannan keskimääräinen talletusmäärä on hyvin pieni.

Kuvio 13: Rahoitusrakenne, M€



Pysyvän rahoituksen vaatimus NSFR (Net Stable Funding Ratio) mittaa pankin rakenteellisen, pidempiaikaisen (vuosi) rahoituksen riittävyyttä. NSFR määritellään käytettävissä olevan rahoituksen määrän ja vaadittavan rahoituksen määrän suhdetukuna. Taulukko 31 kuvaa S-Pankin NSFR-luvun kehitystä.

tettävissä olevan rahoituksen määrän ja vaadittavan rahoituksen määrän suhdetukuna. Taulukko 31 kuvaa S-Pankin NSFR-luvun kehitystä.

Taulukko 31: Pysyvän varainhankinnan vaatimus NSFR

PYSYVÄN VARAINHANKINNAN VAATIMUS (NSFR), M€

	31.12.2018	31.12.2017
	Puskuriarvo	Puskuriarvo
Pysyvän varainhankinnan erät yhteensä	5 296,6	4 645,4
Pysyvää varainhankintaa edellyttävät erät yhteensä	3 631,0	3 212,1
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR)	145,9 %	144,6 %

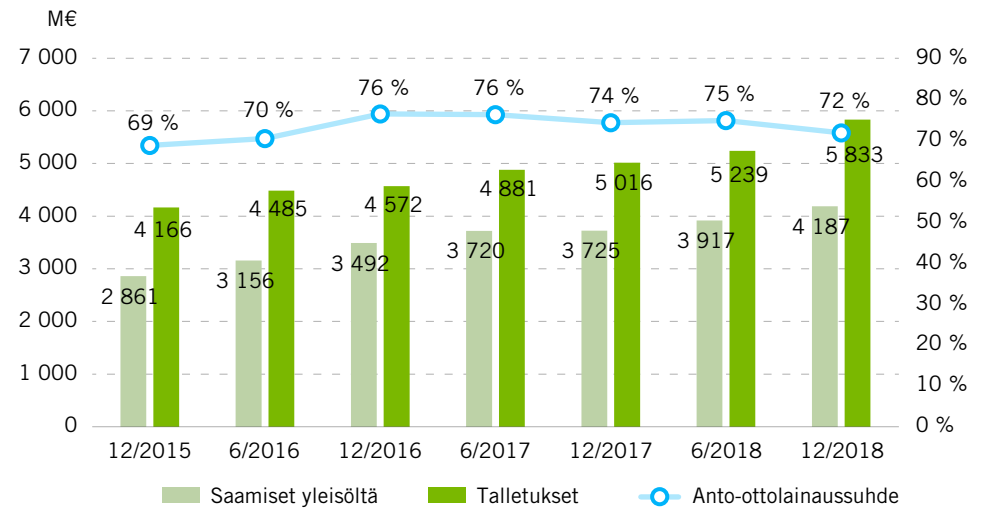
Käytettävissä olevien, pysyvän varainhankinnan erien kokonaismäärä oli lähes 1,5-kertainen suhteessa pysyvää varainhankintaa edellyttäviiin eriin 31.12.2018. Suhdeluku on pysynyt suhteellisen vakaana suhteessa vuoteen 2017.

NSFR:n lisäksi keskeinen mittari pitkäaikaisen rahoituksen riittävyydelle konsernin liiketoimintamallilla on anto- ja ottolainauksen välinen suhde, joka 31.12.2018 oli 72 prosenttia (74 prosenttia). Anto- ja ottolainauksen suhde kuvaa ja ennakoii muiden rahoituslähteiden tarvetta ja ottaa huomioon lyhyen aikavälin likviditeettivaateet. Pysyvään varainhankintaan liittyvät riskit kohdistuvat S-Pankissa antolainauksen kasvun rahoittamiseen

yleisön talletusrahoituksella. Anto- ja ottolainauksen välistä suhdetukua sekä S-Pankin rahoituksen kannalta oleellisen vähittäisasiakastalletuskannan kehitystä seurataan jatkuvasti (katso Kuvio 14). Treasury:n likviditeettisuunnitelmassa ja siihen sisältyvässä maksuvalmiuden palauttamissuunnitelmassa on määritelty toimenpiteet, joihin ryhdytään anto- ja ottolainauksen suhdetukun ylittäessä ennakkoon asetetut toimenpiderajat.

S-Pankki aloitti vuonna 2018 valmistelut rahoitusrakenteensa laajentamiseksi varmistakseen markkinaehtoisien, pitkäaikaisen rahoituksen saatavuuden kilpailukykyisellä hinnoittelulla myös tulevina vuosina.

Kuvio 14: Anto- ottolainaussuhteen kehittyminen



Seuranta ja raportointi

Treasury ja riskienvalvonta valvovat ja arvioivat S-Pankin likviditeettiasemaa päivittäin saamiensa raporttien perusteella ja raportoivat tilanteesta säännönmukaisesti eteenpäin S-Pankin johdolle. Riskienvalvonta valvoo S-Pankin likviditeettiriskien hallintaa ja käytössä olevia riskimallien toimivuutta sekä käyttöä. Keskeisimmät likviditeettiriskeihin liittyvät kokonaisuudet raportoidaan S-Pankin johdolle, riskikomitealle, riski- ja tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskejä seurataan päivittäin kassaennusteilla ja LCR-raporteilla sekä kuukausittain gap-analyysillä,

jossa varat ja velat on ryhmitelty eri aikaperiodeihin maturiteetin mukaan. Tämä jakauma on esitetty tilinpäätöksen konsernin liitetiedoissa (Konsernin liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma).

KONSERNIN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Konsernin tuloslaskelman liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

Konsernin liitetieto 3: Korkokate

	2018	2017
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	-299	-98
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	72 090	69 306
Saamistodistukset	9 111	11 567
Johdannaissopimukset	200	400
Muut korkotuotot	4	0
Yhteensä	81 106	81 175
Korkotuotot vaiheeseen 3 kirjatuista rahoitusvaroista	1 632	
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	-364	-365
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-4 073	-3 603
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	-1 837	-3 177
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-838	-731
Muut korkokulut	-31	-33
Yhteensä	-7 142	-7 910

Konsernin liitetieto 4: Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2018	2017
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot	-	19
Omistusyhteisyrityksistä saadut osinkotuotot	0	40
Yhteensä	0	58

Konsernin liitetieto 5: Palkkiotuotot ja -kulut

	2018	2017
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	29 316	25 455
Ottolainauksesta	3 341	3 686
Maksuliikenteestä	8 946	8 386
Rahastoista	52 872	51 444
OmaisuuDENhoidosta	1 514	1 402
Lainopillisista tehtävistä	288	210
Arvopaperinvälityksestä	4 386	7 674
Vakuutusten välityksestä	527	521
Takausten myöntämisestä	119	-107
Muusta toiminnasta	2 483	1 940
Yhteensä	103 790	100 612
Palkkiokulut		
Maksetuista toimitusmaksuista	-41	-38
Muusta	-42 713	-41 375
Yhteensä	-42 754	-41 413

Konsernin liitetieto 6: Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
2018			
Saamistodistuksista	61	-11	50
Osakkeista ja osuuksista	2 171	518	2 689
Johdannaissopimuksista	-419	50	-369
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	1 813	557	2 370
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	-207	-207
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1 813	350	2 162

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
2017			
Saamistodistuksista	-139	-29	-168
Osakkeista ja osuuksista	153	15	168
Johdannaissopimuksista	-1 162	601	-561
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-1 148	587	-561
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	166	166
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-1 148	753	-395

Konsernin liitetieto 7: Suojauslaskennan nettotulos

	2018	2017
Suojausinstrumenttien nettotulos	-7 252	3 657
Suojauskohteiden nettotulos	6 881	-4 024
Yhteensä	-371	-367

Konsernin liitetieto 8: Liiketoiminnan muut tuotot

	2018	2017
Muut tuotot	14 813	15 728

Konsernin liitetieto 9: Liiketoiminnan muut kulut

	2018	2017
Vuokratkulut	-4 257	-4 560
Muut kulut	-1 605	-1 422
Yhteensä	-5 862	-5 982
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	-326	-345
Veroneuvonta	-14	-8
Muut palvelut	-118	-94
Yhteensä	-458	-447
Rahoitusvakuusviraston maksut		
Vakuusmaksu	-814	-449
Talletussuojarahaston maksu	-3 317	-4 052
Hallintomaksu	-32	-31
Yhteensä	-4 163	-4 533

Talletussuojarahasto hyvitti Rahoitusvakuusrahastoon kerättävän talletussuojamaksun ja Rahoitusvakuusrahasto pankkiveron korvanneen vakuusmaksun. Pankille ei ole aiheutunut tulosvaikutusta näiden osalta. Vanhaan Talletussuojarahastoon kerrytettyjen varojen sekä aiempina vuosina maksetun pankkiveron arvioidaan riittävän Rahoitusvakuusviraston maksuihin vuoteen 2020 saakka.

**Konsernin liitetieto 10:
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä**

	2018	2017
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-9 171	-7 912
Aineelliset hyödykkeet	-94	-271
Yhteensä	-9 265	-8 183

Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy 1,2 miljoonaa euroa ICT-järjestelmien romutuksiin liittyviä poistoja.

Konsernin liitetieto 11: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot

31.12.2018	Sopimuskohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot brutto*	Peruutukset**	Tuloslaskelmaan kirjatut peruutukset	Tuloslaskelmaan kirjatut lopulliset luottotappiot
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	24	0	0	0
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-593	1 198	4 719	-13 306
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	404	0	0	0
Yhteensä	-165	1 198	4 719	-13 306
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä				
Odotettavissa olevat luottotappiot IFRS 9.4.1.2A:n mukaisesti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-197	0	0	0
Yhteensä	-197	0	0	0
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä	-361	1 198	4 719	-13 306

* Sopimuskohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot tuloslaskelmassa raportointikaudella. Ryhmäkohtaisia ei tällä hetkellä ole.

** Raportointikauden aikana luottotappioitujen saamisten avaavassa taseessa ollut odotettavissa oleva luottotappio.

31.12.2017, Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	Sopimuskohtaiset realisoituneet luottotappiot brutto	Sopimuskohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-11 214	485	3 762	5 277	-627

KONSERNIN TASEEN LIITETIEDOT

Konsernin taseen liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

Konsernin liitetieto 12: Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät

Rahoitusvarojen ryhmät 31.12.2018	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				Yhteensä
	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypään arvoon arvostettava	Suojaavat johdannaiset	
Käteiset varat	468 436				468 436
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		1 002 523			1 002 523
Saamiset luottolaitoksilta	27 838				27 838
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 187 001				4 187 001
Saamistodistukset		242 674	422 764		665 438
Osakkeet ja osuudet		469	24 740		25 209
Johdannaissopimukset				649	649
Yhteensä	4 683 275	1 246 135	472 243	649	6 402 302

Rahoitusvarojen ryhmät 31.12.2017	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	493 015			493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		860 478		860 478
Saamiset luottolaitoksilta	25 737			25 737
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 724 854			3 724 854
Saamistodistukset		464 280		464 280
Osakkeet ja osuudet		30 965		30 965
Johdannaissopimukset			999	999
Yhteensä	4 243 606	1 386 689	999	5 631 294

Rahoitusvelkojen ryhmät 31.12.2018	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	302		302
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 883 806		5 883 806
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		13 103	13 103
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000		50 000
Yhteensä	5 934 108	13 103	5 947 211

Rahoitusvelkojen ryhmät 31.12.2017	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	10 109		10 109
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 047 522		5 047 522
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		6 260	6 260
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000		50 000
Yhteensä	5 107 632	6 260	5 113 892

Konsernin liitetieto 13: Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2018	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Tappioita koskeva vähennyserä*	Yhteensä
Kotimaisilta luottolaitoksilta	2 533	11 801	0	14 335
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	13 067	436	0	13 503
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	15 601	12 237	0	27 838

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään sisältyvä odotettavissa oleva luottotappio (muut kuin vaadittaessa maksettavat).

31.12.2017	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
Kotimaisilta luottolaitoksilta	2 602	10 479	13 081
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	12 221	436	12 656
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	14 823	10 914	25 737

Konsernin liitetieto 14: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

31.12.2018	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Tappioita koskeva vähennyserä*
Yritykset ja asuntoyhteisöt	725 941	642
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	62 327	168
Kotitaloudet	3 389 925	11 960
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4 135	21
Ulkomaat	4 673	20
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	4 187 001	12 810

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään sisältyvä odotettavissa oleva luottotappio.

31.12.2017	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Yritykset ja asuntoyhteisöt	648 465
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	110 381
Kotitaloudet	2 957 447
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	5 279
Ulkomaat	3 282
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	3 724 854

31.12.2017	Arvonalentumistappiot
Arvonalentumistappiot vuoden alussa	3 620
Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	485
Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	3 762
Tilikaudella peruutetut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-3 620
Arvonalentumistappiot vuoden lopussa	4 247
Luottotappioiden määrä tilikauden lopussa	6 563
Järjestämättömät saamiset tilikauden lopussa	14 267

Konsernin liitetieto 15: Saamistodistukset**31.12.2018**

	Julkisesti noteeratut	Yhteensä	Tappioita koskeva vähennyserä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat			
Kuntatodistukset	359 727	359 727	
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä	359 727	359 727	
Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat			
Yritystodistukset	63 037	63 037	
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	1 245 197	1 245 197	-927
Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset yhteensä	1 308 234	1 308 234	-927
Saamistodistukset yhteensä	1 667 961	1 667 961	
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia	1 002 523	1 002 523	
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	25 807	25 807	

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään kohdistuva odotettavissa oleva luottotappio.

31.12.2017**Julkisesti noteeratut****Yhteensä****Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat****Myytävissä olevat rahoitusvarat**

Valtion velkasitoumukset	155 940	155 940
Kuntatodistukset	36 451	36 451
Muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	30 065	30 065
Muut saamistodistukset	108 010	108 010

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä**330 466****330 466****Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset****Myytävissä olevat rahoitusvarat**

Pankkien sijoitustodistukset	4 503	4 503
Yritystodistukset	44 442	44 442
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	686 306	686 306
Muut saamistodistukset	259 042	259 042

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä**994 293****994 293****Saamistodistukset yhteensä****1 324 758****1 324 758**

Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia

860 478

860 478

Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa

11 670

11 670

Konsernin liitetieto 16: Osakkeet ja osuudet

31.12.2018	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	24 740	0	24 740
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta IFRS 9.4.1.4:n mukaisesti kirjattavat oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	469	469
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	9	9
Yhteensä	24 740	478	25 218

31.12.2017	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytävissä olevat rahoitusvarat	30 706	259	30 965
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	5	5
Yhteensä	30 706	264	30 970

Konsernin liitetieto 17: Johdannaisopimukset

31.12.2018	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	31.12.2017	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt							
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	746 200	41	-11 264		541 200	157	-4 591
Suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit							
alle yksi vuosi	120 000				135 000		
1–5 vuotta	549 000				284 000		
yli viisi vuotta	77 200				122 200		
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt							
Korkojohdannaiset							
Optiosopimukset, ostetut	200 000	158	0		200 000	406	0
Optiosopimukset, asetetut	150 000	0	-809		150 000	0	-828
Koronvaihtosopimukset	50 000	0	-464		160 000	18	-422
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaisvastuiden maturiteetit							
alle yksi vuosi	100 000				150 000		
1–5 vuotta	270 000				330 000		
yli viisi vuotta	30 000				30 000		

Konsernin liitetieto 18: Suojauslaskennasta esitettävät tiedot

31.12.2018	Nimellismäärä, yhteensä	Varat, käyvät arvot	Suojauskohteen sisältävä taseen erä	Tehottomuuden testauksessa käytettyjen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos tilikaudella
Suojaavat johdannaiset				
Käyvän arvon suojaus				
Korkosidonnaiset	746 200	-11 223	Johdannaissopimukset ja muut kaupankäynnin kohteena olevat velat	334
Yhteensä	746 200	-11 223		334

Suojattavien erien suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään Suojauslaskennan nettotulos. Muusta kuin suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu käyvän arvon rahastoon. Suojauslaskentaan kuuluvien suojaavien erien käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojauksen ollessa tehokas, käyvän arvon muutokset kumoavat toisensa ja nettotulos on lähellä nollaa.

Konsernin liitetieto 19: Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2017	Aineettomat oikeudet	ATK-ohjelmat ja -lisenssimaksut	Ennakkomaksut	Liikearvo	Konserniliikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0	59 101	7 233	4 119	21 679	92 132
Lisäykset	0	3 114	5 365	0	0	8 478
Siirrot erien välillä	0	5 525	-5 525	0	0	0
Hankintameno 31.12.2017	0	67 740	7 073	4 119	21 679	100 611
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2017	0	-38 852		-2 403	-8 412	-49 667
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	0		0	0	0
Poistot	0	-7 088		-824	-4 336	-12 248
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2017	0	-45 940		-3 227	-12 748	-61 914
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	0	20 249	7 233	1 716	13 267	42 466
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	21 800	7 073	892	8 931	38 696

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2018	Aineettomat oikeudet	ATK-ohjelmat ja -lisenssimaksut	Ennakkomaksut	Liikearvo	Konserniliikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	0	67 740	7 073	4 119	21 679	100 611
Lisäykset	571	-1 334	11 202	0	0	10 439
Siirrot erien välillä	328	2 415	-2 415	0	0	328
Hankintameno 31.12.2018	899	68 821	15 859	4 119	21 679	111 378
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2018	0	-45 940		-3 227	-12 748	-61 914
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	1 516		0	0	1 516
Poistot	-158	-8 194		-819	-3 472	-12 642
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2018	-158	-52 618		-4 045	-16 219	-73 040
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	0	21 800	7 073	892	8 931	38 696
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	741	16 203	15 859	74	5 460	38 337

Konsernin liitetieto 20: Aineelliset hyödykkeet

Aineellisten hyödykkeiden muutokset 2017	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	3 992	124	0	4 116
Hankintameno 31.12.2017	3 992	124	0	4 116
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2017	-3 613	0		-3 613
Poistot	-271	0		-271
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2017	-3 884	0		-3 884
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	379	124	0	503
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	108	124	0	232
Aineellisten hyödykkeiden muutokset 2018	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	3 992	124	0	4 116
Lisäykset	0	0	328	328
Siirrot erien välillä	0	0	-328	-328
Hankintameno 31.12.2018	3 992	124	0	4 116
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2018	-3 884	0		-3 884
Poistot	-94	0		-94
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2018	-3 978	0		-3 978
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	108	124	0	232
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	14	124	0	138

Konsernin liitetieto 21: Muut varat

	31.12.2018	31.12.2017
Maksujenvälityssaamiset	2 886	1
Arvopapereiden myyntisaamiset	0	27
Sijoituspalveluyrityksiltä	0	8
Muilta	0	19
Muut	4 216	4 577
Yhteensä	7 102	4 605

Konsernin liitetieto 22: Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2018	31.12.2017
Korkosaamiset	11 143	12 452
Muut siirtosaamiset	12 515	12 619
Yhteensä	23 658	25 071

Konsernin liitetieto 23: Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	31.12.2018	31.12.2017
Laskennallinen verosaaminen tappioista	1 565	1 674
Laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta	985	0
Laskennallinen verovelka käyvän arvon rahastosta	0	2 898
Laskennallinen verovelka tilinpäätössiirroista	8 448	7 866

Konsernin liitetieto 24: Muut velat

	31.12.2018	31.12.2017
Maksujenvälitysvelat	20 786	100 492
Arvopapereiden ostovelat	301	0
Muut	10 618	11 618
Yhteensä	31 706	112 110

Konsernin liitetieto 25: Siirtovelat ja saadut ennakot

	31.12.2018	31.12.2017
Korkovelat	451	445
Siirtovelat	18 959	19 336
Yhteensä	19 410	19 781

Konsernin liitetieto 26: Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2018	Kirjanpitoarvo*	Nimellisarvo	Korko	Eräpäivä
Debenttuuri I/2015	16 020	16 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,5 %	1.12.2025
Debenttuuri I/2016	26 239	26 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	30.6.2026
Debenttuuri I/2017	8 005	8 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	18.12.2027

Ehdot debenttuuriehtoissa lainoissa:

Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden ostaa lainaa takaisin ennen niiden eräpäivää. Liikkeeseenlaskija tai sen konserniin kuuluva yritys voi vain vähäisessä määrin lunastaa lainaa ennen laina-ajan päättymistä ilman Finanssivalvonnan lupaa. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua.

Debenttuuriehtoissa lainoilla on pankin muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus. Vakavaraisuuslaskennassa debenttuuriehtoiset lainat on ryhmitelty toissijaiseen pääomaan (Tier 2) CRR asetuksen mukaisesti.

*) sisältää siirtyvät korot

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli

	Debenttuuri I/2015	Debenttuuri I/2016	Debenttuuri I/2017
Liikkeeseenlaskija	S-PANKKI OY	S-PANKKI OY	S-PANKKI OY
Yksilöllinen tunniste	FI4000185418	FI4000210877	FI4000292735
Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki

Sääntely

Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidoinnin tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
Instrumentin laji	16	26	8
Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (M€, viimeisimpänä raportointipäivänä)			
Instrumentin nimellinen määrä (M€)	16	26	8
Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %
Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli

	Debentuuri I/2015	Debentuuri I/2016	Debentuuri I/2017
Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	1.12.2015	30.6.2016	18.12.2017
Eräpäivätön tai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
Alkuperäinen maturiteetti	1.12.2025	30.6.2026	18.12.2027
Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää viranomaisen ennakko hyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 1.12., ensimmäisen kerran 1.12.2021 ja viimeisen kerran 1.12.2025. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 30.6., ensimmäisen kerran 30.6.2022 ja viimeisen kerran 30.6.2026. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 18.12., ensimmäisen kerran 18.12.2022 ja viimeisen kerran 18.12.2027. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.
Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Katso ylempi kohta	Katso ylempi kohta	Katso ylempi kohta
Kupongit / Osingot			
Kiinteä tai vaihtuva osinko / kuponki	Vaihtuva kuponki	Vaihtuva kuponki	Vaihtuva kuponki
Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,5 %	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %
Dividend stopper-lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Debenttuuri I/2015	Debenttuuri I/2016	Debenttuuri I/2017
Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Hierarkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
Vaativustenvastaisen ominaisuudet	Ei	Ei	Ei
Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Konsernin liitetieto 27: Oman pääoman erät

	31.12.2018	31.12.2017
Osakepääoma 1.1.	82 880	82 880
Osakepääoma 31.12.	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot		
Käyvän arvon rahasto 1.1.	11 590	11 359
Alkusaldoon tehdyt IFRS 9 -oikaisut	-5 041	-
Käyvän arvon rahasto 1.1. oikaisujen jälkeen	6 550	11 359
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	32	0
Laskennallisen verovelan osuus kauden muutoksista	3 883	0
Voitto / tappio käypään arvoon arvostamisesta, muut rahoitusarvopaperit	-13 641	232
Tuloslaskelmaan siirretty määrä, muut rahoitusarvopaperit	197	0
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-2 981	11 590
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	243 813	243 813
Osakeanti	39 996	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	283 809	243 813
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 1.1.	75 614	63 262
Alkusaldoon tehdyt IFRS 9 -oikaisut	-4 130	-
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 31.12.	71 484	63 262
Tilikauden voitto / tappio	6 682	12 352
Vähemmistön osuus	240	169
Oma pääoma yhteensä	442 114	414 066

KONSERNIN MUUT LIITETIEDOT

Konsernin muut liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

Konsernin liitetieto 28: Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

Rahoitusvarat	31.12.2018		31.12.2017	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	468 436	468 436	493 015	493 015
Saamiset luottolaitoksilta	27 838	37 568	25 737	25 744
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 187 001	4 177 785	3 724 854	3 920 481
Saamistodistukset	1 667 961	1 674 098	1 324 758	1 331 449
Osakkeet ja osuudet	25 209	25 209	30 965	30 885
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	9	13	5	18
Johdannaissopimukset	649	649	999	999
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	302	785	10 109	10 111
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 883 806	5 898 745	5 047 522	5 141 470
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 103	13 103	6 260	6 260
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	50 245	50 000	50 273

S-Pankki-konsernissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä. Kun rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä merkitään ensimmäistä kertaa kirjanpitoon, käytetään käypää arvoa, joka sisältää transaktiomenot.

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Sijoitustodistusten, yritystodistusten tai johdannaissopimusten (pl. futuurit) käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Joukkovelkakirjalainat, sijoitusrahasto-osuudet ja futuurit arvostetaan markkinahinnoilla. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käyttäen ostokurssia ja rahoitusvelat käyttäen myyntikursseja.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit, 31.12.2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	5 637	19 104	0	24 741
Saamistodistukset	0	422 764	0	422 764
Yhteensä	5 637	441 867	0	447 503
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat				
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	1 000 881	0	0	1 000 881
Saamistodistukset	172 545	77 907	0	250 453
Osakkeet ja osuudet	0	103	365	467
Yhteensä	1 173 427	78 010	365	1 251 801
Johdannaissaamiset	0	649	0	649
Johdannaisvelat	0	13 103	0	13 103
Yhteensä	0	13 752	0	13 752
Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit, 31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 038 824	323 510	0	1 362 334
Johdannaissaamiset	0	999	0	999
Johdannaisvelat	0	6 260	0	6 260

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen luokkaan käyvän arvon määrittämisen mukaan. Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja. Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittävilä osin todennettaviin markkinahintoihin. Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävilä osin johdon arvioihin.

Konsernin liitetieto 29: Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta

31.12.2018	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Omistusyhteis- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	17 449	10 389	27 838	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 187 001	0	4 187 001	
Saamistodistukset	1 667 961	0	1 667 961	
Johdannaissopimukset	649	0	649	
Osakkeet ja osuudet	25 218	0	25 218	9
Aineettomat hyödykkeet	38 337	0	38 337	
Aineelliset hyödykkeet	138	0	138	
Muu omaisuus (mukaan lukien käteiset varat)	501 739	7	501 747	
Yhteensä	6 438 492	10 396	6 448 888	9
Velat luottolaitoksille	0	302	302	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 873 647	10 159	5 883 806	
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 103	0	13 103	
Muut velkaerät	59 517	46	59 564	
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	0	50 000	
Yhteensä	5 996 267	10 507	6 006 774	0

31.12.2017	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Omistusyhteis- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	18 622	7 115	25 737	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 724 854	0	3 724 854	
Saamistodistukset	1 324 758	0	1 324 758	
Johdannaissopimukset	999	0	999	
Osakkeet ja osuudet	30 970	0	30 970	5
Aineettomat hyödykkeet	38 696	0	38 696	
Aineelliset hyödykkeet	232	0	232	
Muu omaisuus (mukaan lukien käteiset varat)	524 357	7	524 365	
Yhteensä	5 663 489	7 123	5 670 612	5
Velat luottolaitoksille	10 042	68	10 109	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 044 465	3 058	5 047 522	
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	6 260	0	6 260	
Muut velkaerät	142 726	31	142 654	
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	0	50 000	
Yhteensä	5 250 492	3 156	5 253 648	0

Konsernin liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

31.12.2018	0–3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	468 436					468 436
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	69 161	71 159	777 951	84 251	0	1 002 523
Saamiset luottolaitoksilta	27 838	0	0	0	0	27 838
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	179 852	421 948	1 269 697	872 647	1 442 856	4 187 001
Saamistodistukset	307 721	164 275	176 329	17 113	0	665 438
Johdannaissopimukset (varat)	160	89	400	0	0	649
Rahoitusvarat yhteensä	1 053 169	657 471	2 224 378	974 011	1 442 856	6 351 885
Velat luottolaitoksille	302	0	0	0	0	302
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 879 546	847	3 413	0	0	5 883 806
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	0	0	0	0	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	0	50 000	0	50 000
Johdannaissopimukset (velat)	0	503	10 506	2 093	0	13 103
Rahoitusvelat yhteensä	5 879 848	1 350	13 919	52 093	0	5 947 211
31.12.2017	0–3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	493 015					493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	78 145	106 183	545 533	130 617	0	860 478
Saamiset luottolaitoksilta	25 737	0	0	0	0	25 737
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	176 093	385 907	1 270 092	1 892 761	1	3 724 854
Saamistodistukset	168 476	77 916	193 268	24 621	0	464 280
Johdannaissopimukset (varat)	0	85	843	71	0	999
Rahoitusvarat yhteensä	941 466	570 091	2 009 736	2 048 070	1	5 569 364
Velat luottolaitoksille	10 109	0	0	0	0	10 109
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 043 233	2 059	2 231	0	0	5 047 522
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	0	0	0	0	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	16 800	33 200	0	50 000
Johdannaissopimukset (velat)	92	390	4 962	816	0	6 260
Rahoitusvelat yhteensä	5 053 434	2 449	23 993	34 016	0	5 113 892

Konsernin liitetieto 31: Annetut vakuudet

	Muut vakuudet	
	31.12.2018	31.12.2017
Omasta velasta annetut		
Velat luottolaitoksille	168 660	165 660
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	12 007	10 687
Omasta puolesta annetut yhteensä	180 667	176 347
Muusta syystä omasta puolesta annetut	261	261
Muiden puolesta annetut	31	36

Konsernin liitetieto 32: Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

	31.12.2018	31.12.2017
Yhden vuoden kuluessa	3 390	2 163
Yli yhden vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	5 669	1 208
Yhteensä	9 059	3 371

Leasing- ja muut vuokravastuut koskevat toimitilojen vuokrausta, ajoneuvoja ja puhelimia. Sopimukset eivät ole purettavissa kesken sopimuskauden.

Konsernin liitetieto 33: Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	31.12.2018	31.12.2017
Takaukset	23 768	24 881
Käyttämättömät luottojärjestelyt	176 803	145 661
Yhteensä	200 570	170 542

Tilinpäätöksessä 2017 taseen ulkopuolisina sitoumuksina raportoitiin sekä peruuttamattomat että peruutettavissa olevat sitoumukset. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta tulkintaa, jonka mukaan taseessa ja liitetiedossa raportoidaan taseen ulkopuolisina sitoumuksina peruuttamattomat sitoumukset.

Konsernin liitetieto 34: Välityssaamiset ja velat

	31.12.2018	31.12.2017
PS-lain mukaiset säästövarat	235	163
Muut välityssaamiset ja -velat		
Ostot välittäjiltä	9 138	15 774
Välitysvelka asiakkaille	3 044	4 348
Yhteensä	12 417	20 285

Konsernin liitetieto 35:**Tietoja notariaattitoiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä**

	31.12.2018	31.12.2017
Hallinnoitavat varat	7 576 176	6 891 668
- Varainhoidossa olevat varat	1 914 371	861 831
- Sijoitusrahastojen varat	5 661 805	6 029 836
Konsultatiivisessa varainhoidossa olevat varat	10 873	33 627

Konsernin liitetieto 36: Henkilöstö ja johto

	2018		2017	
	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä tilikauden lopussa	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	587	584	540	553
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	42	42	63	53
Määräaikainen henkilöstö	68	59	59	50
Yhteensä	698	685	662	656

	2018	2017
Konsernijohtolle maksetut palkat ja palkkiot (t€)		
Konserniyhtiöt / toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	931	914
Konserniyhtiöt / hallitus	56	50
Eläkesitoumukset konsernijohtolle (t€)		
Konserniyhtiöt / toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	114	63

Toimitusjohtajalle, hänen sijaisilleen sekä hallitukselle myönnettyjen luottojen määrä ilmoitetaan lähipiiriluatonta koskevassa liitetietojen kohdassa.

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elost ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta.

S-Pankki-konsernin johdolle on otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus. Lisäeläke on mahdollista nostaa haluamassaan ajankohdassa 60 vuotta täytettyään.

Konsernin liitetieto 37: Lähipiiri

Lähipiiriin kuuluvalta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	
	31.12.2018	31.12.2017
Lähipiiriin kuulumisperuste		
Johto	1 499	1 146
Omistajayhteisön johto	893	1 504
Sukulaisuus	15	19
Yhteensä	2 407	2 669
Odottavissa olevat luottotappiot (2018)		
tilikauden alussa	0	-
tilikauden aikana	0	-
tilikauden lopussa	0	-
Arvonalentumistappiot tilikauden lopussa (2017)	-	-1
Yhteensä	0	-1

Yhtiön lähipiirille myönnettyjen korttiluottojen ehoissa noudatetaan yleisöluotonannon tavanomaisia perusteita ja yleisiä ehtoja.

Konsernin liitetieto 38: Tytär- ja osakkuusyhtiöt

31.12.2018	Omistusosuus	Oma pääoma (t€)	Tilikauden voitto / tappio (t€)
Tytäryhtiöt			
S-Asiakaspalvelu Oy, Helsinki	100 %	1 248	129
FIM Varainhoito Oy, Helsinki	100 %	14 104	-407
FIM Pääomarahastot Oy, Helsinki	100 %	8 531	-210
FIM Kiinteistö Oy, Helsinki	80 %	1 195	994
FIM Infrastructure Mezzanine Debt Fund GP Oy, Helsinki	100 %	2	0
FIM Private Debt Fund I GP Oy, Helsinki	100 %	2	0
FIM SIB Oy, Helsinki	100 %	2	0
Tytäryhtiöt on yhdistelty konserniin hankintamenomenetelmää käyttäen			
Osakkuusyhtiöt			
S-Crosskey Ab, Maarianhamina	40 %	33	1
Asian Pro Oy, Helsinki	40 %	13	-40

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

S-PANKKI OY:N TILINPÄÄTÖS

S-PANKKI OY – TULOSLASKELMA

(t€)	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Korkotuotot	2	81 157	81 204
Korkokulut	2	-7 119	-7 880
KORKOKATE		74 038	73 324
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	3	0	58
Omistusyhteisyrityksistä		0	40
Muista yrityksistä		0	19
Palkkiotuotot	4	56 819	54 605
Palkkiokulut	4	-9 036	-9 201
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	5	2 150	-395
Arvopaperikaupan nettotuotot		2 357	-561
Valuuttatoiminnan nettotuotot		-207	166
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		2 088	6 809
Suojauslaskennan nettotulos	6	-371	-367
Liiketoiminnan muut tuotot	7	15 985	16 373
Hallintokulut		-104 445	-103 187
Henkilöstökulut		-41 707	-37 716
Palkat ja palkkiot		-33 611	-30 443
Henkilösivukulut		-8 096	-7 273
Eläkekulut		-6 677	-6 003
Muut henkilösivukulut		-1 419	-1 269
Muut hallintokulut		-62 738	-65 470

(t€)	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	9	-12 604	-12 426
Liiketoiminnan muut kulut	8	-5 151	-5 217
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista	10	-8 752	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	10	-197	-
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista*	10	-	-6 563
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot		-	0
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		10 524	13 814
Tilinpäätössiirrot		340	-12 513
Tuloverot		-3 741	-1 178
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)		7 123	122

* Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista on kirjattu vuonna 2018 IFRS 9 -standardin mukaisesti.

S-PANKKI OY – TASE

VASTAAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
Käteiset varat	11, 28, 29, 30	468 436	493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	11, 14, 28, 29, 30	1 002 523	860 478
Muut		1 002 523	860 478
Saamiset luottolaitoksilta	11, 12, 28, 29, 30	26 615	24 855
Vaadittaessa maksettavat		14 378	13 941
Muut		12 237	10 914
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11, 13, 28, 29, 30	4 186 865	3 724 718
Vaadittaessa maksettavat		3 952	2 977
Muut		4 182 913	3 721 741
Saamistodistukset	11, 14, 28, 29, 30	665 438	464 280
Muilta		665 438	464 280
Osakkeet ja osuudet	11, 15, 28, 29	25 139	30 909
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä	11, 15, 28, 29	3	3
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	11, 15, 28, 29	29 942	29 942
Johdannaissopimukset	11, 16, 17, 28, 29, 30	649	999
Aineettomat hyödykkeet	18, 29	37 980	38 393
Aineelliset hyödykkeet	19, 29	0	73
Muut aineelliset hyödykkeet		0	73
Muut varat	20, 29	6 810	4 629
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	21, 29	17 090	19 744
Laskennalliset verosaamiset	22, 29	985	0
VASTAAVAA YHTEENSÄ		6 468 476	5 692 039

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	11, 28, 29, 30	302	10 109
Luottolaitoksille		302	10 109
Vaadittaessa maksettavat		302	109
Muut		0	10 000
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	11, 28, 29, 30	5 906 705	5 072 073
Talletukset		5 855 568	5 030 316
Vaadittaessa maksettavat		5 850 364	5 024 541
Muut		5 203	5 775
Muut velat		51 137	41 757
Vaadittaessa maksettavat		49 190	39 747
Muut		1 947	2 010
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	11, 28, 29, 30	13 103	6 260
Muut velat	23, 29	31 459	111 700
Muut velat		31 459	111 700
Siirtovelat ja saadut ennakot	24, 29	12 678	12 846
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	11, 25, 28, 29	50 000	50 000
Muut		50 000	50 000
Laskennalliset verovelat	22, 29	0	2 898
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		6 014 246	5 265 886
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		5 576	5 916
Verotusperäiset varaukset		33 341	33 341
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		38 916	39 257

VASTATTAVAA (t€)	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	26, 27	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot	26	-2 981	11 590
Käyvän arvon rahasto			
Käypään arvoon arvostamisesta		-2 981	11 590
Vapaat rahastot	26	283 828	243 832
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		283 828	243 832
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	26	44 463	48 471
Tilikauden voitto (tappio)	26	7 123	122
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		415 314	386 896
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		6 468 476	5 692 039
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET (t€)	33		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		23 768	24 881
Takaukset ja pantit		23 768	24 881
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		181 923	150 781
Muut		181 923	150 781

Tilinpäätöksessä 2017 taseen ulkopuolisina sitoumuksina raportoitiin sekä peruuttamattomat että peruutettavissa olevat sitoumukset. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta tulkintaa, jonka mukaan taseessa ja liitetiedossa raportoidaan taseen ulkopuolisina sitoumuksina peruuttamattomat sitoumukset.

S-PANKKI OY – RAHOITUSLASKELMA

M€	2018	2017	M€	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta					
Tilikauden tulos	11	14	Rahavarat tilikauden alussa	1 861	1 631
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	15	13	Rahavarat tilikauden lopussa	2 198	1 865
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-467	-239	Korkotuotot	82	78
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-462	-234	Korkokulut	-7	-8
Muut varat	-4	-5	Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	750	445	Suojauslaskennan nettotulos	0	0
Velat luottolaitoksille	-10	-15	Suunnitelman mukaiset poistot	13	13
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	835	466	Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	1	1
Muut velat	-74	-5	Korkopapereiden korkojaksotukset	1	0
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	309	234	Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	0	-
Investointien rahavirta			Muut arvonalentumiset	0	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-12	-8	Muut oikaisut	0	0
B. Investointien rahavirta yhteensä	-12	-8	Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut	1	0
Rahoituksen rahavirrat			Oikaisut yhteensä	15	13
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutokset	0	8	Rahavarat		
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	40	0	Käteiset varat	468	493
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	40	8	Saamistodistukset	1 678	1 322
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	337	234	Osakkeet ja osuudet	25	25
			Saamiset luottolaitoksilta	27	25
			Yhteensä	2 198	1 865

Rahavarat kauden alussa sisältää IFRS 9:n mukaisesta luokittelumuutoksesta johtuvan oikaisuerän.

S-PANKKI OY – TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

S-Pankki Oy:n liitetieto 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

S-Pankki Oy toimii S-Pankki-konsernin emoyhtiönä. S-Pankki on talletuspankki, joka harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (8.8.2014/610) mukaista luottolaitostoimintaa. Pankki harjoittaa lain 5 luvussa 1 §:ssä tarkoitettua liiketoimintaa ja siihen liittyvää toimintaa sekä sijoituspalvelulain (14.12.2012/747) 1 luvun 11 §:n mukaisia sijoituspalveluja. Pankki hoitaa emoyhtiönä konserniin kuuluvien yhtiöiden keskitetysti hoidettavat tehtävät, kuten konsernihallinnon, ohjauksen ja valvonnan.

S-Pankin pääkonttori sijaitsee osoitteessa Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki.

Emoyhtiö noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Emoyhtiö on sisällyttänyt kirjanpitoonsa verolainsäädännön edellyttämään kirjanpitosidonnaisuuteen perustuvia eräiä, jotka on esitetty tilinpäätössiirtoina.

S-PANKKI OY - TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

S-Pankki Oy:n liitetieto 2: Korkokate

	2018	2017
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	-299	-98
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	72 141	69 335
Saamistodistukset	9 111	11 567
Johdannaissopimukset	200	400
Muut korkotuotot	4	0
Yhteensä	81 157	81 204
joista konsernin sisäisiä	50	29
Korkotuotot vaiheeseen 3 kirjatuista rahoitusvaroista	1 632	
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille	-364	-365
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-4 073	-3 603
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	-1 837	-3 177
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-838	-731
Muut korkokulut	-7	-3
Yhteensä	-7 119	-7 880

S-Pankki Oy:n liitetieto 3: Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2018	2017
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot	-	19
Omistusyhteisyrityksistä saadut osinkotuotot	0	40
Yhteensä	0	58

S-Pankki Oy:n liitetieto 4: Palkkiotuotot ja -kulut

	2018	2017
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	29 316	25 455
Ottolainauksesta	3 341	3 686
Maksuliikenteestä	8 947	8 387
Omaisuudenhoidosta	16	13
Lainopillisista tehtävistä	288	210
Arvopaperinvälityksestä	4 386	7 850
Vakuutusten välityksestä	527	521
Takausten myöntämisestä	119	-107
Muusta toiminnasta	9 880	8 590
Yhteensä	56 819	54 605
joista konsernin sisäisiä	7 398	6 827
Palkkiokulut		
Maksetuista toimitusmaksuista	-41	-38
Muusta	-8 995	-9 163
Yhteensä	-9 036	-9 201
joista konsernin sisäisiä	0	-197

S-Pankki Oy:n liitetieto 5: Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
2018			
Saamistodistuksista	61	-11	50
Osakkeista ja osuuksista	2 160	516	2 677
Johdannaissopimuksista	-419	50	-369
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	1 802	555	2 357
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	-207	-207
Tuloslaskelmaerä yhteensä	1 802	348	2 150

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset (netto)	Yhteensä
2017			
Saamistodistuksista	-139	-29	-168
Osakkeista ja osuuksista	153	15	168
Johdannaissopimuksista	-1 162	601	-561
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-1 148	587	-561
Valuuttatoiminnan nettotuotot	0	166	166
Tuloslaskelmaerä yhteensä	-1 148	753	-395

S-Pankki Oy:n liitetieto 6: Suojauslaskennan nettotulos

	2018	2017
Suojausinstrumenttien nettotulos	-7 252	3 657
Suojauskohteiden nettotulos	6 881	-4 024
Yhteensä	-371	-367

S-Pankki Oy:n liitetieto 7: Liiketoiminnan muut tuotot

	2018	2017
Muut tuotot	15 985	16 373
joista konsernin sisäisiä	2 676	2 348

S-Pankki Oy:n liitetieto 8: Liiketoiminnan muut kulut

	2018	2017
Vuokratkulut	-3 793	-4 073
Muut kulut	-1 358	-1 143
Yhteensä	-5 151	-5 217
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	-155	-174
Veroneuvonta	0	-8
Muut palvelut	-108	-94
Yhteensä	-263	-276
Rahoitusvakuusviraston maksut		
Vakuusmaksu	-814	-449
Talletussuojarahaston maksu	-3 317	-4 052
Hallintomaksu	-32	-31
Yhteensä	-4 163	-4 533

Talletussuojarahasto hyvitti Rahoitusvakuusrahastoon kerättävän talletussuojamaksun ja Rahoitusvakuusrahasto pankkiveron korvanneen vakuusmaksun. Pankille ei ole aiheutunut tulosvaikutusta näiden osalta. Vanhaan Talletussuojarahastoon kerrytettyjen varojen sekä aiempina vuosina maksetun pankkiveron arvioidaan riittävän Rahoitusvakuusviraston maksuihin v. 2020 saakka.

S-Pankki Oy:n liitetieto 9: Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2018	2017
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-12 532	-12 193
Aineelliset hyödykkeet	-73	-232
Yhteensä	-12 604	-12 426

Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy 1,2 miljoonaa euroa ICT-järjestelmien romutuksiin liittyviä poistoja.

S-Pankki Oy:n liitetieto 10: Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatusta rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot

31.12.2018	Sopimuskohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot brutto*	Peruutukset**	Tuloslaskelmaan kirjatut peruutukset	Tuloslaskelmaan kirjatut lopulliset luottotappiot
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	24	0	0	0
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-593	1 198	4 719	-13 306
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	404	0	0	0
Yhteensä	-165	1 198	4 719	-13 306
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä				
Odotettavissa olevat luottotappiot IFRS 9.4.1.2A:n mukaisesti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-197	0	0	0
Yhteensä	-197	0	0	0
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä	-361	1 198	4 719	-13 306

* Sopimuskohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot tuloslaskelmassa raportointikaudella. Ryhmäkohtaisia ei tällä hetkellä ole.

** Raportointikauden aikana luottotappioitujen saamisten avaavassa taseessa ollut odotettavissa oleva luottotappio.

31.12.2017, Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista	Sopimuskohtaiset realisoituneet luottotappiot brutto	Sopimuskohtaiset arvonalentumiset brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-11 214	485	3 762	5 277	-627

S-PANKKI OY - TASEEN LIITETIEDOT

Taseen liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

S-Pankki Oy:n liitetieto 11: Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät

Rahoitusvarojen ryhmät 31.12.2018	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat		Yhteensä
			Käypään arvoon arvostettava	Suojaavat johdannaiset	
Käteiset varat	468 436				468 436
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		1 002 523			1 002 523
Saamiset luottolaitoksilta	26 615				26 615
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 186 865				4 186 865
Saamistodistukset		242 674	422 764		665 438
Osakkeet ja osuudet		399	24 740		25 139
Johdannaissopimukset				649	649
Yhteensä	4 681 916	1 245 996	472 243	649	6 400 804

Rahoitusvarojen ryhmät 31.12.2017	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Käteiset varat	493 015			493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		860 478		860 478
Saamiset luottolaitoksilta	24 855			24 855
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 724 718			3 724 718
Saamistodistukset		464 280		464 280
Osakkeet ja osuudet		30 909		30 909
Johdannaissopimukset			999	999
Yhteensä	4 242 588	1 386 577	999	5 630 164

Rahoitusvelkojen ryhmät 31.12.2018	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	302		302
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 906 705		5 906 705
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		13 103	13 103
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000		50 000
Yhteensä	5 957 007	13 103	5 970 109

Rahoitusvelkojen ryhmät 31.12.2017	Jaksotettu hankintameno	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	10 109		10 109
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 072 073		5 072 073
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat		6 260	6 260
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000		50 000
Yhteensä	5 132 182	6 260	5 138 442

S-Pankki Oy:n liitetieto 12: Saamiset luottolaitoksilta

	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Tappioita koskeva vähennyserä*	Yhteensä
31.12.2018				
Kotimaisilta luottolaitoksilta	1 314	11 801	0	13 115
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	13 064	436	0	13 500
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	14 378	12 237	0	26 615

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään sisältyvä odotettavissa oleva luottotappio (muut kuin vaadittaessa maksettavat).

	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Yhteensä
31.12.2017			
Kotimaisilta luottolaitoksilta	1 742	10 479	12 221
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	12 199	436	12 635
Vaadittaessa maksettavat yhteensä	13 941	10 914	24 855

S-Pankki Oy:n liitetieto 13: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Tappioita koskeva vähennyserä*
31.12.2018		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	725 941	642
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	62 191	168
Kotitaloudet	3 389 925	11 960
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4 135	21
Ulkomaat	4 673	20
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	4 186 865	12 810

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään sisältyvä odotettavissa oleva luottotappio.

	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
31.12.2017	
Yritykset ja asuntoyhteisöt	648 465
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	110 245
Kotitaloudet	2 957 447
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	5 279
Ulkomaat	3 282
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	3 724 718

	Arvon alentumistappiot
31.12.2017	
Arvon alentumistappiot vuoden alussa	3 620
Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvon alentumistappiot	485
Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvon alentumistappiot	3 762
Tilikaudella peruutetut ryhmäkohtaiset arvon alentumistappiot	-3 620
Arvon alentumistappiot vuoden lopussa	4 247
Luottotappioiden määrä tilikauden lopussa	6 563
Järjestämättömät saamiset tilikauden lopussa	14 267

S-Pankki Oy:n liitetieto 14: Saamistodistukset

31.12.2018	Julkisesti noteeratut	Yhteensä	Tappioita koskeva vähennyserä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat			
Kuntatodistukset	359 727	359 727	
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä	359 727	359 727	
Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat			
Yritystodistukset	63 037	63 037	
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	1 245 197	1 245 197	-927
Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset yhteensä	1 308 234	1 308 234	-927
Saamistodistukset yhteensä	1 667 961	1 667 961	
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia	1 002 523	1 002 523	
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	25 807	25 807	

* Tappioita koskeva vähennyserä on kuhunkin erään kohdistuva odotettavissa oleva luottotappio.

31.12.2017

Julkisesti noteeratut

Yhteensä

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Kuntatodistukset	155 940	155 940
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	36 451	36 451
Muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	30 065	30 065
Muut saamistodistukset	108 010	108 010

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat yhteensä

330 466

330 466

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Pankkien sijoitustodistukset	4 503	4 503
Yritystodistukset	44 442	44 442
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	686 306	686 306
Muut saamistodistukset	259 042	259 042

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset yhteensä

994 293

994 293

Saamistodistukset yhteensä

1 325

1 325

Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia

860 478

860 478

Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa

11 670

11 670

S-Pankki Oy:n liitetieto 15: Osakkeet ja osuudet

31.12.2018	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	24 740	0	24 740
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta IFRS 9.4.1.4:n mukaisesti kirjattavat oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	399	399
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	0	29 942	29 942
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä	0	3	3
Yhteensä	24 740	30 344	55 084

31.12.2017	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	0	0	0
Myytävissä olevat rahoitusvarat	30 706	203	30 909
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä	0	3	3
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	0	29 942	29 942
Yhteensä	30 706	30 148	60 854

S-Pankki Oy:n liitetieto 16: Johdannaissopimukset

31.12.2018	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	31.12.2017	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo
Suojaamistarkoituksessa tehdyt							
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	746 200	41	-11 264		541 200	157	-4 591
Suojauslaskennassa olevien johdannaismaturoitusten maturiteetit							
alle yksi vuosi	94 000				135 000		
1–5 vuotta	562 200				284 000		
yli viisi vuotta	90 000				122 200		
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt							
Korkojohdannaiset							
Optiosopimukset, ostetut	200 000	158	0		200 000	406	0
Optiosopimukset, asetetut	150 000	0	-809		150 000	0	-828
Koronvaihtosopimukset	50 000	0	-464		160 000	18	-422
Muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaismaturoitusten maturiteetit							
alle yksi vuosi	100 000				150 000		
1–5 vuotta	270 000				330 000		
yli viisi vuotta	30 000				30 000		

S-Pankki Oy:n liitetieto 17: Suojauslaskennasta esitettävät tiedot

31.12.2018	Nimellismäärä, yhteensä	Varat, käyvät arvot	Suojauskohteen sisältävä taseen erä	Tehottomuuden testauksessa käytettyjen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos tilikaudella
Suojaavat johdannaiset				
Käyvän arvon suojaus				
Korkosidonnaiset	746 200	-11 223	Johdannaissopimukset ja muut kaupankäynnin kohteena olevat velat	334
Yhteensä	746 200	-11 223		334

Suojattavien erien suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään "suojauslaskennan nettotulos". Muusta kuin suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon muutokset on kirjattu käyvän arvon rahastoon. Suojauslaskentaan kuuluvien suojaavien erien käyvän arvon muutokset on kirjattu tuloslaskelman erään "suojauslaskennan nettotulos". Suojauksen ollessa tehokas, käyvän arvon muutokset kumoavat toisensa ja nettotulos on lähellä nollaa.

S-Pankki Oy:n liitetieto 18: Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2017	Aineettomat oikeudet	ATK-ohjelmat ja -lisenssimaksut	Ennakko-maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0	58 648	7 217	17 628	83 494
Lisäykset	0	3 114	4 944	0	8 058
Siirrot erien välillä	0	5 525	-5 525	0	0
Hankintameno 31.12.2017	0	67 288	6 636	17 628	91 552
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2017	0	-38 471		-2 495	-40 966
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	0		0	0
Poistot	0	-7 057		-5 136	-12 193
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2017	0	-45 528		-7 630	-53 159
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	0	20 177	7 217	15 134	42 528
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	21 759	6 636	9 998	38 393

Aineettomien hyödykkeiden muutokset 2018	Aineettomat oikeudet	ATK-ohjelmat ja -lisenssimaksut	Ennakko-maksut	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	0	67 288	6 636	17 628	91 552
Lisäykset	571	-1 463	11 166	0	10 275
Siirrot erien välillä	328	1 943	-1 943	0	328
Hankintameno 31.12.2018	899	67 768	15 859	17 628	102 155
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2018	0	-45 528		-7 630	-53 159
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	1 516		0	1 516
Poistot	-158	-8 107		-4 266	-12 532
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2018	-158	-52 120		-11 897	-64 174
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	0	21 759	6 636	9 998	38 393
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	741	15 648	15 859	5 731	37 980

S-Pankki Oy:n liitetieto 19: Aineelliset hyödykkeet

Aineellisten hyödykkeiden muutokset 2017	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	726	0	726
Hankintameno 31.12.2017	726	0	726
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2017	-420		-420
Poistot	-232		-232
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2017	-653		-653
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	305	0	305
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	73	0	73

Aineellisten hyödykkeiden muutokset 2018	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	726	0	726
Lisäykset	0	328	328
Siirrot erien välillä	0	-328	-328
Hankintameno 31.12.2018	726	0	726
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.2018	-653		-653
Poistot	-73		-73
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2018	-726		-726
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	73	0	73
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	0	0	0

S-Pankki Oy:n liitetieto 20: Muut varat

	31.12.2018	31.12.2017
Maksujenvälityssaamiset	2 886	1
Arvopapereiden myyntisaamiset	0	27
Sijoituspalveluyrityksiltä	0	8
Muilta	0	19
Muut	3 925	4 601
Yhteensä	6 810	4 629
joista konsernilta	31	211

S-Pankki Oy:n liitetieto 21: Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2018	31.12.2017
Korkosaamiset	11 143	12 452
Muut siirtosaamiset	5 948	7 292
Yhteensä	17 090	19 744
joista konsernilta	688	655

S-Pankki Oy:n liitetieto 22: Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	31.12.2018	31.12.2017
Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappiosta	0	0
Laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta	985	0
Laskennallinen verovelka käyvän arvon rahastosta	0	2 898

S-Pankki Oy:n liitetieto 23: Muut velat

	31.12.2018	31.12.2017
Maksujenvälitysvelat	20 786	100 492
Arvopapereiden ostovelat	301	0
Muut	10 371	11 209
Yhteensä	31 459	111 700
joista konsernille	46	0

S-Pankki Oy:n liitetieto 24: Siirtovelat ja saadut ennakot

	31.12.2018	31.12.2017
Korkovelat	451	445
Siirtovelat	12 227	12 401
Yhteensä	12 678	12 846
joista konsernille	0	7

S-Pankki Oy:n liitetieto 25: Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2018	Kirjanpitoarvo*	Nimellisarvo	Korko	Eräpäivä
Debenttuuri I/2015	16 036	16 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,5 %	1.12.2025
Debenttuuri I/2016	25 418	26 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	30.6.2026
Debenttuuri I/2017	8 011	8 000	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	18.12.2027

Ehdot debenttuuriehtoisissa lainoissa:

Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden ostaa lainaa takaisin ennen niiden eräpäivää. Liikkeeseenlaskija tai sen konserniin kuuluva yritys voi vain vähäisessä määrin lunastaa lainaa ennen laina-ajan päättymistä ilman Finanssivalvonnan lupaa. Lunastaminen edellyttää, että lainat saadaan lyhyen ajan kuluessa myytyä uudelle sijoittajalle. Velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua.

Debenttuuriehtoisilla lainoilla on pankin muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus. Vakavaraisuuslaskennassa debenttuuriehtoiset lainat on ryhmitelty toissijaiseen pääomaan (Tier 2) CRR asetuksen mukaisesti.

* Sisältää siirtyvät korot.

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli

	Debenttuuri I/2015	Debenttuuri I/2016	Debenttuuri I/2017
Liikkeeseenlaskija	S-PANKKI OY	S-PANKKI OY	S-PANKKI OY
Yksilöllinen tunniste	FI4000185418	FI4000210877	FI4000292735
Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki

Sääntely

Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Vakavaraisuuden säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidoinnin tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
Instrumentin laji	16	26	8
Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (M€, viimeisimpänä raportointipäivänä)			
Instrumentin nimellinen määrä, M€	16	26	8
Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %
Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
Kirjanpidollinen luokittelu	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno	Vastuu- jaksotettu hankintameno

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Debentuuri I/2015	Debentuuri I/2016	Debentuuri I/2017
Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	1.12.2015	30.6.2016	18.12.2017
Eräpäivätön tai päivätty	päivätty	päivätty	päivätty
Alkuperäinen maturiteetti	1.12.2025	30.6.2026	18.12.2027
Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää viranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 1.12., ensimmäisen kerran 1.12.2021 ja viimeisen kerran 1.12.2025. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 30.6., ensimmäisen kerran 30.6.2022 ja viimeisen kerran 30.6.2026. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.	Debentuurin pääoma maksetaan takaisin nimellisarvostaan tasasuuruksina lyhennyserinä vuosittain 18.12., ensimmäisen kerran 18.12.2022 ja viimeisen kerran 18.12.2027. Liikkeeseenlaskija pidättää itselleen oikeuden maksaa Debentuuri takaisin ennen niiden eräpäivää. Takaisinmaksu voi tapahtua aikaisintaan viiden (5) vuoden kuluttua lainan liikkeeseenlaskemista jollei Fiva myönnä lupaa niiden viittä (5) vuotta aikaisempaan takaisinmaksamiseen.
Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Katso ylempi kohta	Katso ylempi kohta	Katso ylempi kohta
Kupongit / Osingot			
Kiinteä tai vaihtuva osinko / kuponki	Vaihtuva kuponki	Vaihtuva kuponki	Vaihtuva kuponki
Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,5 %	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %	Euribor 12 kk + vuotuinen korko 1,8 %
Dividend stopper-lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajoituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Debenttuuri I/2015	Debenttuuri I/2016	Debenttuuri I/2017
Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
Hierarkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonomassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jota kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin Liikkeellelaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
Vaativustenvastaisen ominaisuudet	Ei	Ei	Ei
Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

S-Pankki Oy:n liitetieto 26: Oman pääoman erät

	31.12.2018	31.12.2017
Osakepääoma 1.1.	82 880	82 880
Osakepääoma 31.12.	82 880	82 880
Muut sidotut rahastot		
Käyvän arvon rahasto 1.1.	11 590	14 198
Alkusaldoon tehdyt IFRS 9 -oikaisut	-5 041	-
Käyvän arvon rahasto 1.1. oikaisujen jälkeen	6 550	14 198
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	32	0
Laskennallisen verovelan osuus kauden muutoksista	3 883	-2 898
Voitto / tappio käypään arvoon arvostamisesta, muut rahoitusarvopaperit	-13 641	290
Tuloslaskelmaan siirretty määrä, muut rahoitusarvopaperit	197	0
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-2 981	11 590
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	243 832	243 832
Osakeanti	39 996	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	283 828	243 832
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 1.1.	48 593	48 471
Alkusaldoon tehdyt IFRS 9 -oikaisut	-4 130	-
Edellisten tilikausien voitto (tappio) 31.12.	44 463	48 471
Tilikauden voitto / tappio	7 123	122
Oma pääoma yhteensä	415 314	386 896

S-Pankki Oy:n liitetieto 27: Osakepääoma

6 680 180 kpl, yhteensä 82 880 200 euroa.

Ei osakelajeja, jotka oikeuttaisivat erisuuruiseen äänimäärään tai osinkoon.

S-PANKKI OY - MUUT LIITETIEDOT

Muut liitetiedot esitetään tuhansina euroina.

S-Pankki Oy:n liitetieto 28: Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

Rahoitusvarat	31.12.2018		31.12.2017	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	468 436	468 436	493 015	493 015
Saamiset luottolaitoksilta	26 615	37 568	24 855	24 862
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 186 865	4 177 785	3 724 718	3 920 345
Saamistodistukset	1 667 961	1 674 098	1 324 758	1 331 449
Osakkeet ja osuudet	25 139	25 139	30 909	30 829
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	3	13	3	16
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	29 942	46 438	29 942	46 438
Johdannaissopimukset	649	649	999	999
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	302	785	10 109	10 111
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 906 705	5 898 745	5 072 073	5 141 470
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 103	13 103	6 260	6 260
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	50 245	50 000	50 273

S-Pankki-konsernissa sovelletaan rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen merkitsemisessä selvityspäivän mukaista käytäntöä pois lukien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen osalta sovelletaan taseeseen merkitsemisessä kaupankäyntipäivän mukaista käytäntöä. Kun rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä merkitään ensimmäistä kertaa kirjanpitoon, käytetään käypää arvoa, joka sisältää transaktiomenot.

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä muihin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvarat ja -velat arvostetaan niiden luokittelun mukaisesti käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään aktiivisilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella tai käyttäen markkinoilla yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä. Sijoitustodistusten, yritystodistusten tai johdannaissopimusten (pois lukien futuurit) käyvät arvot määritellään diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetken käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoja. Joukkovelkakirjalainat, sijoitusrahasto-osuudet ja futuurit arvostetaan markkinahinnoilla. Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käyttäen ostokurssia ja rahoitusvelat käyttäen myyntikursseja.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit, 31.12.2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	5 637	19 103	0	24 740
Saamistodistukset	0	422 764	0	422 764
Yhteensä	5 637	441 867	0	447 503
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat				
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	1 000 881	0	0	1 000 881
Saamistodistukset	172 545	77 907	0	250 453
Osakkeet ja osuudet	0	103	297	399
Yhteensä	1 173 427	78 010	297	1 251 734
Johdannaissaamiset	0	649	0	649
Johdannaisvelat	0	13 103	0	13 103
Yhteensä	0	13 752	0	13 752
Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit, 31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 038 824	323 454	0	1 362 278
Johdannaissaamiset	0	999	0	999
Johdannaisvelat	0	6 260	0	6 260

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan kolmeen luokkaan käyvän arvon määrittämisen mukaan. Tason 1 käyvät arvot määritetään käyttämällä toimivilla markkinoilla täysin samanlaisista rahoitusvaroista ja -veloista noteerattuja oikaisemattomia hintoja. Tason 2 käyvät arvot määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla, joiden syöttötiedot perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinahintoihin. Tason 3 markkinahinnat perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävilta osin johdon arvioihin.

S-Pankki Oy:n liitetieto 29: Tase-erien erittely koti- ja ulkomaan rahan määriin ja samaan konserniin kuuluvilta

31.12.2018	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvilta	Omistusyhteis-yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	16 249	10 366	26 615	0	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 186 865	0	4 186 865	0	
Saamistodistukset	1 667 961	0	1 667 961	0	
Johdannaissopimukset	649	0	649	0	
Osakkeet ja osuudet	55 084	0	55 084	29 942	3
Aineettomat hyödykkeet	37 980	0	37 980	0	
Aineelliset hyödykkeet	0	0	0	0	
Muu omaisuus (mukaan lukien käteiset varat)	493 322	0	493 322	719	
Yhteensä	6 458 111	10 366	6 468 476	30 661	3
Velat luottolaitoksille	0	302	302	0	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 896 546	10 159	5 906 705	22 898	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	13 103	0	13 103	0	
Muut velkaerät	44 091	46	44 137	46	
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	0	50 000	0	
Yhteensä	6 003 739	10 507	6 014 246	22 945	0

31.12.2017	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvilta	Omistusyhteys- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	17 759	7 096	24 855	0	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 724 718	0	3 724 718	0	
Saamistodistukset	1 324 758	0	1 324 758	0	
Johdannaissopimukset	999	0	999	0	
Osakkeet ja osuudet	60 854	0	60 854	29 942	3
Aineettomat hyödykkeet	38 393	0	38 393	0	
Aineelliset hyödykkeet	73	0	73	0	
Muu omaisuus (mukaan lukien käteiset varat)	517 388	0	517 388	866	
Yhteensä	5 684 943	7 096	5 692 039	30 808	3
Velat luottolaitoksille	10 042	68	10 109	0	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 069 015	3 058	5 072 073	24 548	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	6 260	0	6 260	0	
Muut velkaerät	124 516	31	124 546	7	
Velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	50 000	0	50 000	0	
Yhteensä	5 259 832	3 156	5 262 988	24 555	0

S-Pankki Oy:n liitetieto 30: Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

31.12.2018	0–3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	468 436	0	0	0	0	468 436
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	69 161	71 159	777 951	84 251	0	1 002 523
Saamiset luottolaitoksilta	26 615	0	0	0	0	26 615
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	179 716	421 948	1 269 697	872 647	1 442 856	4 186 865
Saamistodistukset	307 721	164 275	176 329	17 113	0	665 438
Johdannaissopimukset (varat)	160	89	400	0	0	649
Rahoitusvarat yhteensä	1 051 810	657 471	2 224 378	974 011	1 442 856	6 350 526
Velat luottolaitoksille	302	0	0	0	0	302
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 902 445	847	3 413	0	0	5 906 704
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	0	0	0	0	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	0	50 000	0	50 000
Johdannaissopimukset (velat)	0	503	10 506	2 093	0	13 103
Rahoitusvelat yhteensä	5 902 746	1 350	13 919	52 093	0	5 970 109
31.12.2017	0–3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	493 015	0	0	0	0	493 015
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	78 145	106 183	545 533	130 617	0	860 478
Saamiset luottolaitoksilta	24 855	0	0	0	0	24 855
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	175 957	385 907	1 270 092	1 892 761	1	3 724 718
Saamistodistukset	168 476	77 916	193 268	24 621	0	464 280
Johdannaissopimukset (varat)	0	85	843	71	0	999
Rahoitusvarat yhteensä	940 449	570 091	2 009 736	2 048 070	1	5 568 346
Velat luottolaitoksille	10 109	0	0	0	0	10 109
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	5 067 783	2 059	2 231	0	0	5 072 073
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	0	0	0	0	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	16 800	33 200	0	50 000
Johdannaissopimukset (velat)	92	390	4 962	816	0	6 260
Rahoitusvelat yhteensä	5 077 985	2 449	23 993	34 016	0	5 138 442

S-Pankki Oy:n liitetieto 31: Annetut vakuudet

	Muut vakuudet	
	31.12.2018	31.12.2017
Omasta velasta annetut		
Velat luottolaitoksille	168 660	165 660
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	12 007	10 687
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	12 007	10 687
Muiden puolesta annetut	24	24

S-Pankki Oy:n liitetieto 32: Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

	31.12.2018	31.12.2017
Yhden vuoden kuluessa	3 176	1 984
Yli yhden vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	5 628	1 204
Yhteensä	8 804	3 188

Leasing- ja muut vuokravastuut koskevat toimitilojen vuokrausta, ajoneuvoja ja puhelimia. Sopimukset eivät ole purettavissa kesken sopimuskauden.

S-Pankki Oy:n liitetieto 33: Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	31.12.2018	31.12.2017
Takaukset	23 768	24 881
Käyttämättömät luottojärjestelyt	181 923	150 781
Yhteensä	205 690	175 662
josta konsernin sisäiset taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Käyttämättömät luottojärjestelyt	5 120	5 120

Tilinpäätöksessä 2017 taseen ulkopuolisina sitoumuksina raportoitiin sekä peruuttamattomat että peruutettavissa olevat sitoumukset. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta tulkintaa, jonka mukaan taseessa ja liitetiedossa raportoidaan taseen ulkopuolisina sitoumuksina peruuttamattomat sitoumukset.

S-Pankki Oy:n liitetieto 34: Välityssaamiset ja velat

	31.12.2018	31.12.2017
PS-lain mukaiset säästövarat	235	163
Muut välityssaamiset ja -velat		
Ostot välittäjiltä	9 138	15 774
Välitysvelka asiakkaille	3 044	4 348
Yhteensä	12 417	20 285

S-Pankki Oy:n liitetieto 35: Tietoja notariaattitoiminnasta ja hallussa olevien asiakasvarojen kokonaismäärä

	31.12.2018	31.12.2017
Konsultatiivisessa varainhoidossa olevat varat	10 873	33 627

S-Pankki Oy:n liitetieto 36: Henkilöstö ja johto

	2018		2017	
	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä tilikauden lopussa	Keskimääräinen lukumäärä	Lukumäärä tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	504	499	445	462
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	31	32	33	32
Määräaikainen henkilöstö	36	34	43	32
Yhteensä	572	565	521	526

	2018	2017
Johdolle maksetut palkat ja palkkiot (t€)		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	586	528
Hallitus	30	30
Eläkesitoumukset johdolle (t€)		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	106	42

Toimitusjohtajalle, hänen sijaisilleen sekä hallitukselle myönnettyjen luottojen määrä ilmoitetaan lähipiiriluotonantoa koskevassa liitetietojen kohdassa.

Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elost ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta.

S-Pankki-konsernin johdolle on otettu vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus. Lisäeläke on mahdollista nostaa haluamassaan ajankohdassa 60 vuotta täytettyään.

S-Pankki Oy:n liitetieto 37: Lähipiiri

Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	
	31.12.2018	31.12.2017
Lähipiiriin kuulumisperuste		
Johto	1 499	1 146
Omistajayhteisön johto	893	1 504
Sukulaisuus	15	19
Yhteensä	2 407	2 669
Odotettavissa olevat luottotappiot		
Arvon alentumistappiot tilikauden lopussa	-	-1
Yhteensä	0	-1

Yhtiön lähipiirille myönnettyjen korttiluottojen ehdoissa noudatetaan yleisöluotonannon tavanomaisia perusteita ja yleisiä ehtoja.

S-Pankki Oy:n liitetieto 38: Omistukset muissa yrityksissä

	Omistusosuus	Oma pääoma (t€)	Tilikauden voitto / tappio (t€)
S-Asiakaspalvelu Oy, Helsinki	100 %	1 248	129
FIM Pääomarahastot Oy, Helsinki	100 %	8 531	-210
FIM Varainhoito Oy, Helsinki	100 %	14 104	-407
S-Crosskey Ab, Maarianhamina	40 %	33	1

S-Pankki Oy:n liitetieto 39: Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Omistaja	Omistusosuus	Omistaja	Omistusosuus
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta	37,50 %	Osuuskauppa Maakunta	0,70 %
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	10,00 %	LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,70 %
Helsingin Osuuskauppa Elanto	7,50 %	LähiTapiola Varsinais-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,60 %
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3,50 %	Osuuskauppa Keula	0,60 %
Osuuskauppa Hämeenmaa	2,90 %	LähiTapiola Itä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,60 %
Pirkanmaan Osuuskauppa	2,70 %	LähiTapiola Uusimaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,50 %
Osuuskauppa Keskimaa	2,50 %	LähiTapiola Pirkanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,50 %
Osuuskauppa Arina	2,50 %	LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,50 %
Turun Osuuskauppa	2,20 %	LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Osuuskauppa PeeÄssä	2,20 %	LähiTapiola Lännen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Osuuskauppa KPO	2,10 %	LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa	1,80 %	LähiTapiola Etelä Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Kymen Seudun Osuuskauppa	1,80 %	LähiTapiola Loimi-Häme Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Suur-Seudun Osuuskauppa SSO	1,70 %	LähiTapiola Pohjanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1,50 %	LähiTapiola Savo-Karjala Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,40 %
Osuuskauppa Suur-Savo	1,40 %	LähiTapiola Savo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,30 %
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa	1,20 %	LähiTapiola Satakunta Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,30 %
Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag	1,10 %	Koillismaan Osuuskauppa	0,30 %
Satakunnan Osuuskauppa	1,10 %	LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,30 %
LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	1,00 %	Jukolan Osuuskauppa	0,20 %
Etelä-Karjalan Osuuskauppa	1,00 %	LokalTapiola Sydskusten Ömsesidigt Försäkringsbolag	0,10 %
LähiTapiola Pääkaupunkiseutu Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,90 %	Yhteensä	100,00 %
LähiTapiola Vellamo Keskinäinen Vakuutusyhtiö	0,80 %		

S=Pankki

S-PANKKI.FI
